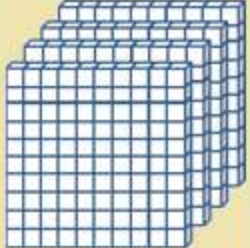

ምዕራፍ

1

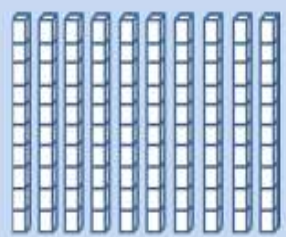
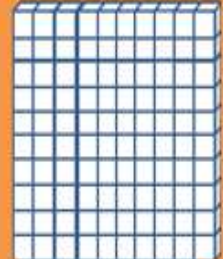
		
4 የመቶ ቤት	3 የአስር ቤት	5 የአንድ ቤት

እስከ 10,000 ያሉ መሉ ቁጥሮች እና ቅደም ተከተላቸው

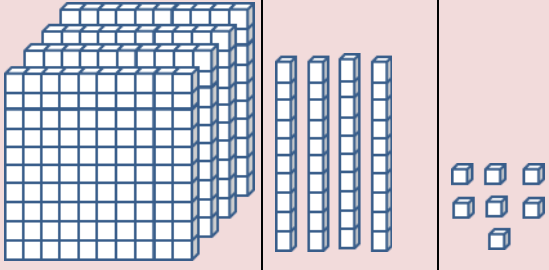
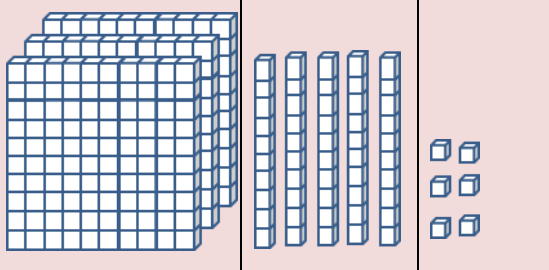
1.1 እስከ 1000 ያሉ መሉ ቁጥሮች ክለሳ

ትግበራ 1.1

ከዚህ በታች የተሰጡትን የክፍብ ሞዴሎች በመቁጠር መቶዎች ፣ አስሮች እና አንዶችን ለይ/ዪ፡፡

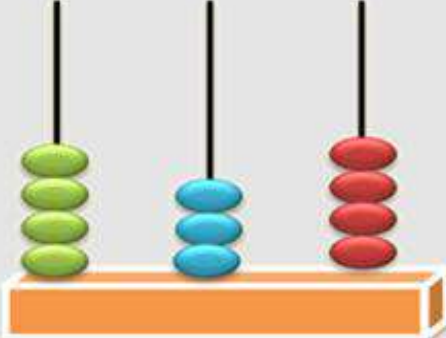
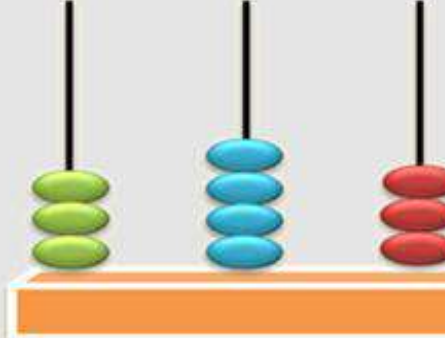
			
10 አንዶች = 1 አስር		10 አስሮች = 1 መቶ	

ምሳሌ 1

ስንት መቶዎች፣ አስሮች እና አንዶች አለው?					
1.			2.		
					
4	4	7	3	5	6
መቶዎች	አስሮች	አንዶች	መቶዎች	አስሮች	አንዶች
400	40	7	300	50	6

ምሳሌ 2

በአባከስ የተመለከቱት ቁጥሮች ስንት ናቸው?

ሀ.			ለ.		
					
የመቶ ቤት ዋጋ	የአስር ቤት ዋጋ	የአንድ ቤት ዋጋ	የመቶ ቤት ዋጋ	የአስር ቤት ዋጋ	የአንድ ቤት ዋጋ
4 መቶዎች, 3 አስሮች እና 4 አንዶችን እናገኛለን			3 መቶዎች, አስሮች 4		
እንደዚሁም $400 + 30 + 4 = 434$			3 አንዶችን እናገኛለን		
			እንደዚሁም $300 + 40 + 3 = 343$		

ምሳሌ 3

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች በአሃዝ ፃፍ/ፊ::

ሀ. ሰባት መቶ አስራ ስምንት

$$700 + 10 + 8 = 718$$

ሐ. ዘጠኝ መቶ ስልሳ ስምንት

$$900 + 60 + 8 = 968$$

ለ. አምስት መቶ ዘጠኝ

$$500 + 9 = 509$$

መ. ስድስት መቶ ዘጠና አራት

$$600 + 90 + 4 = 694$$

2. የተሰጡትን ቁጥሮች በፊደል ፃፍ/ፊ::

ሀ. 752

ለ. 904

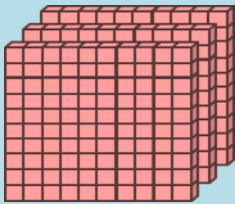
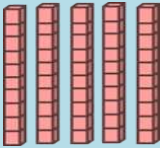

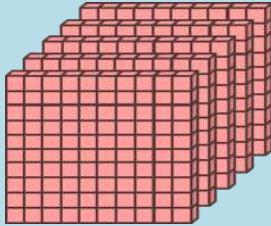

መፍትሄ

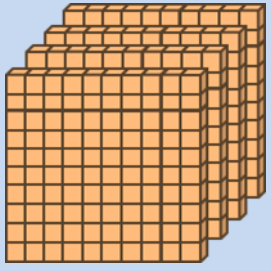
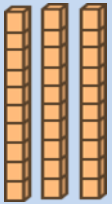

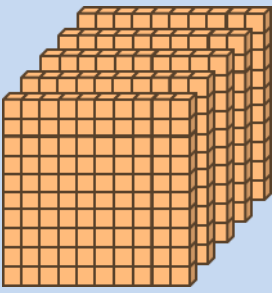
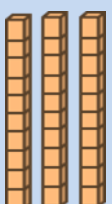

ሀ. 752: ሰባት መቶ ሃምሳ ሁለት

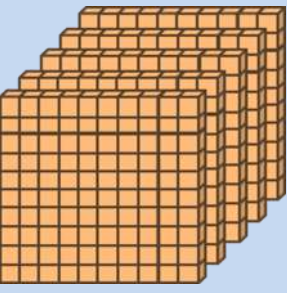
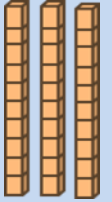

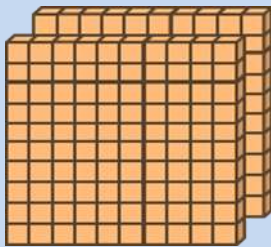

ለ. 904: ዘጠኝ መቶ አራት

መልመጃ 1.1

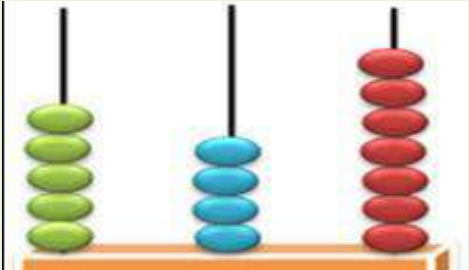
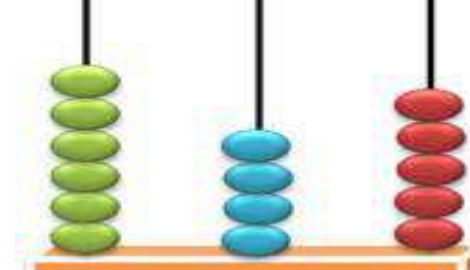
1. ከታች የተሰጡት ክፍብ ሞዴሎችን የሚተካ ቁጥር በመምረጥ አክብ/ቢ::

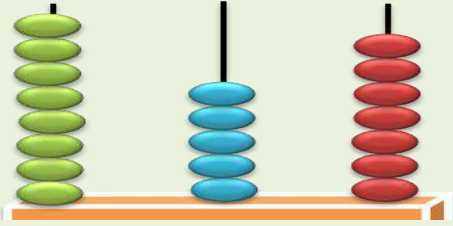
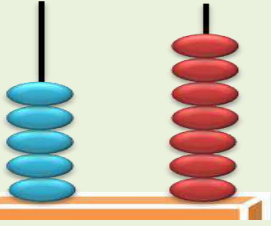

ሀ.			ለ.		
					
532	352	325	511	115	151

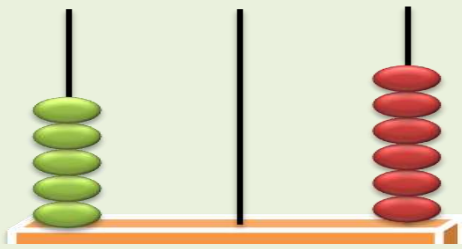
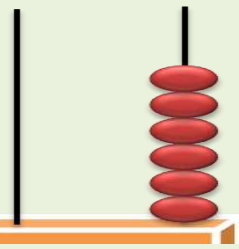

ሐ.			መ.		
					
443	434	344	523	235	532

ሠ.			ረ.		
					
534	354	453	112	212	122

2. በአባከስ ምስል የተመለከቱትን ቁጥሮች ትክክል የሆነው ላይ አክብብ፡፡

ሀ.	ለ.
 <p>የመቶ ቤት የአስር ቤት የአንድ ቤት</p>	 <p>የመቶ ቤት የአስር ቤት የአንድ ቤት</p>
745 547 457	465 546 645

ሐ.			
	የመቶ ቤት የአስር ቤት የአንድ ቤት	የመቶ ቤት የአስር ቤት የአንድ ቤት	የመቶ ቤት የአስር ቤት የአንድ ቤት
	587	857	758

መ.			
	የመቶ ቤት የአስር ቤት የአንድ ቤት	የመቶ ቤት የአስር ቤት የአንድ ቤት	የመቶ ቤት የአስር ቤት የአንድ ቤት
	516	506	56

3. በፊደል የተሰጡትን በአኃዝ ዓፍ/ፊ::

ሀ. ዘጠኝ መቶ ስልሳ ስድስት

ለ. ሶስት መቶ ሰባ ስድስት

ሐ. ሶስት መቶ ሰባ

መ. ስምንት መቶ አራት

4. በአኃዝ የተሰጡትን በፊደል ዓፍ/ፊ::

ሀ. 649

ለ. 799

ሐ. 859

መ. 812

5. ከታች የተሰጡትን ቁጥሮች በመተንተን ዓፍ/ፊ::

ሀ. 527

ለ. 578

ሐ. 643

መ. 916

ሠ. 999

ረ. 456

1.2 እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማሰላት

ሀ. ባለ ሁለት ዲጂት ቁጥሮችን መደመር

ምሳሌ 4

ሀ. 52 እና 45 ድምር/ሪ::

ለ. 57 እና 35 ድምር/ሪ::

መጀመሪያ አንዶችን ደምር/ሪ	በመቀጠል አስሮችን ደምር/ሪ	መጀመሪያ አንዶችን ደምር/ሪ	በመቀጠል አስሮችን ደምር/ሪ
$\begin{array}{r} 52 \\ + 45 \\ \hline 7 \\ 2+5=7 \end{array}$	$\begin{array}{r} 52 \\ + 45 \\ \hline 97 \\ 5+4=9 \end{array}$	$\begin{array}{r} 1 \\ 57 \\ + 35 \\ \hline 2 \\ 7+5=12 \end{array}$	$\begin{array}{r} 1 \\ 57 \\ + 35 \\ \hline 92 \\ 1+5+3=9 \end{array}$
	$52 + 45 = 97$	$\begin{array}{r} 12 = 1 \text{ የአስር} \\ \text{ቤት} \\ \text{እና } 2 \text{ የአንድ} \\ \text{ቤት} \end{array}$	$\begin{array}{r} 57 + 35 \\ = 92 \end{array}$

መልመጃ 1.2

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምር/ሪ፡፡

ሀ. $\begin{array}{r} 47 \\ + 31 \\ \hline \end{array}$	ለ. $\begin{array}{r} 66 \\ + 19 \\ \hline \end{array}$	ሐ. $\begin{array}{r} 39 \\ + 36 \\ \hline \end{array}$	መ. $\begin{array}{r} 80 \\ + 68 \\ \hline \end{array}$	ሠ. $\begin{array}{r} 53 \\ + 78 \\ \hline \end{array}$
ረ. $\begin{array}{r} 59 \\ + 40 \\ \hline \end{array}$	ሰ. $\begin{array}{r} 75 \\ + 18 \\ \hline \end{array}$	ሸ. $\begin{array}{r} 49 \\ + 65 \\ \hline \end{array}$	ቀ. $\begin{array}{r} 44 \\ + 46 \\ \hline \end{array}$	በ. $\begin{array}{r} 88 \\ + 39 \\ \hline \end{array}$

2. በአንድ ት/ቤት ውስጥ 25 ወንድ መምህራን እና 17 ሴት መምህራን አሉ፡፡

3. አብደታ ባለው 82 ብር ላይ አባቱ 60 ብር ቢጨምርለት ስንት ብር ይኖረዋል?

ለ. ባለሁለት ዲጂት ቁጥሮችን መቀነስ

ምሳሌ 5

አቶ ቀጄላ 68 የቡና ችግኞች ተከለ፡፡ ከነዚህ ውስጥ 12 ቢደርቁ ስንት የቡና ችግኞች ፀደቀላቸው?

መፍትሄ

የአንድ ቤት መቀነስ	የአስር ቤት መቀነስ
$\begin{array}{r} 68 \\ -12 \\ \hline 6 \\ 8 - 2 = \\ 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} 68 \\ -12 \\ \hline 56 \\ 6 - 1 = 5 \\ 68 - 12 = 56 \end{array}$

ስለዚህ 56 የቡና ችግኞች ፀድቆላቸዋል፡፡

ምሳሌ 6

በአንድ ት/ቤት ውስጥ 85 ተማሪዎች የ8ኛ ክፍል ክልላዊ ፈተና ተፈትነዉ፣ 19ኞቹ ቢወድቁ ፈተናውን ያለፉት ተማሪዎች ብዛት ስንት ናቸው?

በአንድ ቤት ያሉትን መቀናናስ አይቻልም	አንድ 10 ተበደር/ሪ 10 አንዶች + 5 አንዶች = 15 ይሆናሉ 7 አስሮችና 15 አንዶች ይኖረሃል/ይኖራሃል	አንዶችን መቀነስ	የአስር ቤትን መቀነስ
$\begin{array}{r} 85 \\ -19 \\ \hline ? \\ 5-9=? \end{array}$	$\begin{array}{r} 85 \\ -19 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 85 \\ -19 \\ \hline 6 \\ 15-9=6 \end{array}$	$\begin{array}{r} 85 \\ -19 \\ \hline 66 \\ 7-1=6 \end{array}$

$$85 - 19 = 66$$

ስለዚህ ያለፉት ተማሪዎች ብዛት 66 ይሆናሉ፡፡

መልመጃ 1.3

1. የተሰጡትን ቁጥሮች ቀንስ/ሺ፡፡

ሀ.
$$\begin{array}{r} 65 \\ -17 \\ \hline \end{array}$$

ለ.
$$\begin{array}{r} 87 \\ -70 \\ \hline \end{array}$$

ሐ.
$$\begin{array}{r} 78 \\ -39 \\ \hline \end{array}$$

መ.
$$\begin{array}{r} 88 \\ -17 \\ \hline \end{array}$$

ሠ.
$$\begin{array}{r} 66 \\ -45 \\ \hline \end{array}$$

ሒሳብ 3ኛ ክፍል የተማሪ መጽሐፍ

ረ.	86	ሰ.	49	ሸ.	43	ቀ.	61	በ.	62
	<u>- 14</u>		<u>- 35</u>		<u>- 13</u>		<u>- 49</u>		<u>- 53</u>

2. የኮረና ቫይረስ ምርመራ ከተደረገላቸው 47 ሰዎች መካከል 33ቱ የበሽታው ምልክት ተገኝባቸው፡፡ ከቫይረሱ ነፃ የሆኑ ሰዎች ብዛት ስንት ናቸው?
3. ሀ. 67 በስንት 37ን ይበልጣል? ለ. 68 በስንት ከ76 ያንሳል?

ሐ. ባለ ሁለት ዲጂት ቁጥሮችን ማባዛት

መ.ሉ ቁጥሮችን በ2፣ በ3፣ በ4፣ በ5፣ በ6፣ በ7፣ በ8፣ በ9፣ እና በ10 ማባዛት

ምሳሌ 7

የሚከተሉትን አብዛ/ዝር

ሀ. $2 \times 10 =$ _____	ለ. $3 \times 18 =$ _____	ሐ. $4 \times 12 =$ _____
መ. $5 \times 10 =$ _____	ሠ. $6 \times 15 =$ _____	ረ. $7 \times 11 =$ _____
ሰ. $8 \times 9 =$ _____	ሸ. $9 \times 11 =$ _____	

መፍትሄ

ሀ. $2 \times 10 = 10 + 10 = 20$

ለ. $3 \times 18 = 18 + 18 + 18 = 54$

ሐ. $4 \times 12 = 12 + 12 + 12 + 12 = 48$

መ. $5 \times 10 = 10 + 10 + 10 + 10 + 10 = 50$

ሠ. $6 \times 15 = 15 + 15 + 15 + 15 + 15 + 15 = 90$

ረ. $7 \times 11 = 11 + 11 + 11 + 11 + 11 + 11 + 11 = 77$

ሰ. $8 \times 9 = 9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 9 = 72$

ሸ. $9 \times 11 = 11 + 11 + 11 + 11 + 11 + 11 + 11 + 11 + 11 = 99$

መልመጃ 1.4

1. ከታች የተሰጡትን ቁጥሮች አብዛ/ዝር፡፡

ሀ. $3 \times 25 =$ _____

ለ. $7 \times 14 =$ _____

ሐ. $4 \times 24 =$ _____

መ. $8 \times 12 =$ _____

ሠ. $5 \times 13 =$ _____

ረ. $9 \times 8 =$ _____

ሰ. $6 \times 15 =$ _____

ሸ. $10 \times 9 =$ _____

2. የአንድ እርሳስ ዋጋ 5ብር ከሆነ የ15 እርሳሶች ዋጋ ስንት ይሆናል?

3. አንድ ሣጥን 10 ሎሚዎችን ይይዛል፡፡ 10 ተመሳሳይ ሣጥኖች ስንት ሎሚዎችን ይይዛሉ?

1.3 እስከ 10,000 ያሉ የ100 እና 1000 ብዬቶች

ሀ እስከ 10,000 ያሉ የ100 ብዬቶች

ትግበራ 1.2

እስከ 10,000 ያሉ የ100 ብዬቶች ዘርዘር/ሪ፡፡

ምሳሌ 8

ሀ. $1 \times 100 = 100$

ለ. $3 \times 100 = 300$

ሐ. $5 \times 100 = 500$

መ. $2 \times 100 = 200$

ሠ. $4 \times 100 = 400$

ረ. $6 \times 100 = 600$

ከእነዚህ ምሳሌዎች የምንረዳው 100፣ 200፣ 300፣ 400፣ 500፣.... የ100 ብዬቶች መሆናቸውን ነው፡፡

አስተውል/ይ

አንድ ሙሉ ቁጥር በ100 ሲባዛ የአስር ቤት እና የመቶ ቤት ሁልጊዜ 0 ይሆናሉ፡፡

መልመጃ 1.5

1. በቁጥር ፃፍ/ፊ፡፡

ሀ. ዘጠኝ መቶ

ለ. ስድስት መቶ

ሐ. ሰባት መቶ

መ. ሁለት መቶ

ሠ. አምስት መቶ

2. በተሰጠው ምሳሌ መሠረት በ100 ብዬት በመተንተን ፃፍ/ፊ፡፡

ሀ. $300 = 3 \times 100$

ለ. 700

ሐ. 500

መ. 800

ሠ. 400

ረ. 900

3. ስንት መቶዎች አሉት? በተሰጠው ምሳሌ መሠረት ስራ/ሪ፡፡

ሀ. 500 = አምስት መቶ

ለ. 800

ሐ. 600

መ. 300

ሠ. 700

ረ. 400

4. በፊደል ፃፍ/ፊ፡፡

ሀ. 500

ለ. 600

ሐ. 200

መ. 700

ሠ. 900

ረ. 800

5. ለበጎ አድራጎት ሥራ ዘጠኝ ሰዎች መቶ መቶ ብር ቢያዋጡ በአጠቃላይ ስንት ብር አዋጡ?

6. አስቴር ነጋዴ ናት፡፡ ከምታገኘው ትርፍ በቀን 100 ብር ብትቆጥብ በሳምንት ስንት ብር ትቆጥባለች?

ለ. እስከ 10,000 ያሉ የ1000 ብዜቶች

ምሳሌ 9

ሀ. $1 \times 1000 = 1000$

ለ. $2 \times 1000 = 2000$

ሐ. $3 \times 1000 = 3000$

መ. $4 \times 1000 = 4000$

ሠ. $5 \times 1000 = 5000$

ረ. $6 \times 1000 = 6000$

ከእነዚህ ምሳሌዎች የምንረዳው 1000፣ 2000፣ 3000፣ 4000፣ 5000፣... ፣10000

የ1000 ብዜቶች መሆናቸውን ነው፡፡

አስተውል/ይ

አንድ ሙሉ ቁጥር በ1000 ሲባዛ የአንድ ቤት፣ የአስር ቤት እና የመቶ ቤት ሁልጊዜ 0 ይሆናሉ፡፡

መልመጃ 1.6

1. በአሃዝ ፃፍ/ፊ፡፡

ሀ. ስድስት ሺ

ለ. ስምንት ሺ

ሐ. ሶስት ሺ

መ. ሰባት ሺ

ሠ. አራት ሺ

ረ. አምስት ሺ

2. በፊደል ፃፍ/ፊ፡፡

ሀ. 7000

ለ. 8000

ሐ. 5000

መ. 3000

ሠ. 6000

ረ. 9000

3. አቶ ድርባ በየወሩ 1000 ብር የሚቆጥቡ ከሆነ በዘጠኝ ወራቶች ስንት ብር ይቆጥባሉ?
4. በአንድ ት/ቤት 1000 ተማሪዎች ይገኛሉ። በአመቱ መጨረሻ እያንዳንዱ ተማሪ ሰባት ሰባት ችግኞች ቢተክሉ በአጠቃላይ ስንት ችግኞችን መትከል ይችላሉ?

1.4 እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች

ትግበራ 1.3

1. ከታች የተሰጡትን ቁጥሮች በቤት ዋጋ በመተንተን ፃፍ/ፊ።

ሀ. 45

ለ. 324

ሐ. 8219

2. ቀጥሎ የተሰጡትን ቁጥሮች በቤት ዋጋ በመተንተን ፃፍ/ፊ።

ሀ. 1 አስር እና 7 አንዶች

ሐ. 7 ሺዎች 6 መቶዎች 6 አስሮች እና 2 አንዶች

ምሳሌ 10

ከታች የተሰጡትን ቁጥሮች በቤት ዋጋ በመተንተን ፃፍ/ፊ።

ሀ. 86

ለ. 573

ሐ. 3987

መፍትሄ

$$\text{ሀ. } 86 = 8 \times 10 + 6 \times 1$$

$$\text{ለ. } 573 = 5 \times 100 + 7 \times 10 + 3 \times 1$$

$$\text{ሐ. } 3987 = 3 \times 1000 + 9 \times 100 + 8 \times 10 + 7 \times 1$$

አስታውስ/ሽ

በ3987 ውስጥ

- 3 ቁጥር በሺ ቤት ይገኛል። ስለዚህ የቁጥሩ ቤት ዋጋ 3000 ይሆናል።
- 9 ቁጥር በመቶ ቤት ይገኛል። ስለዚህ የቁጥሩ ቤት ዋጋ 900 ይሆናል።
- 8 ቁጥር በአስር ቤት ይገኛል። ስለዚህ የቁጥሩ ቤት ዋጋ 80 ይሆናል።
- 7 ቁጥር በአንድ ቤት ይገኛል። ስለዚህ የቁጥሩ ቤት ዋጋ 7 ይሆናል።

መልመጃ 1.7

1. ከታች የተሰጡትን ቁጥሮች በቤት ዋጋ በመተንተን ዓፍ/ፊ፡፡

ሀ. 49 ለ. 756 ሐ. 1209 መ. 8623

2. በአሃዝ ዓፍ/ፊ፡፡

ሀ. 8 መቶዎች 4 አስሮች እና 9 አንዶች

ለ. 6 መቶዎች 0 አስሮች እና 0 አንዶች

ሐ. 7 መቶዎች 2 አስሮች እና 1 አንዶች

3. በአረፍተ ነገር ውስጥ የተጠቀሱትን በቁጥር በመጻፍ አንብብ/ሊ፡፡

ሀ. ጣይቱ በሰባት መቶ ዘጠኝ ብር ልብስ ገዛች

ለ. ገዳ ት/ቤት ውስጥ ዘጠኝ መቶ ሃምሳ ዘጠኝ ተማዎች አሉ፡፡

ሐ. ፋጡማ አራት ዶሮዎችን በዘጠኝ መቶ ዘጠና ስድስት ብር ሸጠች፡፡

4. በአረፍተ ነገር ውስጥ የተጠቀሱትን በቁጥር በመጻፍ አንብብ/ሊ፡፡

ሀ. የኮረና ቫይረስ በሁለት ሺህ አስራ ሁለት ዓ.ም በቻይና ሀገር ተገኘ፡፡

ለ. አንድ ት/ቤት ሶስት ሺህ ሁለት መቶ ሃምሳ የማጣቀሻ መጽሐፍትን

በአንድ ጊዜ ገዛ፡፡

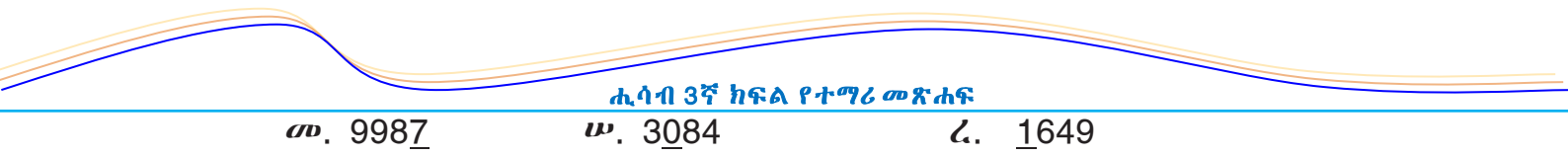
ሐ. አርፋሴ አራት በጎችን በስምንት ሺህ ሁለት መቶ ብር ሸጠች፡፡

5. ከዚህ በታች ያሉትን ቁጥሮች የቁጥር ቤት በመጠቀም ዓፍ/ፊ፡፡

ቁጥሮች	ሺዎች	መቶዎች	አስሮች	አንዶች
4672				
5404				
8540				
9831				

6. ከስር የተሰመረበት ቁጥር የቤት ዋጋ ስንት ነው?

ሀ. 4851 ለ. 7465 ሐ. 4985

1.5 እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በቅደም ተከተላቸው ማስቀመጥ

ሀ. ቀዳማይ እና ተከታይ

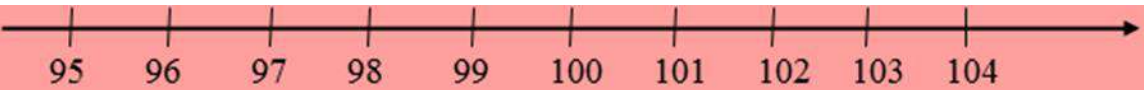
ምሳሌ 11

ከ517 በአንድ የሚያንስ ቁጥር 516 ነው። ምክንያቱም $516 = 517 - 1$ ስለሚሆን

ቀዳማይ	የተሰጠ ቁጥር	ተከታይ
516	517	518

አስተውል/ይ

- ለማንኛውም ዜሮ ያልሆነ ሙሉ ቁጥር ሀ፡”ሀ-1” የ”ሀ” ቀዳማይ ነው።
 - ለማንኛውም ሙሉ ቁጥር ሀ፡ “ሀ + 1” የ”ሀ” ተከታይ ነው።
- ከ517 በአንድ የሚበልጥ 518 ነው። ምክንያቱም $518 = 517 + 1$ ስለሚሆን ከታች የተሰጡትን የቁጥር ጨረር በመመልከት ምሳሌዎችን አጥና/ኚ።

- ሀ. 95 የ96 ቀዳማይ ነው። ለ. 96 የ95 ተከታይ ነው።
- ሐ. 100 የ101 ቀዳማይ ነው። መ. 104 የ103 ተከታይ ነው።

መልመጃ 1.8

ከታች ለተሰጡት ቁጥሮች ቀዳማይ እና ተከታዮቻቸውን በባዶ ቦታ ላይ መላ/ይ

	ቀዳማይ	ቁጥር	ተከታይ
ሀ.		367	
ለ.		732	
ሐ.		659	

መ.		8993	
ሠ.		9307	

ለ. እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማወዳደር

ትግበራ 1.4

ከታች የተሰጡትን ቁጥሮች አወዳድር/ሪ፡፡

ሀ. ከ1564 እና 145 የትኛው ይበልጣል?

ለ. ከ3259 እና 3167 የትኛው ያንሳል?

ምሳሌ 12

1. 4869 እና 799 ቁጥሮችን አወዳድር/ሪ፡፡

መፍትሄ

4869 ከ 799 ይበልጣል፡፡ ምክንያቱም 4869 አራት ዲጂቶች ሲኖረው 799 ግን ሶስት ዲጂቶች አለው፡፡

ስለዚህ $4869 > 799$ ወይም $799 < 4869$ ይሆናል፡፡

አስተውል/ይ

ብዙ ዲጂቶች ያለው ቁጥር ሁልጊዜ ትልቅ ቁጥር ነው፡፡

2. 9814 እና 9358 ቁጥሮችን አወዳድር/ሪ፡፡

መፍትሄ

ቁጥር	የሺህ ቤት	የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
9814	9	8	1	4
9358	9	3	5	8

$9 = 9$ ግን $8 > 3$ ስለሆነ $9814 > 9358$

ማስታወሻ

እኩል የዲጂት ብዛት ያላቸውን ቁጥሮች ስናወዳድር ከትልቁ የቤት ዋጋ ወደ ትንሹ ቁጥር/ከግራ ወደ ቀኝ/ እያወዳደርን እንሄዳለን፡፡ በትልቁ ቁጥር ቤት ውስጥ ያሉ ዲጂቶች እኩል ከሆኑ የሚቀጥለውን የቁጥር ቤት እናወዳድራለን፡፡

ስለዚህ ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ስናስቀምጥ

7658፣ 7586፣ 6899፣ 6745፣ 2345 ይሆናል።

መልመጃ 1.10

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን ቁጥሮች ከትንሽ ከትልቅ ወደ በቅደም ተከተል ግፍ/ፊ፡፡

ሀ. 446፣ 492፣ 756፣ 919፣ 486፣ 502 ለ. 1469፣ 1909፣ 2878፣ 1999
ሐ. 492፣ 657፣ 482፣ 575፣ 209 መ. 5440፣ 4634፣ 8567፣ 8398

2. ከዚህ በታች የተሰጡትን ቁጥሮች ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ግፍ/ፊ፡፡

ሀ. 250፣ 87፣ 376፣ 567 ለ. 8690፣ 4573፣ 7481፣ 9409፣ 7001
ሐ. 489፣ 768፣ 497፣ 658 መ. 6205፣ 6313፣ 6009፣ 6001፣ 6099

3. የተሰጠውን ሰንጠረዥ በመከተል ከ ሀ-ሰ ያሉትን ጥያቄዎች መልስ/ሺ፡፡

የተራሮች ስም	ጨለለቃ	ወንጨ	እንጦጦ	ጨቃላ	ዋዩ	ማልጉዶ
ከፍታ/በሜትር/	3571	3387	3211	2989	3230	3390

ሀ. በሠንጠረዥ ውስጥ በተሰጡት የተራሮችን ርዝማኔ ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል አስቀምጥ፡፡

ለ. በከፍታው ቅልቅ የሆነው ተራራ የትኛው ነው?

ሐ. በከፍታው በ3ኛ ደረጃ ላይ ያሚኖረው ተራራ የትኛው ነው?

መ. በከፍታው በጣም አነስተኛ የሆነው ተራራ የትኛው ነው?

ሠ. ከጨቃላ እና ዋዩ የበለጠ ከፍታ ያለው የቱ ነው?

ረ. ከዋዩ እና ማልጉዶ ዝቅተኛ ከፍታ ያለው የትኛው ነው?

ሰ. ከዋዩ ያነሰና ከጨቃላ የሚበልጥ ተራራ የትኛው ነው?

<p>ምዕራፍ</p> <p>2</p>	<p>$608 - 369 = \underline{\hspace{2cm}}$</p> <p>$753 - 436 = \underline{\hspace{2cm}}$</p>
<p>እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር እና መቀነስ</p>	

2.1 እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር

ትርጓሜ

መደመር፡ ቁጥሮችን አንድ ላይ ማዋሄድ ነው። አንድ ላይ የሚደመሩ ቁጥሮች ተደማሪዎች ሲባሉ ውጤታቸው ደግሞ ድምር ይባላል።

ምሳሌ 1

$$\begin{array}{r}
 \text{ደምር/ሪ፤} \quad 340 \\
 + \quad 123 \\
 \hline
 463 \longrightarrow \text{ድምር}
 \end{array}
 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 340 \\ + 123 \\ \hline 463 \end{array}} \right\} \text{ተደማሪዎች}$$

2.1.1 ባለ አንድ እና ባለ ሁለት ዲጂት ሙሉ ቁጥር ድምር ክለሳ

ትግበራ 2.1

ገልገሌ 27 አበቦች አላት። ንደኛዋ ቢሊሴ ደግሞ 65 አበቦች ብትጨምርላት ገልገሌ ስንት አበቦች ይኖሯታል?

ምሳሌ 2

2 + 9 ቁጥሮችን በመነጣጠል እና በአስር አስር በመመደብ ደምር/ሪ::

መፍትሄ

$$2 + 9 = 1 + 1 + 9 = 1 + 10 = 11$$

ምሳሌ 3

የቁጥር ቤትን በመጠቀም ቁልቁል ደምር/ሪ ::

$$14 + 22$$

መፍትሄ

ክዩቦችን በመጠቀም በቁጥር ቦታ ቁልቁል ደምር/ሪ::

ምሳሌ 4

ገዳ ለትምህርት ቤቱ 37 የአፋን ኦሮሞ መጽሐፍት፣ 25 የእንግሊዝኛ መጽሐፍት እና 10 የሒሳብ መጽሐፍት አበረከተ:: በአጠቃላይ ስንት መጽሐፍት አበረከተ?

መፍትሄ

የተሰጠ: የአፋን ኦሮሞ መጽሐፍት ብዛት = 37

የእንግሊዝኛ መጽሐፍት ብዛት = 25

የሒሳብ መጽሐፍት ብዛት = 10

የሚፈለግ: ጠቅላላ የመጽሐፍት ብዛት

ስሌት: የአፋን ኦሮሞ የመጽሐፍት ብዛት + የእንግሊዝኛ የመጽሐፍት ብዛት
+ የሒሳብ መጽሐፍት የመጽሐፍት ብዛት

$$37 + 25 + 10 = 72$$

ስለዚህ ገዳ ለትምህርት ቤቱ ያበረከተው የመጽሐፍት ብዛት 72 ነው።

መልመጃ 2.1

1. ከታች የተሰጡትን ቁጥሮች ደምር/ሪ፡፡

ሀ. $16 + 13$

ለ. $55 + 37$

ሐ. $42 + 28$

መ. $56 + 27$

ሠ. $47 + 24$

2. በአንድ ክፍል ውስጥ 36 ሴት ተማሪዎች እና 25 ወንድ ተማሪዎች አሉ።

በአጠቃላይ በዚህ ክፍል ውስጥ ስንት ተማሪዎች አሉ?

3. የተሰራው ምሳሌ በመከተል በሠንጠረዥ ውስጥ የተሰጠውን ባዶ ብታ
መላ/ዩ፡፡

ሀ	23	75	30	48	37
ለ	42	20	46	22	65
ሀ + ለ	65				

2.1.2 ባለ ሶስት ዲጂት ሙሉ ቁጥሮችን መደመር

ትግበራ 2.2

ቀጥሎ የተሰጡትን ቁጥሮች ደምር/ሪ፡፡

ሀ. $317 + 152$

ለ. $263 + 728$

ሐ. $278 + 556$

መ. $488 + 436$

ሠ. $815 + 556$

ሀ. የቁጥር ቤት ዋጋ በመጠቀም መደመር

ምሳሌ 5

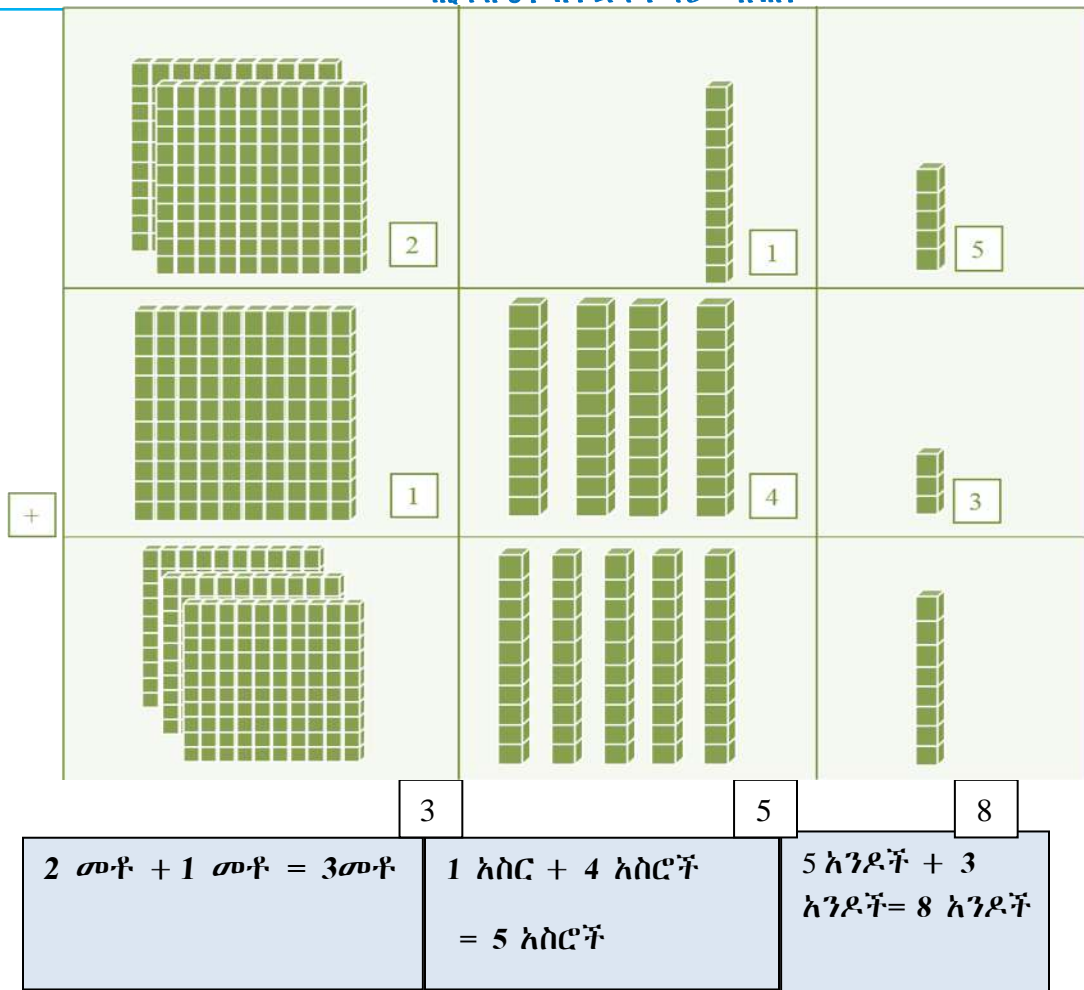
ትላንትና ያተረፍኩት 215 ብር ነበር። ዛሬ ደግሞ 145 አተፈፍኩ። ትላንት

እና ዛሬ ባጠቃላይ ስንት ብር አተረፍኩ?

መፍትሄ

$$215 + 143 = ?$$

ክዩቦችን በመጠቀም በቁጥሮች የቤት ዋጋ ቁልቁል መደር ነው።

ስለዚህ $215 + 143 = 358$

+	2	1	5
	1	4	3
	3	5	8

ለ. ቁልቁል መደመር

ባለ ሁለት ዲጂቶች ቁልቁል እንደ ደመርከው/ሽው ሁሉ ባለ ሶስት ዲጂቶችንም ቁልቁል መደመር ትችላለህ/ያለሽ። ከላይ በምስሉ ላይ እንዳስተዋላችሁት ያለቀሪ መደመር እንዴት እንደሚቻል ከታች የተሰጠውን ሠረጠረዥ ተመልከት/ቺ።

ሐ.

+	2	8	0
	6	3	8

መ.

+	1	9	3
	4	6	9

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን ቁጥሮች በመደመር ባዶ ቦታ ላይ መላ/ይ፡፡

ሀ. $341 + 282 + 172 = \underline{\hspace{2cm}}$ ለ. $208 + 121 + 560 = \underline{\hspace{2cm}}$

ሐ. $143 + 92 + 233 = \underline{\hspace{2cm}}$ መ. $160 + 308 + 940 = \underline{\hspace{2cm}}$

ሠ. $172 + 122 + 400 = \underline{\hspace{2cm}}$ ረ. $234 + 256 + 175 = \underline{\hspace{2cm}}$

2. ወ/ሮ ኢፍቱ በኦሮሚያ ህብረት ሥራ ባንክ መስከረም ወር 295 ብር

እንደሁም ደግሞ በጥቅምት ወር 750 ብር ቢቆጥቡ በሁለቱ ወራት ስንት ብር ቆጠቡ?

3. የተሰጡትን ቁጥሮች በመደመር ባዶ ቦታ ላይ መላ/ይ፡፡

ሀ	123	755	230	548	271
ለ	342	200	467	121	656
ሀ + ለ					

2.2 እስከ 10,000 ያሉ መላ ቁጥሮችን መቀነስ

ትርጓሜ፤ መቀነስ፡ በሁለት ቁጥሮች መካከል ያለውን ልዩነት መፈለግ ማለት ነው፡፡ የሚቀነሰው ቁጥር ተቀናሽ ይባላል፡፡ የሚቀንሰው ቁጥር ደግሞ ቀናሽ ሲሆን የሚገኘው ውጤት ደግሞ ልዩነት ይባላል፡፡

ምሳሌ 7

—	58	ተቀናሽ
	32	ቀናሽ
	26	ልዩነት/ብልጫ/

2.2.1 ባለ ሶስት ዲጂቶች መላ ቁጥሮችን መቀነስ

ትግበራ 2.3

በአንድ ት/ቤት ውስጥ 435 የ3ኛ ክፍል ተማሪዎች እና 323 የ4ኛ ክፍል ተማሪዎች አሉ፡፡ በሁለቱ ክፍሎች መካከል ያለው የተማሪዎች ብዛት ፈልግ/ጊ?

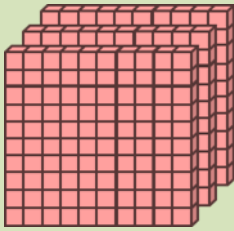
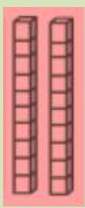

ሀ. ያለ ብድር መቀነስ

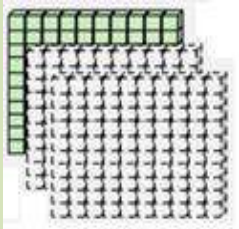
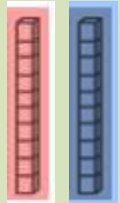

ምሳሌ 8

ጂቱ 328 ብር ይዛ ወደ ገበያ ሄደች፡፡ 215 ብር ወጪ ብታደርግ ስንት ብር በእጇ ላይ ይቀራል?

መፍትሄ

ክዩቦችን በመጠቀም በቁጥር ቤት ዋጋ መቀነስ

የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት			
 3	 2	 8	መቶዎች	አስሮች	አንዶች
			3	2	8
			2	1	5
			—	—	—
መቶዎች	አስሮች	5 አንዶችን መቀነስ			
			መቶዎች	አስሮች	አንዶች
			3	2	8
			2	1	5
					3

መቶዎች	1 አስር መቀነስ	አንዶች			
			መቶዎች	አስሮች	አንዶች
			3	2	8
			2	1	5
				1	3
1	1	3			

2 መቶዎች መቀነስ	አስሮች	አንዶች			
			መቶዎች	አስሮች	አንዶች
			3	2	8
			2	1	5
			1	1	3
1	1	3			

ለ. ቁልቁል መቀነስ

	3	2	8
-	2	1	5
	1	1	3

$3 - 2 = 1$

$2 - 1 = 1$

$8 - 5 = 3$

ምሳሌ 9

768 - 534 ቁልቁል ቀንስ/ሽ፡፡

መፍትሄ

768 - 534 ያለ ብድር መቀነስ

-	7	6	8
	5	3	4

⇒

-	7	6	8
	5	3	4
	2	3	4

$7 - 5 = 2$

$6 - 3 = 3$

$8 - 4 = 4$

ሐ. በብድር መቀነስ

ምሳሌ 10

692 - 458 ቁልቁል ቀንስ/ሽ፡፡

መፍትሄ

692 - 458 ከአስር ቤት 1 ተበደር/ሪ

-	6	9	2
	4	5	8

⇒

-	6	9	2
	4	5	8
	2	3	4

$6 - 4 = 2$

$8 - 5 = 3$

$10 + 2 = 12, 12 - 8 = 4$

ምሳሌ 11

425 - 286 ቁልቁል ቀንስ/ሽ፡፡

-	4	2	5
	2	8	6

→

-	4	2	5
	2	8	6
	2	3	9

$10 + 5 = 15, 15 - 6 = 9$

መፍትሄ

425 - 286 1 ከመቶ ቤት ለአስር ቤት እና 1 ከአስር ቤት ለአንድ ቤት እንበደራለን፡፡

-	4	2	5
	2	8	6
	1	3	9

←

-	4	2	5
	2	8	6
		3	9

$3 - 2 = 1$

$10 + 1 = 11, 11 - 8 = 3$

ስለዚህ $425 - 286 = 139$

መልመጃ 2.3

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን ቁጥሮች ቀንስ/ሽ፡፡

ሀ. 967	ለ. 742	ሐ. 458	መ. 264	ሠ. 6879
<u>-852</u>	<u>- 62</u>	<u>-213</u>	<u>- 52</u>	<u>-2436</u>

2. የተሰጡትን ቁጥሮች በመበደር ቀንስ/ሽ፡፡

ሀ. 327	ለ. 426	ሐ. 3144	መ. 534	ሠ. 6255
<u>- 118</u>	<u>-207</u>	<u>-1052</u>	<u>- 245</u>	<u>- 4167</u>

3. ኩሌ እና ሆርዶፋ ዶሮ ያረባሉ፡፡ ካራቡት 320 ዶሮዎች ውስጥ 135 ቢሸጡ ስንት ዶሮዎች ይቀራሉ?

4. ከታች የተሰጠውን ሠንጠረዥ መላ/ይ፡፡

ሀ	240	300	657	878	792
ለ	27	130	409	8	448
ሀ-ለ					

2.3 ከመደመር እና ከመቀነስ ጋር የተያያዙ የቃላት ንጥረቶች

በዚህ የትምህርት ክፍል ውስጥ ከሰው ልጅ የዕለት ተዕለት እንቅስቃሴ ጋር የተያያዙ የቃላት ንጥረቶችን መፍትሄ የምንፈልግበት ይሆናል። ለቃላት ንጥረቶች መፍትሄ መፈለግ መቻል ከሂሳብ ትምህርት አላማ ሊዘነጋ የማይገባ ነው።

ምሳሌ 12

አንድ የጫማ ፋብሪካ በ2012 ዓ.ም 4600 ጫማዎችን አመረተ። እንዲሁም በ2013 ዓ.ም ደግሞ 5200 ጫማዎችን አምርቶ ለገበያ አቀረበ።

ሀ. በሁለቱ አመታት ውስጥ ያመረታቸው የጫማዎች ብዛት ስንት ናቸው?

ለ. በ2013 ዓ.ም የተመረቱት የጫማዎች ብዛት ከ2012 ዓ.ም ከተመረቱት በስንት ይበልጣል።

መፍትሄ

ሀ. የተሰጠ፡ በ2012 ዓ.ም የተመረቱት የጫማዎች ብዛት 4600 እና በ2013 ዓ.ም የተመረቱት የጫማዎች ብዛት 5200

የተፈለገው፡ በሁለቱ አመታት ውስጥ የተመረቱት የጫማዎች ብዛት

ስሌት፡ በሁለቱ ዓመታት የተመረቱት የጫማዎች ብዛት በመደመር እናገኛለን።

$$4600 + 5200 = 9800 \text{ ይሆናል።}$$

ለ. በሁለቱ ዓመታት የተመተቱት የጫማዎች ብዛት በመቀነስ እናገኛለን።

$$6800 - 4600 = 2200 \text{ ይሆናል።}$$

ምሳሌ 13

አንድ ትምህርት ቤት በመጀመሪያ አት 536 ዴስኮች ገዛ። በቀጣይ አመት 287 ዴስኮችን ቢገዛ ትምህርት ቤቱ በሁለቱ አመታት ስንት ዴስኮችን ገዛ?

መፍትሄ

የተሰጠ: በመጀመሪያ አመት የተገዙት ዴስኮች ብዛት = 536

በሁለተኛ አት የተገዙት የዴስኮች ብዛት = 287

የሚፈለግ: በሁለቱ አመታት የተገዙት የዴስኮች ብዛት

ስሌት: በሁለቱ ዓመታት የተገዙት የዴስኮች ብዛት በመደመር እናገኛለን፡፡

ይሄውም $536 + 287 = 823$ ዴስኮች ይሆናሉ፡፡

ምሳሌ 14

የቀይ መስቀል በዓል የሚከበርበት ቀን ለገቢ ማሳሰቢያ ከተዘጋጁት 5672

ኩፓኖች ውስጥ 5000 ተሽጠዋል፡፡ ያልተሸጡት የኩፓኖች ብዛት ስንት ናቸው?

መፍትሄ

የተሰጠ: የተዘጋጁት ኩፓኖች = 5672

የተሸጡት የኩፓኖች ብዛት = 5000

የሚፈለገው : ያልተሸጡት የኩፓኖች ብዛት

ስሌት: ከተዘጋጁት ኩፓኖች የተሸጡትን ኩፓኖች ብዛት በመቀነስ እናገኛለን፡፡

ይኸውም $5672 - 5000 = 672$ ኩፓኖች ይሆናሉ፡፡

መልመጃ 2.4

1. አዳ በጧት ተነስቶ 542 ሜትር በእግሩ ተጓዘ፡፡ከዚያም በመቀጠል 790 ሜትር በፈረስ ተጓዘ?
2. አንድን ስራ ትላንትና በ210 ደቂቃ ውስጥ ጨረሰኩ፡፡ ዛሬ ግን በትኩረት ስለስራው በ110 ደቂቃ ውስጥ ጨረሰኩ፡፡ በሁለቱ ቀናት መካከል ያለው የደቂቃ ልዩነት ስንት ነው?
3. አንድ አውሮፕላን ለበረራ ሲነሳ 560 ሊትር ነዳጅ ነበረው፡፡ ተመልሶ ሲያርፍ ግን 240 ሊትር ነዳጅ ቢቀረው አውሮፕላኑ ምን ያህል ሊትር ነዳጅ ተጠቀመ?

4. የሁለት ክለሶች የእግር ኳስ ውድድር ግጥሚያ ለመመልከት የገቡት የተመልካቾች ብዛት በመጀመሪያ ሳምንት 341 በቀጣይ ሳምንት ደግሞ 742 ቢሆኑ

ሀ. በሁለቱ ሣምንታት መካከል ያለው የተመልካቾች ብዛት ልዩነት ፈልግ/ጊ፡፡

ለ. በሁለቱ ሣምንታት የእግር ኳስ ውድድርን ለመመልከት የተገኙት የተመልካቾች ብዛት ስንት ናቸው?

5. አንዲት ተማሪ 240 ገጾች ካለው መጽሐፍ ውስጥ 165 ብታነብ ስንት ገጾች ይቀሯታለ?

ምዕራፍ	141 × 8
3	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> 5+5+5+5 </div> 4 × 200
እስከ 1000 ያሉ መጠኖችን የማባዛት	

3.1 የ100 ብዜቶችን በባለ አንድ ዲጂት ቁጥር ማባዛት

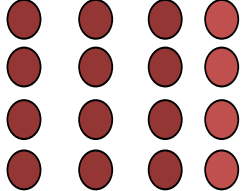
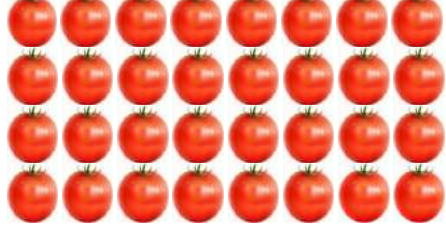

3.1.1 መጠኖችን የማባዛት ክለሳ

ትርጓሜ

ማባዛት፡ ተመሳሳይ የሆኑ የተደማሪዎች ድምር ነው፡፡

ትግበራ 3.1

- ከዚህ በታች ላሉት ምስሎች “ሀ” ላይ በተሰጠው ምሳሌ መሠረት “ለ” እና “ሐ”ን ስራ/ሪ፡፡

 ሐ	 ለ.	 ሐ.
ሀ. $4+4+4+4=16$ $4 \times 4 = 16$		

- ከዚህ በታች ያሉትን ተደማሪዎች በማባዛት ግለፅ/ጪ፡፡

ሀ. $5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = \underline{\hspace{2cm}}$ ለ. $6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 = \underline{\hspace{2cm}}$

. ሐ. $8 + 8 + 8 + 8 + 8 + 8 = \underline{\hspace{2cm}}$ መ. $9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 9 = \underline{\hspace{2cm}}$

ምሳሌ 1

ከዚህ በታች በተሰጡት አራት ባለ አምስት ሳንቲም ምስሎች በአጠቃላይ ስንት ሳንቲሞችን እናገኛለን?

መፍትሄ

20 ሳንቲሞችን እናገኛለን፡፡

ይህም $5 + 5 + 5 + 5 = 20$

ስለዚህ $4 \times 5 = 20$ ይሆናል፡፡

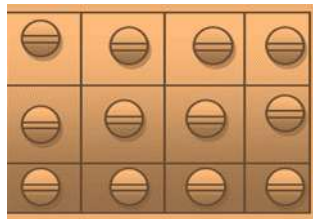
ምሳሌ 2

በ $4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4$ ድምር ውስጥ 6 ተመሳሳይ ተደማሪዎች አሉ፡፡

ስለዚህ ድምሩ $4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 6 \times 4 = 24$ ይሆናል፡፡

ምሳሌ 3

ከዚህ በታች በተሰጠው ምስል ላይ ስንት ኪኒኒ እንደለ ሳንቆጥር ለማወቅ 3ን በ4 በማባዛት ማግኘት እንችላለን፡፡

መልመጃ 3.1

1. ባዶ ቦታ መላ/ይ፡፡

ሀ. $6 \times 7 = \underline{\quad}$

ለ. $7 \times 16 = \underline{\quad}$

ሐ. $8 \times \underline{\quad} = 48$

መ. $\underline{\quad} \times 6 = 24$

ሠ. $56 = 8 \times \underline{\quad}$

2. 1ኪ.ግ ቡና በ65 ብር ይሸጣል፡፡ 9ኪ.ግ ቡና በስንት ብር ይሸጣል?

3. ከዚህ በታች ያሉትን የማባዛት የካሬ ስንጠረዥ በደብተርህ/ሽ ላይ በመገልበጥ

በባዶ ቦታ ላይ መላ/ይ፡፡

ሀ.	×	4	8	9
	4			
	8	32		
	9			

ለ.	×	3	6	7
	3		18	
	6			
	7	21		

4. አንድ ዘንቢል 10 እንቁላሎችን ይይዛል፡፡ ሦስት ተመሳሳይ ዘንቢሎች ስንት እንቁላሎችን ይይዛሉ?

እንቁላሎችን የያዘ ቅርጫት

3.1.2 የመቶ ብዜት የሆኑ መጠኖችን በባለ አንድ ዲጂት መጠኖች ማባዛት

ትግበራ 3.2

2. ባዶ ቦታ መሙላት፡፡

ሀ. $4 \times 200 = \underline{\hspace{2cm}}$ ለ. $2 \times 300 = \underline{\hspace{2cm}}$

ሐ. $7 \times 100 = \underline{\hspace{2cm}}$ መ. $3 \times 100 = \underline{\hspace{2cm}}$

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን ቁጥሮች ባላቸው የቤት ዋጋ በመተንተን አባዛ/ገር፡፡

ሀ. 342

ለ. 823

ሐ. 905

ምሳሌ 4

አንድ ሰኒ 100 ሚሊ ሊትር ይይዛል፡፡ አዳ በቀን ሶስት ሰኒ ቡና የሚጠጣ ከሆነ በቀን ስንት ሚሊ ሊትር ጠጥቶ ይውላል?

መፍትሄ

$3 \times 100 = 300$

ስለዚህ 300 ሚሊ ሊትር ቡና ጠጥቶ ይውላል ማለት ነው፡፡

ምሳሌ 5

አንድ ነጋዴ በቀን 200 ብር አትርፎ ይውላል፡፡ በ5 ቀናት ውስጥ ስንት ብር ያተርፋል?

መፍትሄ

$$5 \times 200 = 1000$$

ስለዚህ 1000 ብር ያተርፋል፡፡

መልመጃ 3.2

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን ቁጥሮች አባዛ/ገር፡፡

ሀ. 100×3 ለ. 500×2 ሐ. 4×200

መ. 3×300 ሠ. 2×100

2. አንድ በወተት ላሞች እርባታ የተሰማራ ተቋም በቀን 100 ሊትር ወተት ያከፋፍላል፡፡ ይህ ተቋም በ10 ቀናት ውስጥ ስንት ሊትር ወተት ያከፋፍላል?

3.2 ብዜታቸው 1000 በታች የሆኑ ሙሉ ቁጥሮችን በባለ 1 ዲጂት ማባዛት

3.2.1 ባለ ሁለት ዲጂት ቁጥሮችን በባለ 1 ዲጂት ማባዛት

ትግበራ 3.3

1. ከዚህ በታች ያሉትን ቁጥሮች አባዛ/ገር፡፡

ሀ. 31×5 ለ. 28×7 ሐ. 35×5 መ. 47×3 ሠ. 59×8

2. ከዚህ በታች ያሉትን ቁጥሮች ቁልቁል አባዛ/ገር፡፡

ሀ. 63	ለ. 54	ሐ. 16	መ. 27
$\times 2$	$\times 2$	$\times 6$	$\times 3$

ሀ. ቁጥሮች ባላቸው የቤት ዋጋ በመተንተን የማባዛት ዘዴ

ከዚህ በታች ያለውን ምሳሌ እንመልከት፡፡

1×3

ምሳሌ: 21×3 አስላ/ይ

መፍትሄ: የቁጥሮች ቤት ዋጋ በመጠቀም 21ን ስንገልፅ የአንድ ቤት ዋጋ 1 እና የ2 ቤት ዋጋ 20 አለን ስለዚህ 1×3 እና 20×3

21×3

$1 \times 3 = 3$

$20 \times 3 = 60$

በአጠቃላይ 63

3×2 ባለ 10 ሳጥኖች

20 ሳጥኖች
3 ቡድኖች አሉን

20×3

መልመጃ 3.3

የሚከተሉትን ቁጥሮች ባላቸው የቤት ዋጋ በመተንተን አባዛ/ገር፡፡

ሀ. 33×3 ለ. 32×3 ሐ. 97×8 መ. 88×7 ሠ. 89×9

ለ. ያለአለኝታ ቁልቁል የማባዛት ዘዴ

ምሳሌ 6

21×3 ቁልቁል አብዛ/ገር፡፡

መፍትሄ

$$\begin{array}{r} 21 \\ \times 3 \\ \hline 3 \times 20 = 60 \\ 3 \times 1 = 3 \\ \hline 60 + 3 = 63 \end{array}$$

ወይንም ከዚህ በታች ባለው ሠንጠረዥ ውስጥ በተገለፅው መሠረት ማባዛት ይቻላል፡፡

21 x 3 እንዴት ቁልቁል ማባዛት እንደምንችል እንይ

1 x 3 = 3, 3
በአንድ ቤት 3 መጻፍ

2 x 3 = 6, 6
በአስር ቤት 6 መጻፍ

መልመጃ 3.4

የሚከተሉትን ቁትሮች ቁልቁል አባዛ/ዢ::

- ሀ. 34 ለ. 23 ሐ. 42 መ. 11 ሠ. 41
- $\times 2$ $\times 2$ $\times 2$ $\times 4$ $\times 5$

ሐ. አለኝታ ያላቸውን ቁልቁል የማባዛት ዜዴ

ምሳሌ 7

13 x 7 ቁልቁል አባዛ/ዢ::

መፍትሄ

ቀሪ ያለው የማባዛት ሂደት ነው::

	1	3		1	3		1	3		2
										13
×		7	→	×		7	→	×		7
	2	1		2	1		9	1		91
				7						

መልመጃ 3.5

1. የሚከተሉትን ቁትሮች ቁልቁል አባዛ/ዢ::

- ሀ. 14 ለ. 13 ሐ. 24 መ. 12 ሠ. 27
- $\times 7$ $\times 5$ $\times 4$ $\times 6$ $\times 3$

2. ቱሊ 4 እስክራብቶዎችን ገዛ:: የአንዱ እስክራብቶ ዋጋ 15ብር ቢሆን በአጠቃላይ በስንት ብር ገዛ?

መ. ያለአለኝታ ቁልቁል የማባዛት ዘዴ

ምሳሌ 9

71×4 ቁልቁል አብዛ/ዝር::

መፍትሄ

አለኝታ ያለው ማባዛት ነው::

71
× 4

284

4 × 1 = 4, የአንድ ሴት ላይ 4 መጻፍ

4 × 7 = 28.
የአስር ሴት ላይ 8 መጻፍ እና የመቶ ሴት ላይ 2 መጻፍ

28 ማለት?

ምሳሌ 10

95×3 ቁልቁል አብዛ/ዝር

መፍትሄ : ይህ የማባዛት ሂደት 2 ጊዜ አለኝታ ያለው ነው::

95
× 3

285

መልመ 3.6

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን ቁጥሮች ቁልቁል አብዛ/ዝር::

ሀ. 93
× 3

ለ. 41
× 5

ሐ. 63
× 2

መ. 85
× 9

ሠ. 74
× 8

2. አንድ የእግር ኳስ ቡድን 11 ተጫዋቾች አለው:: 7 ቡድኖችን ለማቋቋም ስንት ተጫዋቾች ያስፈልጋሉ?

3. አንድ ሳጥን 24 ሳሙናዎችን ይይዛል:: 6 ተመሳሳይ ሳጥኖች ስንት ሳሙናዎችን ይይዛል?

4. ቶላ አንድ ሰዓት ሰርቶ 80 ብር ያገኛል። 8 ሰዓት ሰርቶ ስንት ብር ያገኛል?

3.2.2 ባለ ሦስት ዲጂቶች ቁጥሮችን በባለ አንድ ዲጂት ቁጥር ማባዛት

ትግበራ 3.4

1. የሚከተሉትን በቁጥሮች የቤት ዋጋ በመተንተን አባዛ/ገር።

ሀ. 131×2 ለ. 221×4 ሐ. 312×3 መ. 127×3 ሠ. 159×5

2. ከዚህ በታች ያሉትን ቁልቁል አባዛ/ገር።

ሀ. $\begin{array}{r} 321 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$ ለ. $\begin{array}{r} 404 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$ ሐ. $\begin{array}{r} 161 \\ \times 5 \\ \hline \end{array}$ መ. $\begin{array}{r} 327 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$ ሠ. $\begin{array}{r} 149 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$

ሀ. ቁጥሮችን ባላቸው የቤት ዋጋ በመተንተን የማባዛት ዘዴ

ምሳሌ 9

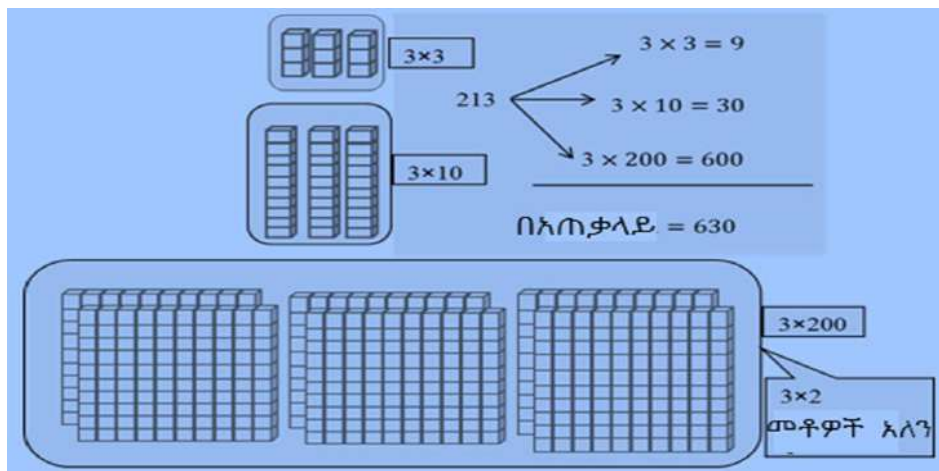
በአንድ ትምህርት ቤት ውስጥ 213 ተማሪዎች አሉ። እያንዳንዳቸው ሦስት ችግኞችን ቢተክሉ በጠቅላላው ስንት ችግኞችን ይተክላሉ?

መፍትሄ

አንዱ/ዷ ተማሪ ሦስት ችግኞችን ተክለ/ች ማለት በጠቅላላ 3×213 ተተክሉ

ማለት ነው። በቁጥሮች የቤት ዋጋ ስተነተን $213 = 2 \times 100 + 1 \times 10 + 3 \times 1$

ይሆናል።

ለ. ቁልቁል የማባዛት ዘዴ

ከላይ 21×3 ለማባዛት ያየነውን የዘዴ መጠቀም እችላለሁ?

	2	1	3
×			3
			9

 \Rightarrow

	2	1	3
×			3
	3		9

 \Rightarrow

	2	1	3
×			3
	6	3	9

 \Rightarrow

	2	1	3
×			3
	6	3	9

መልመጃ 3.7

1. ከዚህ በታች ያሉትን ቁጥሮች አባዛ/ገር፡፡

ሀ. 201×7 ለ. 141×8 ሐ. 293×4 መ. 194×2 ሠ. 216×8

2. አንድ ደርዘን ደብተር በ246 ብር ይገዛል፡፡ 4 ደርዘን ለመግዛት ስንት ብር ያስፈልጋል?

3. አንድ የውኃ ጣሳ 5 ሊትር ይይዛል፡፡ 125 ተመሳሳይ ጣሳዎች ስንት ሊትር ይይዛሉ?

4. አቶ ሊበኖ አርሶ አደር ናቸው፡፡ የእርሻ መሬታቸው ከቤታቸው 500 ሜትር ይርቃል፡፡ እርሻ መሬታቸው ጋር ደርሰው ቢመለሱ ምን ያህል ሜትር ተጓዙ?

3.3 ከማባዛት ጋር የተያያዙ የቃላት ፕሮብሌሞች

ምሳሌ 11

አንድ የጭነት መኪና በ1 ሰዓት 65ኪ.ሜ ቢጓዝ በ7 ሰዓት ወስጥ ስንት ኪ.ሜ ይጓዛል?

መፍትሄ

በ7 ሰዓት ውስጥ የተጓዘውን ርቀት ለማወቅ

$$(\text{የተጓዘውን ኪሎ ሜትር}) \times (\text{በጉዞ ላይ የወሰደበት ሰዓት}) = 65 \times 7 = 455$$

ስለዚህ 455 ኪሎ ሜትር ተጓዘ ማለት ነው።

ምሳሌ 12

አንድ መጽሐፍ 120 ገጾች አሉት። ስምንት መጽሐፎች ስንት ገጾች አሏቸው?

መፍትሄ

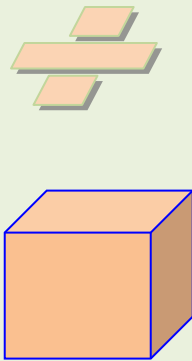
ጠቅላላ የገጾቹን ብዛት ለማወቅ

$$(\text{የአንድ መጽሐፍ የገጽ ብዛት}) \times (\text{የመጽሐፎች ብዛት}) = 120 \times 8 = 960$$

ስለዚህ ባጠቃላይ ስምንቱ መጽሐፎች 960 ገጾች ይኖራቸዋል።

መልመጃ 3.8

1. የአንድ ሊትር የነዳጅ ዋጋ 9ብር ቢሆን የ15ሊትር ዋጋ ስንት ይሆናል?
2. አንድ መጽሐፍ በ235 ብር ይገዛል። አራት መጽሐፎች በስንት ብር ይገዛሉ?
3. አንድ ደስጣ 400 ወረቀቶችን ቢይዝ 2 ደስጣዎች ስንት ወረቀት ይይዛሉ?
4. አንድ መኪና በአንድ ጊዜ 250 የቤት ግንባታ ብሎኬቶችን ይጭናል። አራት ጊዜ ብመላላስ ስንት ብሎኬቶችን ይጭናል?

ምዕራፍ	$U \div A = H$
4	$24 \div 2 = 12$
እስከ 100 ያሉ መሉ ቁጥሮችን ማካፈል	

4.1 እስከ 100 ያሉ መሉ ቁጥሮችን የማካፈል ክለሳ

ትግበራ 4.1

አንዲት እናት ለ4 ልጆች 12 ከረመላዎችን እኩል ብታካፍል ስንት ይደርሳል?

ማካፈል : ማካፈል ማለት የማብዛት ግልባጭ ሂደት ነው፡፡

ምሳሌ 1

6 ብርቱካኖች ለ3 ልጆች እኩል ብናካፍላቸው ለእያንዳንዳቸው ስንት ይደርሳል?

መፍትሄ

ለእያንዳንዳቸው ሁለት ሁለት ይደርሳቸዋል፡፡

ይኸውም $6 \div 3 = 2$ ይሆናል፡፡

ስለዚህ $2 \times 3 = 6$ ይሆናል፡፡

ከዚህ በመነሳት ማካፈል የማብዛት ግልባጭ ነው እንላለን፡፡

አስተዋል/ይ

ሀ \div ለ = ሐ ከሆነ

ሀ - ተካፋይ

ለ - አካፋይ

ሐ - ድርሻ ይባላል፡፡

መልመጃ 4.1

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን ቁጥሮች አካፍል/ይ፡፡

ሀ. $9 \div 3$

ለ. $16 \div 8$

ሐ. $18 \div 3$

መ. $12 \div 6$

ሠ. $15 \div 5$

2. 15 ኪዩቦች ለስንት ህጻናት እኩል ቢካፈል ሦስት ሦስት ሊደርሳቸው ይችላል?

4.2 እስከ 20 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ያለቀሪ ለ2 ማካፈል

ትግበራ 4.2

1. 8 ዳቦዎችን ለ2 ሰዎች እኩል አካፍል፡፡ ለአንድ ሰው ስንት ይደርሳል?

2. ከዚህ በታች ያሉትን ቁጥሮች አካፍል፡፡

ሀ. $4 \div 2$

ለ. $6 \div 2$

ሐ. $14 \div 2$

መ. $16 \div 2$

ሠ. $2 \div 2$

ለሁለት ማካፈል ማለት የተሰጠንን ሁለት እኩል ቦታ መክፈል ማለት ነው፡፡

ምሳሌ 2

ከዚህ በታች ያለው ምስል 8 ከዋክብቶችን 4 አባላት ባሉት ሁለት ቡድኖች መከፈላቸውን ያሳያል፡፡

ይኸውም $8 \div 2 = 4$ ይሆናል፡፡	
ስለዚህ ለ2 ማካፈል ማለት እኩል ሁለት ቦታ መክፈልን ያመለክታል፡፡	
	

ምሳሌ 3

$10 \div 2 = 5$ ማለት 10 ነገሮች እኩል 5 ቦታ መከፈላቸውን ያሳያል፡፡

በሌላ መንገድ ማካፈል ማለት በድግግሞሽ መቀነስ ማለት ነው፡፡

$$\text{ይህም ማለት } 10 - 2 = 8$$

$$8 - 2 = 6$$

$$6 - 2 = 4$$

$$4 - 2 = 2$$

$$2 - 2 = 0 \quad \text{አምስት ጊዜ ስለቀነሰን ድርሻ 5 ይሆናል፡፡}$$

መልመጃ 4.2

1. ከዚህ በታች ያሉትን ቁጥሮች አካፍል/ይ፡፡

ሀ. $14 \div 2$

ለ. $16 \div 2$

ሐ. $18 \div 2$

መ. $10 \div 2$

ሠ. $20 \div 2$

2. የሚከተሉትን በድግግሞሽ በመቀነስ አካፍል/ይ፡፡

ሀ. $14 \div 2$

ለ. $15 \div 3$

ሐ. $12 \div 3$

መ. $10 \div 2$

ሠ. $20 \div 5$

3. ከዚህ በታች ያለውን ሠንጠረዥ በደብተርህ/ሽ ላይ ከፃፍክ/ሽ በኋላ ለ2

የሚካፈሉትን ቁጥሮች ላይ አክብብ/ሊ፡፡ ከዚያ በኋላ በተሰጠው ባዶ ቦታ

ላይ ድርሻቸውን ፃፍ/ፊ፡፡ ከታች የተሰጠውን ምሳሌ ተከተል፡፡

÷	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1	1	1
									0	2	3	4	5	6	7	8
ለ2			2													

4. ከታች በሰንጠረዥ ውስጥ በተሰጠው ምስሎች መሰረት ከተጠየቀው ጥያቄ በተሰጠው ቦታ ላይ መላ/ይ፡፡

ሀ. ሰማያዊ ቀለም የተቀባው ለ2 ስታካፍል _____

ለ. ጥቁር ቀለም የተቀባው ለ2 ስታካፍል _____

ሐ. አርንጊዴ ቀለም የተቀባው ለ2 ስታካፍል _____

4.3 እስከ 100 ያሉ መላ ቁጥሮችን ለ2 እና ለ10 ማካፈል

በ4.2 ርዕስ ሥር እንደተረዳሃው/ሽው መላ ቁጥርን ለ2 ማካፈል ማለት እኩል ቦታ ማካፈል ማለት እንደሆነ ተመልክተሃል/ሻል፡፡ በዚህ ክፍል ውስጥ ደግሞ በማሳደግ እስከ 100 ያሉ መላ ቁጥሮች ለ2 እና ለ10 እናካፍላለን፡፡

4.3.1 እስከ 100 ያሉ መላ ቁጥሮችን ለ2 ማካፈል

ትግበራ 4.3

ጃገማና ደራርቱ በጋራ ከተከሉት ማንን ላይ 86 የማንን ፍሬ እኩል ተካፈሉ፡፡ ስንት ስንት ይደርሳቸዋል?

ምሳሌ 4

ገመዳ 24 ብር አለው፡፡ ለሁለት ጓደኞቹ ሶርሳና ኩሜ እኩል ቢያካፍል ስንት ስንት ይደርሳቸዋል?

መፍትሄ

$$24 \div 2 = 12 \text{ ይሆናል፡፡}$$

ምሳሌ 5

$$66 \div 2 = 33 \text{ ይሆናል፡፡}$$

ምሳሌ 6

$$\boxed{?} \div 2 = 45$$

መፍትሄ

ለ2 ተካፍሎ 45 የሚሰጥ ተካፋይ ቁጥር መፈለግ ማለት ነው፡፡

ስንት ይሆናል?

90ን ለ2 ሰዎች እኩል ብታካፍል 45 ይደርሳቸዋል፡፡

ስለዚህ በሳጥኑ ውስጥ 90 እንፅፋለን፡፡

መልመጃ 4.3

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን ጥያቄዎች በማካፈል ባዶ ቦታ ሙሉ/ይ፡፡

ሀ. $26 \div 2 = \underline{\quad}$ ለ. $78 \div 2 = \underline{\quad}$ ሐ. $44 \div 2 = \underline{\quad}$

መ. $58 \div 2 = \underline{\quad}$ ሠ. $52 \div 2 = \underline{\quad}$ ረ. $98 \div 2 = \underline{\quad}$

ሰ. $68 \div 2 = \underline{\quad}$ ሸ. $74 \div 2 = \underline{\quad}$ ቀ. $70 \div 2 = \underline{\quad}$

በ. $22 \div 2 = \underline{\quad}$

2. ለ2 ተካፍለው የተሰጡትን ድርሻ የሚያስገኙ ተካፋይ ቁጥሮችን በሳጥን ውስጥ ፃፍ/ፊ፡፡

ሀ. $\boxed{\quad} \div 2 = 18$

ለ. $\boxed{\quad} \div 2 = 11$

ሐ. $\boxed{\quad} \div 2 = 3$

መ. $\boxed{\quad} \div 2 = 1$

ሠ. $\div 2 = 50$

ረ. $\div 2 = 28$

ሰ. $\div 2 = 36$

ሸ. $\div 2 = 46$

ቀ. $\div 2 = 20$

4.3.2 እስከ 100 ያሉ መሬት ቁጥሮችን ለ10 ማካፈል

መሬት ቁጥሮችን ለአስር ማካፈል ማለት አንድን ነገር እኩል አስር ቦታ መክፈል ማለት ነው።

ትግበራ 4.4

90 ኪሎ ግራም ሩዝ ለ10 ሰዎች ስንት ስንት ኪሎግራም ይደረሳቸዋል?

ምሳሌ 7

20 መሬት ለ10 ተማሪዎች ስንት ስንት ይደረሳቸዋል?

መፍትሄ፡ 20 መሬት እኩል ለ10 ተማሪዎች ብናካፍል ለ1 ተማሪ 2 ይደርሰዋል።

ስለዚህ ሁለት ሁለት ይደረሳቸዋል ማለት ነው።

ይኸውም $20 \div 10 = 2$ ይሆናል።

መልመጃ 4.4

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን ቁጥሮች ድርሻቸውን ፈልግ/ጊ።

ሀ. $50 \div 10$

ለ. $70 \div 10$

ሐ. $60 \div 10$

መ. $80 \div 10$

ሠ. $90 \div 10$

2. 50 ብር ለ10 ሰዎች ስንት ስንት ይደረሳቸዋል?

3. ርዝመቱ 40 ሳ.ሜ የሆነ ዱላ እርዝመታቸው ባለ10ሳ.ሜ የሆኑ ስንት ዱላዎች መቆራረጥ እንችላለን?
4. 100 ግራም ቡና በአስር አስር ለስንት ሰዎች ማካፈል ትችላለህ/ሽ?

4.4 እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ለ1 ማካፈል

ትግበራ 4.5

አብዲ ያለውን 30 ብር ለወንድሙ ሰጠው፡፡ የአብዲ ወንድም ስንት ብር ወሰደ? የአብዲ ወንድም ድርሻ ስንት ነው?

ምሳሌ 8

$25 \div 1 = 25$ ይሆናል፡፡

አስታውሰሽ

ማንኛውም ሙሉ ቁጥር ለ1 ስታካፍል/ይ ድርሻው ከዚያው ተካፋይ ቁጥር ጋር እኩል ይሆናል፡፡

መልመጃ 4.5

ከዚህ በታች የተሰጡትን ጥያቄዎች በማካፈል ድርሻቸውን ፈልግ/ጊ፡፡

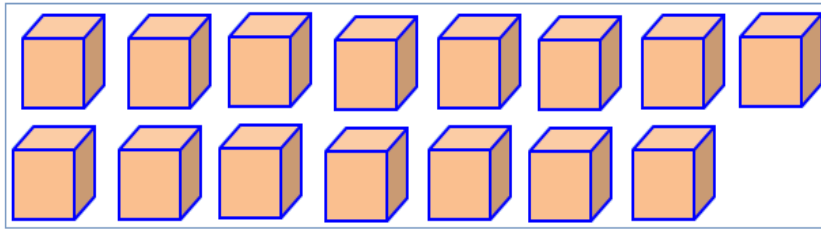
ሀ. $5 \div 1$	ለ. $7 \div 1$	ሐ. $6 \div 1$
መ. $80 \div 1$	ሠ. $19 \div 1$	

4.5 እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ለ3፣ ለ4፣ ለ5፣ ለ6፣ ለ7፣ ለ8 እና ለ9 ማካፈል

ሀ. እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ለ3 ማካፈል

ትግበራ 4.6

15 ትናንሽ ሳጥኖች ለ3 ህፃናት እኩል ብታካፍል/ይ ስንት ስንት ይደርሳቸዋል?

ምሳሌ 9

የአንድ እርሳስ ዋጋ 3ብር ነው። በ18ብር ስንት እርሳሶችን መግዛት ትችላለህ/ሽ?

መፍትሄ

18ብር 3 እኩል ቦታ ክፈል/ይ። አንዱ ድርሻ ስንት ነው?

ይኸውም $18 \div 3 = 6$ ፡ በሌላ መንገድ $3 \times 6 = 18$ ይሆናል።

ስለዚህ 6 እርሳሶችን ትገዛለህ/ሽ ማለት ነው።

መልመጃ 4. 6

1. የሚከተሉትን አካፍል/ይ.

ሀ. $21 \div 3 = \square$ ለ. $45 \div 3 = \square$ ሐ. $51 \div 3 = \square$

መ. $54 \div 3 = \square$ ሠ. $60 \div 3 = \square$ ረ. $72 \div 3 = \square$

2. ገላጌ፣ ኩመላ እና ቡሳ የፍየል እርባታ ለይ ተሰማርተው ይገኛሉ። በጋራ

የነበራቸውን 81 ፍየሎች እኩል ቢካፈሉ ስንት ስንት ይደርሳቸዋል?

3. 99 ሜትር ርዝመት ያለው ገመድ በዎስት ብትከፋፍል ስንት ቦታ መክፈል ትችላለህ/ሽ?

4. 75ብር ለ3 ሰዎች ስንት ስንት ይደርሳል?

ለ. እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ለ4 ማካፈል

ትግበራ 4.7

አንድ መኪና በአንድ ሊትር ነዳጅ 4 ኪሎ ሜትር ይጓዛል። ይህ መኪና 40

ኪሎሜትር በስንት ሊትር ነዳጅ ሊጓዝ ይችላል?

ምሳሌ 10

32 ችግኞች የሚተክሉበት እኩል ባለ4 መስመር መትከል ብንፈልግ በአንድ ረድፍ ላይ ስንት ችግኞችን መትከል ይቻላል?

መፍትሄ

የችግኞቹን ብዛት በ4 ቦታ በመክፈል በአንድ መስመር ላይ የሚተክሉትን የችግኞቹን ብዛት ማግኘት ይቻላል፡፡

ይኸውም $32 \div 4 = 8$; በሌላ መንገድ $4 \times 8 = 32$ ይሆናል፡፡

ስለዚህ 8 ችግኞች በአንድ መስመር ይተክላሉ፡፡

መልመጃ 4.7

1. ከዚህ በታች ያሉትን አካፍል/ይ፡፡

ሀ. $4 \div 4 = \square$ ለ. $24 \div 4 = \square$ ሐ. $80 \div 4 = \square$
 መ. $36 \div 4 = \square$ ሠ. $60 \div 4 = \square$ ረ. $100 \div 4 = \square$

2. ለ92 ሊትር ዘይት ስንት ባለ4 ሊትር ዕቃ ያስፈልጋል?

3. የአንድ ላኪስ ዋጋ 4ብር ቢሆን በ64 ብር ስንት ላኪሶችን መግዛት ይቻላል?

4. አንድ መቀመጫ 4 ሰዎችን ያስቀምጣል፡፡ ለ76 ሰዎች ስንት መቀመጫ ያስፈልጋል?

ሐ. እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ለ5 ማካፈል

ትግበራ 4.8

85 ሰዎችን ወንዝ ማዶ ለማሻገር 5 ጀልባ ያስፈልጋል፡፡ ሁሉም ጀልባዎች ብዛታቸው እኩል የሆነ ሰዎችን መያዝ ይችላሉ፡፡ አንድ ጀልባ ስንት ሰዎችን መያዝ ይችላል?

ምሳሌ 11

95 ኪሎ ግራም ካሮት 5ኪሎ ግራም በሚይዙ ስንት ዘንቢሎች ማከፋፈል እንችላለን?

መፍትሄ

በአጠቃላይ 95 ኪሎ ግራም ካሮት አንድ ዘንቢል በሚይዘው ኪሎ ግራም መጠን ማከፈል ይሆናል፡፡

ይኸውም $95 \div 5 = 19$

ስለዚህ 19 ዘንቢል ያስፈልጋል፡፡

መልመጃ 4.8

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን ቁጥር አካፍል/ይ፡፡

ሀ. $10 \div 5 =$

ለ. $55 \div 5 =$

ሐ. $65 \div 5 =$

መ. $80 \div 5 =$

ሠ. $35 \div 5 =$

ረ. $70 \div 5 =$

2. 5 ሰዎች በማህበር ተደራጅተው ያረቧቸውን 100 በጎች እኩል ቢካፈሉ ስንት ስንት ይደርሳል?

3. በአንድ ክፍል ውስጥ 90 መቀመጫዎች አሉ፡፡ በ5 እኩል ረድፍ ብንከፍል

እያንዳንዱ ረድፍ ስንት መቀመጫዎችን ይይዛል?

4. 50ተማሪዎች እኩል አባል የያዘ 5 ቡድን መሥርተው አጭር ርቀት ሩጫ ለመወዳደር ፈለጉ፡፡ አንዱ ቡድን ስንት አባላት ይኖራታል?

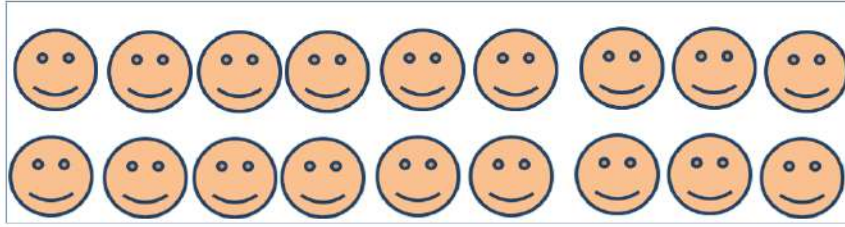
መ. እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ለ6 ማከፈል

ትግበራ 4.9

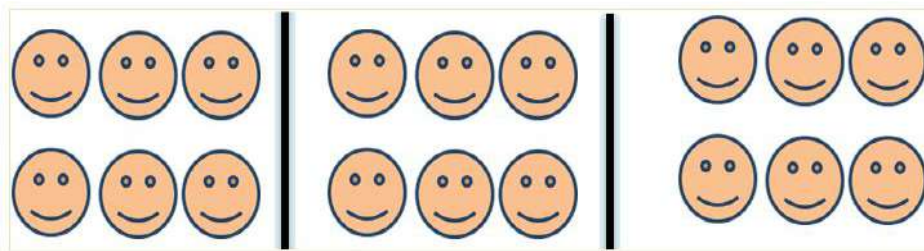
ስድስት ባለ2 ሊትር ውሃ አንድ ደርዘን ይሆናል፡፡ 72 ደርዘን ስንት ሊትር ይሆናል?

ምሳሌ 12

ከዚህ በታች ያለውን ምስል 6 አባል ባላቸው ቡድኖች ክፈል፡፡

መፍትሄ

$18 \div 6 = 3$ ከላይ ባለው ምስል ላይ የምንረዳው 18 ነገሮችን ስድስት ስድስት በሚይዝ 3 ቡድን እንከፍላለን፡፡ ይኸውም ከዚህ በታች በምስሉ እንደቀረበው መመልከት ይቻላል፡፡

ስለዚህ በ6 ሦስት ቦታ ይካፈላል ማለት ነው፡፡

መልመጃ 4.9

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች አካፍል/ይ፡፡

ሀ. $12 \div 6 = \square$ ለ. $54 \div 6 = \square$ ሐ. $78 \div 6 = \square$

መ. $48 \div 6 = \square$ ሠ. $66 \div 6 = \square$ ረ. $36 \div 6 = \square$

2. ተመሳሳይ የሆኑ 6 መኪኖች በአንድ ላይ 36 ኅማዎች አሏቸው፡፡ አንዱ መኪና ስንት ኅማዎች አሉት?

3. 90 ኪሎ ግራም ድንች ለ6 ሰዎች እኩል ብናካፍል ስንት ኪሎ ግራም ይደርሳቸዋል?

4. 42 ኪሎ ግራም ሙዝ ለ6 ሰዎች እኩል ብካፈል ስንት ስንት ይደርሳቸዋል?

ሠ. እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ለ7 ማካፈል

ትግበራ 4.10

በአንድ የመማሪያ ክፍል ውስጥ 28 ህፃናት ይገኛሉ፡፡ እኩል ህፃናትን በያዘ ባለ7 ቡድኖች ብናቀናጅ አንዱ ቡድን ስንት ህፃናትን ይይዛል?

ምሳሌ 13

አንድ ሣምንት 7 ቀናት አለው፡፡ 42 ቀናት ስንት ሣምንታት ይሆናሉ?

መፍትሄ

በ42 ቀናት ውስጥ ያሉትን ሣምንታት ለማግኘት በአንድ ሣምንት ውስጥ ባሉት የቀናት ብዛት በማካፈል ነው፡፡ ይኸውም $42 \div 7 = 6$ ይሆናል፡፡

ስለዚህ 42 ቀናት 6 ሣምንታት አሉት ማለት ነው፡፡

መልመጃ 4.10

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች አካፍል/ይ፡፡

ሀ. $14 \div 7 =$ ለ. $49 \div 7 =$ ሐ. $77 \div 7 =$

መ. $56 \div 7 =$ ሠ. $21 \div 7 =$ ረ. $91 \div 7 =$

2. ኢፋ ከ7 ጓደኞቹ ጋር ሥራ ሰርተው ያገኙትን 84ብር እኩል ተካፈሉ፡፡

የአንድ ሰው ድርሻ ስንት ብር ነው?

3. አንድ ትምህርት ቤት 35 ክፍሎች አሉት፡፡ እኩል ክፍሎች ያላቸው 7

ህንፃዎች ቢኖሩት አንዱ ህንፃ ስንት ክፍሎች ይኖሩታል?

4. 7 ሰዎች 70ኪሎ ግራም ቅቤ እኩል ተካፈሉ፡፡ የአንድ ሰው ድርሻ ስንት ኪሎ

ግራም ነው?

ፈ. እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ለ8 ማካፈል

ትግበራ 4.11

40 ኪሶች አሉ። 8 ኪሶችን መያዝ የሚችሉ ስንት ሳጥኖች ያስፈልጋሉ?

ምሳሌ 14

24 አፕሎችን ለ8 ተማሪዎች አካፍል። ለእያንዳንዳቸው ስንት አፕሎች ይደርሳቸዋል?

መፍትሄ

የአፕሎቹን ብዛት በተማሪዎች ብዛት ብታካፍል/ይ ድርሻቸውን ታገኛለህ/ሽ።
ይኸውም $24 \div 8 = 3$ ይሆናል። ስለዚህ ለአንድ ተማሪ 3 አፕሎች ይደርሳሉ።

መልመጃ 4.11

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች አካፍል/ይ።

ሀ. $56 \div 8 = \square$ ለ. $72 \div 8 = \square$ ሐ. $16 \div 8 = \square$
መ. $32 \div 8 = \square$ ሠ. $8 \div 8 = \square$ ፈ. $96 \div 8 = \square$

2. 64 ተማሪዎች በ8 እኩል አባላት ብናካፍል ስንት ቡድን እናገኛለን?

3. ከ80 ሜትር ያልተሰፋ ብትን የሱፍ ጨርቅ ላይ ስንት ባለ8 ሜትር ብትን የሱፍ ጨርቅ ማውጣት እንችላለን?

4. 8 ሰዎችን የመጫን አቅም ባለው ሚኒባስ በአንድ ጊዜ 88 ሰዎችን ለማጓጓዝ ስንት ሚኒባሶች ያስፈልጋሉ?

ሰ. እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ለ9 ማካፈል

ትግበራ 4.12

የኦሮሞ ሙዝዬም የባህል አዳራሽን ለመጎብኘት 72 ተማሪዎች ሄዱ፡፡

9 አስጎብኝዎች ቢኖሩ አንድ አስጎብኝ ብዛታቸው እኩል የሆነ ስንት ተማሪዎችን ያስጎበኛል?

ምሳሌ 15

36 እንቁላሎች በእኩል ዘጠኝ ቦታ ብክፈሉ በአንዱ ቦድን ስንት ዕንቁላሎች ይኖራሉ?

መፍትሄ

$$36 \div 9 = 4$$

ስለዚህ በአንድ ቦድን 4 ዕንቁላሎች ይኖራሉ ማለት ነው፡፡

መልመጃ 4.12

1. አካፍል/ይ፡፡

ሀ. $27 \div 9 =$

ለ. $72 \div 9 =$

ሐ. $18 \div 9 =$

መ. $45 \div 9 =$

ሠ. $9 \div 9 =$

ረ. $81 \div 9 =$

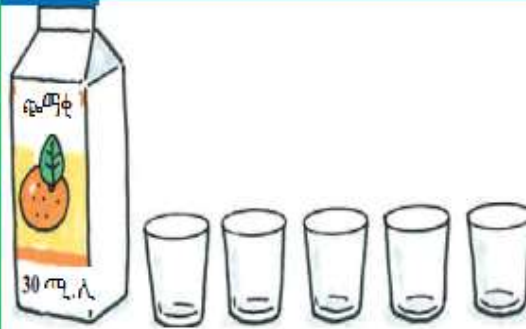
2. 90 ሰዎችን በስንት እኩል 9 አባላት ባላቸው ኮሚቴዎች መመደብ ትችላለህ/ሽ?

3. የአንድ መጽሐፍ ዋጋ 9 ብር ነው፡፡ በ63 ብር ስንት ተመሳሳይ መጽሐፎችን መግዛት ይቻላል?

4.6 ከቃላት ፕሮብሌሞች ጋር የተገናኙ እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማካፈል

ትግበራ 4.13

30ሚሊ ሊትር የብርቱካን ጭማቂ እኩል
ለ5 ህፃናት አካፍል። ለአንድ ህፃን ስንት
ሚሊ ሊትር ይደርሳል?

ምሳሌ 16

በሪሶ፣ዱሬቲና አያኔ 27 ችግኞችን በቤታቸው ግቢ ዙሪያ ተክሉ። ሶስቱም እኩል
ብተክሉ እያንዳንዳቸው ስንት ችግኞችን ተክሉ?

መፍትሄ

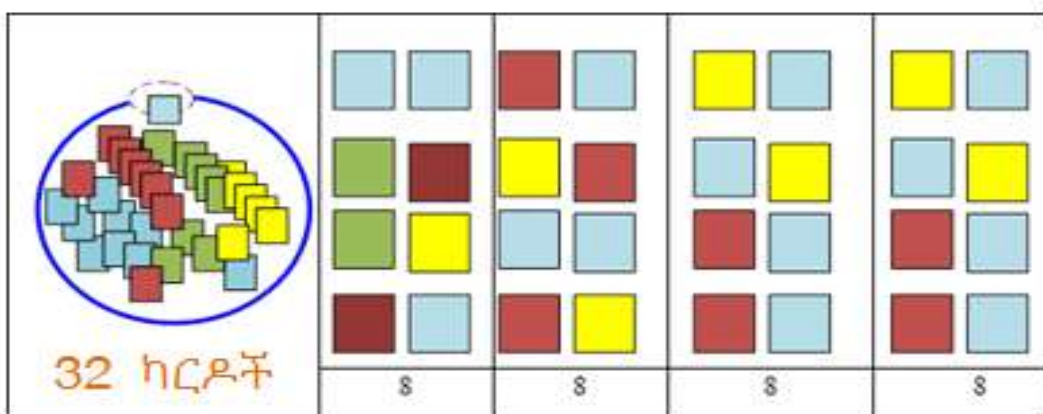
ሁሉም እኩል ስለተክሉ $27 \div 3 = 9$

ስለዚህ እያንዳንዳቸው ዘጠኝ ዘጠኝ ችግኞችን ተክሉ ማለት ነው።

ምሳሌ 17

የተለያዩ ቀለማት ያላቸውን 32 ካርዶች እኩል በስምንት ክፍለህ አስቀምጥ።

ስንት ቡድን መመስረት ትችላለህ?

መፍትሄ

ጠቅላላ የካርዶችን ብዛት በአንድ ቡድን ውስጥ በሚገኙት ካርዶች ብዛት በማካፈል እናገኛለን፡፡

ይኸውም $32 \div 8 = 4$ ይሆናል፡፡ ስለዚህ አራት ቡድኖችን እንገኛለን፡፡

መልመጃ 4.13

1. አቶ መገርሣ 80 ፍየሎችን ለአራት ልጆቻቸው እኩል ብያካፍሎ ለእያንዳንዳቸው ስንት ስንት ይደርሳቸዋል?
2. አንድ የወተት ላሞችን የሚያረባ ተቋም 48 ላሞች አሉት፡፡ ይህ ተቋም ላሞቹን እኩል ከፋፍሎ ወደ ሶስት የተለያዩ የሣር መስክ አሰማራቸው፡፡ በእያንዳንዱ የሣር መስክ ስንት ላሞችን ያሰማራል?
3. አቶ ደራራ ለ5 የጤፍ አጫጅ ሠራተኞች 95ብር ከፈለ፡፡ እያንዳንዳቸው እኩል ብካፈሎ ስንት ይደርሳቸዋል?
4. ወ/ሮ ጂቱ ከሚያረቧቸው በጎች መካከል ለእርድ የደረሱ 84 በጎች ለ6 ሆቴሎች አቀረቡ፡፡ ለእያንዳንዱ ሆቴል ስንት በግ አቀረቡ?
5. አቶ ጉደታ በ4 ሰዓታት ውስጥ 88 ችግኞችን ተከለ፡፡ ወ/ሮ ቦንቱ ደግሞ በ5 ሰዓታት ውስጥ 100 ችግኞችን ተከለ፡፡ ከሁለቱም ሰዎች በአንድ ሰዓት ውስጥ ብዙ ችግኞችን የተከለዉ ማነዉ?
6. 30 ኪሎ ግራም ቡና 5ኪሎ ግራም በሚይዝ ዕቃ ለማከፋፈል ስንት ዕቃዎች ያስፈልጉናል?

ምዕራፍ	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> $\frac{1}{2}$ </div> <div style="text-align: center;"> $\frac{1}{4}$ </div> <div style="text-align: center;"> $\frac{1}{8}$ </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> $\frac{1}{3}$ </div>		
የክፍልፋዮች መግቢያ	<div style="font-size: 48px; color: #6c757d; font-weight: bold; margin: 0;">5</div>		

5.1 ስለ ግማሽ ፣ ሲሶ እና ሩብ የታወቁ ምሳሌዎችን

በቁጥሮች መግለፅ

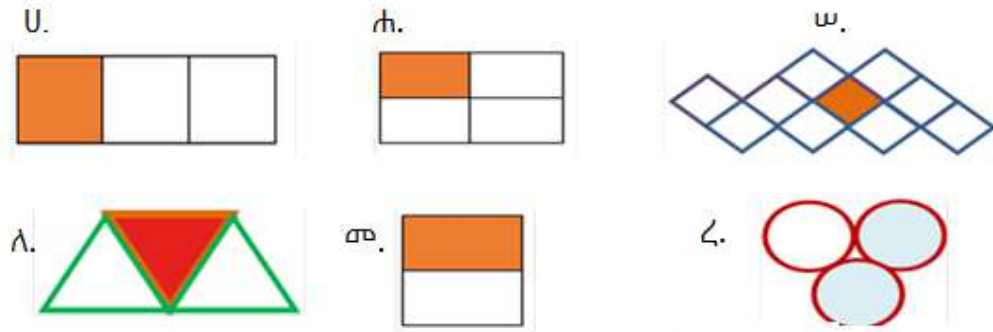
የግማሾች፣ ሲሶዎች እና ሩቦች ክለሳ

ከዚህ በታች በቀረበው ምስል ላይ የተቀረቡት ክፍሎች በክፍልፋይ ተገልጸው ይገኛሉ፡፡

	$\frac{1}{2}$	<p>ሙሉው በሁለት እኩል ቦታ ተከፍሏል፡፡ በቀለም የተቀረበው ግማሽ ነው፡፡</p>
	$\frac{1}{3}$	<p>ሙሉው በሶስት እኩል ቦታ ተከፍሏል፡፡ በቀለም የተቀረበው ሲሶ ነው፡፡</p>
	$\frac{1}{4}$	<p>ሙሉው አራት እኩል ቦታ ተከፍሏል፡፡ በቀለም የተቀረበው ሩብ ነው፡፡</p>

ትግበራ 5.1

1. የተቀባዉን ክፍል የሚገልፅ ክፍልፋይ ጻፍ/ፊ፡፡

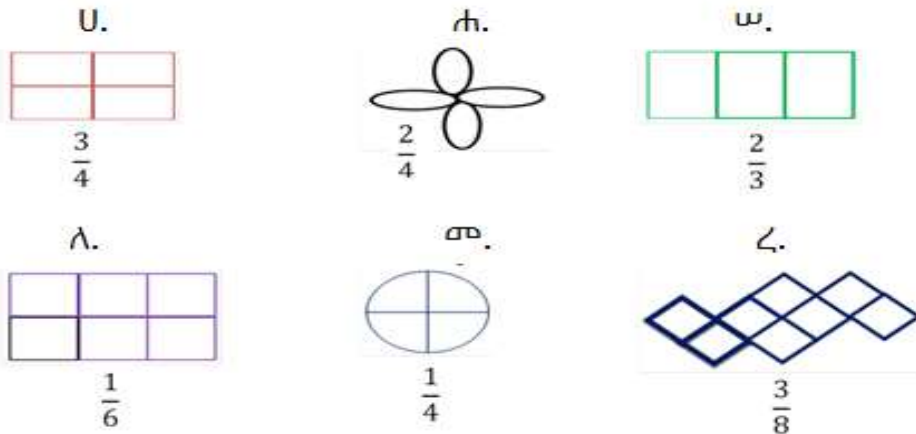

2. ቀጥሎ ያሉትን በምስሎች ግለፅ/ጪ

ሀ. $\frac{1}{5}$

ለ. $\frac{1}{10}$

3. የተሰጡትን ክፍልፋዮች በስዕሉ ላይ በመቀባት አሳይ/ዩ፡፡

5.2 ከ $\frac{1}{10}$ እስከ $\frac{1}{2}$ ያሉ አሃዳዊ ክፍልፋዮች

ሀ. አሃዳዊ ክፍልፋዮችን መለየት

ከዚህ በታች የቀረበዉን ምስል ተመልከት/ቺ፡፡

ከአራቱ የተቀባዉ አንዱ ብቻ ነዉ፡፡

ይህም በክፍልፋይ ሲገለፅ $\frac{1}{4}$ ይሆናል፡፡

ሲነበብ አንድ አራተኛ እንላለን፡፡

ትግበራ 5.2

የመገርሳ አባት አንድ ብርቱካን አራት እኩል ቦታ አካፈለ፡፡ አንድ ክፋይ ለጫላ ሁለተኛውን ክፋይ ለደራርቱ ሶስተኛውን ክፋይ ለባይሳ አራተኛውን ክፋይ ለፈይኔ የሚሰጥ ቢሆን

ሀ. ጫላ ያገኘውን በክፍልፋይ ጻፍ/ፈ፡፡

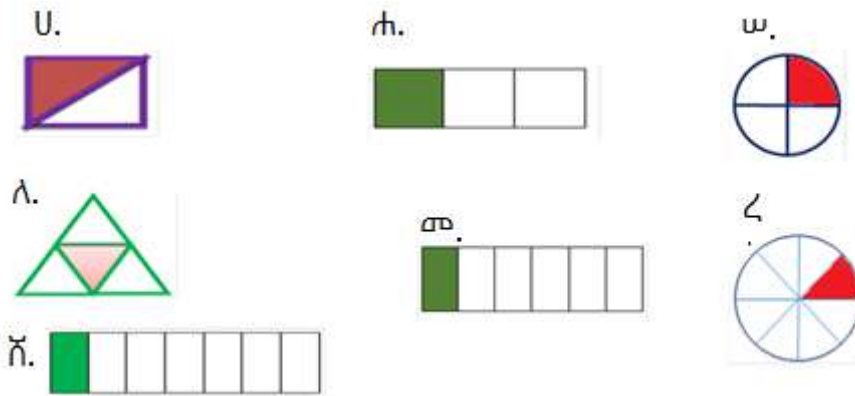
ለ. ደራርቱ ያገኘውን በክፍልፋይ ጻፍ/ፈ፡፡

ሐ. ባይሳ ያገኘውን በክፍልፋይ ጻፍ/ፈ፡፡

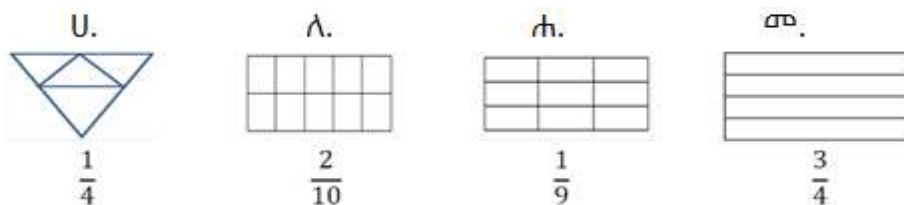
መ. ፈይኔ ያገኘውን በክፍልፋይ ጻፍ/ፈ፡፡

መልመጃ 5.1

- ከዚህ በታች በቀረቡት ምስሎች ላይ የተቀበሉትን ክፍል በክፍልፋይ ጻፍ/ፈ፡፡

- የተሰጡትን ክፍልፋዮች በምስላቸው ላይ በመቀባት አሳይ/ዩ፡፡

- የተሰጡትን ክፍልፋዮች በቃላት ጻፍ/ፈ፡፡

ሀ. $\frac{1}{2}$ ለ. $\frac{1}{3}$ ሐ. $\frac{1}{4}$ መ. $\frac{1}{7}$ ሠ. $\frac{1}{10}$

4. ከዚህ በታች የቀረቡትን በቁጥር ግለፅ፡፡

ሀ. አንድ አምስተኛ ለ. አንድ ስድስተኛ ሐ. አንድ ዘጠነኛ

5. በተሰጡ ምስሎች ላይ የተቀባውን ክፍል የሚወክሉ ክፍልፋዮች በቀኝ በኩል በሚገኘው ባዶ ቦታ ላይ ፃፍ፡፡

ሀ.	<div style="width: 100%; height: 20px; background-color: #cccccc;"></div>	_____
ለ.	<div style="width: 50%; height: 20px; background-color: #cccccc;"></div>	_____
ሐ.	<div style="width: 33%; height: 20px; background-color: #cccccc;"></div>	_____
መ.	<div style="width: 25%; height: 20px; background-color: #cccccc;"></div>	_____
ሠ.	<div style="width: 20%; height: 20px; background-color: #cccccc;"></div>	_____
ረ.	<div style="width: 16.6%; height: 20px; background-color: #cccccc;"></div>	_____
ሰ.	<div style="width: 14.3%; height: 20px; background-color: #cccccc;"></div>	_____
ሸ.	<div style="width: 12.5%; height: 20px; background-color: #cccccc;"></div>	_____
ቀ.	<div style="width: 11.1%; height: 20px; background-color: #cccccc;"></div>	_____
በ.	<div style="width: 10%; height: 20px; background-color: #cccccc;"></div>	_____

ለ. የክፍልፋዮች ላዕል እና ታህት

አስተዋል/ይ

$\frac{1}{4}$ ዉስጥ 1 ላዕል ወይስ 4 ታህት ይባላል፡፡

መልመጃ 5.2

1. የእያንዳንዳቸውን ክፍልፋዮች ላዕል እና ታህት ክፍልፋዮች ለይተህ ጻፍ/ፈ፡፡

ሀ. $\frac{1}{3}$	ለ. $\frac{1}{6}$	ሐ. $\frac{1}{7}$
መ. $\frac{1}{8}$	ረ. $\frac{1}{9}$	ሠ. $\frac{1}{10}$

2. ከተሰጡት ክፍልፋይ ዉስጥ ላዕል ወይስ ታህት ይበልጣል?

ሀ. $\frac{1}{10}$ ለ. $\frac{1}{7}$ ሐ. $\frac{1}{5}$ መ. $\frac{2}{3}$

3. ከዚህ በታች በሠንጠረዥ የተሰጠውን ቁጥር ትክክለኛውን መልስ በባዶ ቦታ ላይ መሳ/ይ፡፡

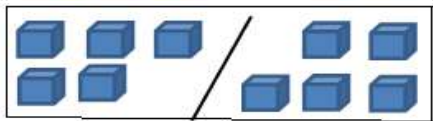
ክፍልፋይ	$\frac{1}{9}$			$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{8}$
ላዕል	1	1	1		
ታህት		7	4		

5.3 የሙሉ ቁጥሮች ግማሾች እና ሩቦች

ሀ. ግማሽ

አንድ ሙሉ ቁጥር እኩል ቦታ ሲከፈል የሚገኘው ድርሻ ግማሽ ይባላል፡፡

ምሳሌ 1

$$10 \div 2 = 5$$

ስለዚህ 5 የ10 ግማሽ ነው፡፡

$$12 \div 2 = 6$$

ስለዚህ 6 የ12 ግማሽ ነው፡፡

ለ. ሩብ

የሙሉ ቁጥር ሩብ ማለት አንድ ሙሉ ቁጥር አራት እኩል ቦታ በማካፈል የሚገኘው ወጤት ማለት ነው፡፡

ምሳሌ 2

$$12 \div 4 = 3 \text{ ስለዚህ } 3 \text{ የ} 12 \text{ ሩብ ነው፡፡}$$

መልመጃ 5.3

1. ለተሰጡት ቁጥሮች ግማሽ ፈልግ/ኒ፡፡

ሀ. 4 ለ. 6 ሐ. 8 መ. 14 ረ. 36 ሠ. 88

2. ለእያንዳንዱ ቁጥሮች ሩባቸውን ፈልግ/ጊ፡፡

ሀ. 4 ለ. 16 ሐ. 24 መ. 28 ረ. 36 ሠ. 52

3. የጫልቱ ቤተሰብ 20 የቤት እንስሳት አላቸው፡፡ ከእነዚህ የቤት እንስሳት ወስጥ ግማሾቹ በጎች ቢሆኑ የበጎቹ ብዛት በክፍልፋይ ስንት ይሆናል?

4. ኢሊሊ 24 ሙዞችን ከገበያ ገዛች፡፡ ሩቡ ስንት ነው?

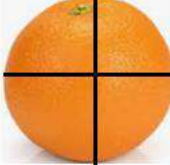
5. የ64 ግማሽ ስንት ነው?

6. የ80 ሩብ ስንት ነው ?

5.4 አቻ ክፍልፋዮችን ማሳየት

ትግበራ 5.3

ጫላ እና ጫልቱ እኩል የሆኑ ብርቱካኖችን ከዚህ በታች እንደቀረበው ቆራርጠው በሉ፡፡

	ጫላ የተሰጠውን ብርቱካን ሁለት እኩል ቦታ ከፍሎ አንዱን በላ፡፡
	ጫልቱ የተሰጣትን ብርቱካን አራት እኩል ቦታ ከፍላ ሁለቱን በላች፡፡

ሀ. ጫላ የበላውን በክፍልፋይ ግለፅ፡፡

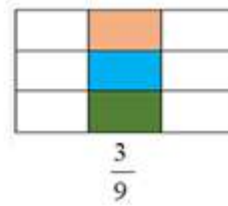
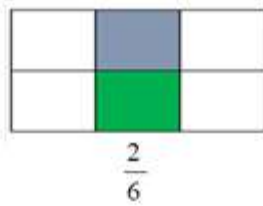
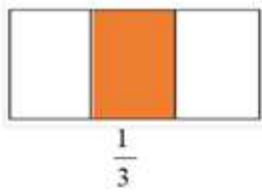
ለ. ጫልቱ የበላችውን በክፍልፋይ ግለፅ፡፡

ሐ. ከጫላ እና ጫልቱ ማን ትልቅ በላ?

መ. $\frac{1}{2}$ እና $\frac{2}{4}$ እኩል ናቸው ?

ምሳሌ 3

በቀረቡት ስእሎች ላይ የተቀበሉት ክፍሎች በክፍልፋይ ተገልፀው ይገኛሉ፡፡

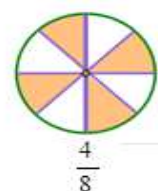
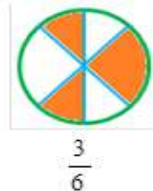
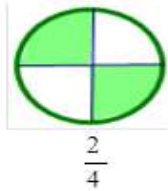
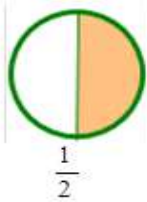

የተቀበሉት የስዕል ክፍሎች እኩል ናቸው፡፡

$$\text{ይህም } \frac{1}{3} = \frac{2}{6} = \frac{3}{9}$$

ስለዚህ $\frac{1}{3}$ ፣ $\frac{2}{6}$ እና $\frac{3}{9}$ አቻ ክፍልፋዮች ናቸው፡፡

ምሳሌ 4

የተቀበሉት ክብ ክፍሎች እኩል ናቸው፡፡

$$\text{ይኸውም } \frac{1}{2} = \frac{2}{4} = \frac{3}{6} = \frac{4}{8} \text{ ይሆናል፡፡}$$

ስለዚህ $\frac{1}{2}$ ፣ $\frac{2}{4}$ ፣ $\frac{3}{6}$ ፣ $\frac{4}{8}$ አቻ ክፍልፋዮች ናቸው፡፡

መልመጃ 5.4

1. በቀረቡት ምስሎች ላይ የተሰጡትን አቻ ክፍልፋዮች በመቀባት ግለፅ/ጪ፡፡

ሀ. $\frac{1}{3} = \frac{2}{6}$ በምስሎቹ ላይ ቀባ/ቢ፡፡

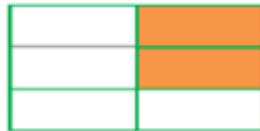
ለ. $\frac{1}{4} = \frac{2}{8}$ በምስሎቹ ላይ ቀባ/ቢ፡፡

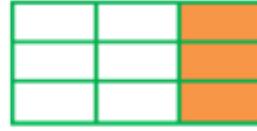
--	--	--	--

2.በተሰጡት ምስሎች ላይ የተቀሱትን ክፍሎች በክፍልይ ግለጽ/ጨ።::

ሀ.

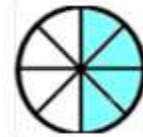

ለ.

ምዕራፍ	 	
6		
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="display: flex; gap: 10px;"> </div> <div style="display: flex; gap: 10px;"> </div> </div>		
ፓተርኖች		

6.1 እየጨመሩ የሚሄዱ ፓተርኖችን መለየት

የቡድን ሥራ 6.1

- በከተማ ውስጥ የእግረኞች የመኪና መንገድ ማቋረጫ ምልክት (ዜብራ) አስተዋለሃል/ሻል? ፓተርኑ የተሠራበት የቀለም አቀባብ ግለፅ/ጪ?

- የትራፊክ መብራት አይተህ/ሽ ታወቃለህ/ሽ? ቀይ መብራት ሲበራ ምን ለማመልከት ነው? አራንጓዴና ቢጫስ? ተወያዩበት፡፡
- የባህል አልባሳትን ታወቃለህ/ሽ? የተሰራበት ቀለም ፓተርን ይፈጥራል ወይንስ አይፈጥርም?

ትግበራ 6.1

ከዚህ በታች የተሰጡት ፓተርኖች የሚደጋጋም ወይንም የሚጨምር መሆናቸውን ለይ/ዱ፡፡

1. $\triangle \nabla \triangle \nabla \triangle \nabla \triangle \dots$
2. $\heartsuit \square \heartsuit \heartsuit \square \heartsuit \heartsuit \heartsuit \square \dots$
3. $\blacksquare \square \blacksquare \blacksquare \square \blacksquare \blacksquare \blacksquare \square \dots$
4. $1\text{፣ } 2\text{፣ } 3\text{፣ } 4\text{፣ } \dots$
5. $1\text{፣ } 2\text{፣ } 1\text{፣ } 2\text{፣ } 1\text{፣ } 2\text{፣ } \dots$
6. $1\text{፣ } 3\text{፣ } 5\text{፣ } 7\text{፣ } \dots$

ትርጓሜ

ፓተርን:- የአንድ ነገር ስብስብ ወይም ቁጥሮች በቅደም ተከተል የምናስቀምጥበት ህግ ወይም የተለየ መንገድ ነው። እያንዳንዳቸው በፓተርኑ ውስጥ የሚገኙት ነገሮች ወይም ቁጥሮች ቁጥሮች ይባላሉ።

የሚደጋጋም ፓተርን

ትርጓሜ

የሚደጋገም ፓተርን ማለት ቁጥሮቹ የፓተርኑን ህግ ጠብቀው ደጋግመው የሚመጡ ከሆነ ነው።

ምሳሌ 1

ከዚህ በታች የተሰጡት ፓተርኖች የተደጋገሙ መሆናቸውን ግለፅ/ጩ።

ሀ. $\bigcirc \bigcirc \bigcirc \square \bigcirc \bigcirc \bigcirc \square \dots$

ለ. $4\text{፣ } 4\text{፣ } 4\text{፣ } 7\text{፣ } 4\text{፣ } 4\text{፣ } 7\text{፣ } \dots$

መፍትሄ

ሀ. ይህ ፓተርን ነው። ከእያንዳንዱ ሶስት ተከታታይ የክብ ምስሎች በኋላ በድግግሞሽ የካሬ ምስል ይገኛል።

ለ. ይህ ፓተርን የሚደጋገም ነው። ከእያንዳንዱ ሶስት ተከታታይ 4 ቁጥር በኋላ በድግግሞሽ 7 ቁጥር ይገኛል።

ከዚህ በታች የተሰጡት እየጨመሩ የሚሄዱ ፓተርኖች መሆናቸውን ግለፅ/ጪ።

- ሀ.   ...
- ለ. 1፣ 2፣ 3፣ 4፣ 5 ...

መፍትሄ

ሀ. በእያንዳንዱ የፊት ምስል መካካል ጎን ሰስቱ በአንድ እየጨመረ ይሄዳል።

ስለዚህ ይህ ፓተርን እየጨመረ የሚሄድ ፓተርን ነው።

ለ. የተሰጠው የመቁጠሪያ ቁጥር ነው። በአንድ እየጨመረ ይሄዳል። ስለዚህ

ይህ ፓተርን እየጨመረ የሚሄድ ፓተርን ነው።

መልመጃ 6.1

ከዚህ በታች የሉትን ፓተርኖች በማስቀጠል የሚደጋጋም ፓተርን ወይም እየጨመሩ የሚሄዱ ፓተርኖች በማለት ለይ/ዩ።

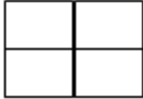

-       _____ ፣ _____ ፣ _____
-          _____ ፣ _____ ፣ _____
- ሀ ለ ሐ ሀ ለ ሐ ሀ ለ ሐ ሀ _____ ፣ _____ ፣ _____
-         _____ ፣ _____ ፣ _____
- 2፣ 4፣ 6፣ _____ ፣ _____ ፣ _____

6.2 እየጨመሩ የሚሄዱ ፓተርኖችን ማስቀጠል

ትግበራ 6.2

የተሰጡትን ምስሎች በመመልከት እየጨመሩ የሚሄዱ ፓተርኖችን ለማስቀጠል ባዶ ቦታ አሟሉ።

-           _____
-          _____

3. ምስል 1 ምስል 2 ምስል 3 ምስል 4
-    _____
4. 8፣ 7፣ 6፣ 5፣ _____ ፣ _____ ፣ _____ ፣ _____

ምሳሌ 3

ከዚህ በታች የተሰጡትን እየጨመሩ የሚሄዱ የምስል ፓተርኖችን አስቀጥል/ይ፡፡

1.   _____
2.   _____

መፍትሄ

ከላይ የተሰጡት እየጨመሩ የሚሄዱ ፓተርኖች ናቸው፡፡

የቅደም ተከተሉ ሁኔታ በአንድ እየጨመረ የሚሄድ ነው፡፡

ስለዚህ ቀጥሎ የሚመጡት ቁጾች፤

1.
2.

መልመጃ 6.2

ከዚህ በታች ለተሰጡት ፓተርኖች ቀጥሎ የሚመጣውን አባል ገምት/ቺ፡፡

1.   _____
2.   _____
3.   _____

6.3 በሚደጋጋሙ እና እየጨመሩ በሚሄዱ ፓተርኖች ውስጥ ርቀዉ የሚገኙ አባሎችን መገመት ትግበራ 6.3

- ከዚህ በታች በተሰጡት ፓተርኖች ላይ በመመስረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ/ሽ።

 - ቀጥሎ የሚመጣዉ ቅርፅ የትኛዉ ነዉ?
 - ፓተርኑ የሚቀጥል ከሆነ በ16ኛ ላይ የሚመጣ ቅርፅ የቱ ነዉ?
 - ጎነ ሦስት ምስል በየትኞቹ የመቁጠሪያ ቁጥሮች ላይ ይመጣል?
 - ፓተርኑ እስከ 20 ቢቀጥል ስንት ጎነ ሦስት እናገኛለን?
- 100፣ 200፣ 300፣ 400፣ ... እየጨመረ የሚሄድ ፓተርን ነዉ።
 - አምስተኛዉ ቁጥ ስንት ይሆናል?
 - አስረኛዉ ቁጥ ስንት ይሆናል?
 - መቶኛዉ ቁጥ ስንት ይሆናል?

ምሳሌ 4

- በፓተርን 3፣ 6፣ 9፣ ... ውስጥ የሚከተሉትን ፈልግ/ጊ።
- አስረኛዉ ቁጥ
 - ሰላስኛዉ ቁጥ

መፍትሄ

ይህ እየጨመረ የሚሄድ ፓተርን ነዉ። በሦስት ሦስት እየጨመረ ይሄዳል።

አንደኛዉ ቁጥ = $3 \times 1 = 3$

ሁለተኛዉ ቁጥ = $3+3 = 3 \times 2 = 6$

ሦስተኛዉ ቁጥ = $3+3+3 = 3 \times 3 = 9$

አራተኛዉ ቁጥ = $3 \times 10 = 30$

ሰላስኛዉ ቁጥ = $3 \times 30 = 90$

መልመጃ 6.3

1. ከታች ያለው ሠንጠረዥ የወሾችና እግሮቻቸው ብዛት የሚያሳይ ፓተርን ነው።

የወሾች ብዛት	1	2	3	4	5
የወሾች እግር ብዛት	4	8	12	16	20

በተሰጠው ሠንጠረዥ ላይ በመመስረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ/ሽ።

ሀ. የወሻ ቁጥር በአንድ ከጨመረ የወሻ እግሮች ብዛት በስንት ይጨምራል?

ለ. ይህ ፓተርን እየጨመረ የሚሄድ ከሆነ አስር ወሾች ስንት እግሮች ይኖራቸዋል?

ሐ. መቶ ወሾች ስንት እግሮች ይኖራቸዋል?

2. ኢፋ 23 ሙዞችን ገዝቶ ከቤት አለው። በቀን ሦስት ሙዞችን ይበላል። ከ7 ቀናት በኋላ ስንት ሙዞች ይቀሩታል?

3. አቶ ዲናግዴ መኖሪያ ቤቱን ለመሸጥ ወሰነ። ቤቱ ሳይሸጥ ከቆየ በየሳምንቱ 100 ብር ይቀንስታል። በ11ኛው ሳምንት በስንት ብር ይቀንሳል?

6.4 ከፓተርን ጋር የተያያዙ ፕሮብሌሞች

ምሳሌ 5

የመደመር ሠንጠረዥን ተመልከት/ቺ።

የመደመር ሠንጠረዥ ላይ እየጨመረ ባለው ፓተርን ላይ በመመርኮዝ፡-

ሀ. በእያንዳንዱ አግድምና ቁልቁል ያሉት ቁጥሮች በስንት እየጨመሩ ይሄዳሉ?

ለ. ከግራ ወደ ቀኝ ባለው ሰያፍ ላይ ያሉ ቁጥሮች በስንት እየጨመሩ ይሄዳሉ?

+	0	1	2	3	4	5
0	0	1	2	3	4	5
1	1	2	3	4	5	6
2	2	3	4	5	6	7
3	3	4	5	6	7	8
4	4	5	6	7	8	9
5	5	6	7	8	9	10

መፍትሄ

ሀ. በእያንዳንዱ አግድምና ቁልቁል በአንድ ቁጥር እየጨመረ ይሄዳል፡፡

ለ. ከግራ ወደ ቀኝ ባለው ሰያፍ ላይ ያሉ ቁጥሮች በሁለት እየጨመሩ ይሄዳሉ፡፡

ምሳሌ 6

ከታች ያለው የወር ካላንደር እየጨመረ የሚሄድ ፓተርን ያሳያል፡፡ በዚህ ሠንጠረዥ ላይ በመመርኮዝ የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ/ሽ፡፡

- ሀ. በእያንዳንዱ አግድም ላይ ቁጥሮች በስንት እየጨመሩ ይሄዳሉ?
- ለ. በእያንዳንዱ ቁልቁል ላይ ቁጥሮች በስንት እየጨመሩ ይሄዳሉ?
- ሐ. ከግራ ወደ ቀኝ ባለው ሰያፍ ላይ ቁጥሮች በስንት ይጨምራሉ?
- መ. ከቀኝ ወደ ግራ ባለው ሰያፍ ላይ ቁጥሮች በስንት ይጨምራሉ?

ሰኞ	ማክሰኞ	ረቡዕ	ሐሙስ	ዓርብ	ቅዳሜ	እሁድ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

መፍትሄ

- ሀ. በእያንዳንዱ አግድም ላይ ቁጥሮች በአንድ እየጨመሩ ይሄዳሉ፡፡
- ለ. በእያንዳንዱ ቁልቁል ላይ ቁጥሮች በሰባት እየጨመሩ ይሄዳሉ፡፡
- ሐ. ከግራ ወደ ቀኝ ባለው ሰያፍ ላይ ቁጥሮች በስምንት ይጨምራሉ፡፡
- መ. ከቀኝ ወደ ግራ ባለው ሰያፍ ላይ ቁጥሮች በስድስት ይጨምራሉ፡፡

መልመጃ 6.4

1. ጫሊ 100 ብር አለው፡፡ በየሣምንቱ 10 ብር እየቆጠበ ቢጨምርበት ከ10 ሣምንታት በኋላ ስንት ብር ይኖረዋል?

2. ለሜሳ ልደቱን ለማክበር ጓደኞቹን ጠራቸዋል። አራት አግዳሚ ጠረጴዛዎች እያንዳንዳቸው 5 ሰዎች መያዝ የሚችሉትን አዘጋጅ። የተዘጋጁት ጠረጴዛዎች ስንት መያዝ ይችላሉ?
3. ገንጦ ቀይ፣ ሰማያዊና ነጭ ቀለሞችን በቅደም ተከተል ተጠቅሞ ሸራብ ሠራ።
በሸራቡ ላይ የተጠቀመባቸው ቀለማት በዚህ ፓተርን አቀጠሉ፡-
ሀ. በ7ተኛ ላይ የሚገኘው ቀለም የትኛው ይሆናል?
ለ. ነጭ ቀለም በየትኞቹ የመቁጠሪያ ቁጥሮች ላይ ይመጣል?
ሐ. ቀይ ቀለም በየትኞቹ የመቁጠሪያ ቁጥሮች ላይ ይመጣል?
4. አዚህ በታች በተሰጠው ሠንጠረዥ ላይ እየጨመረ የሚሄደውን ፓተርን ለይ/ዩ።

2	4	6	8	10
12	14	16	18	20
22	24	26	28	30
32	34	36	38	40
42	44	46	48	50

ምዕራፍ	አፋን ኦሮሞ	
7	እንግሊዘኛ	

የዳታ አያያዝ		

7.1 የስዕል ግራፎች

ትግበራ 7.1

በክፍሉ ውስጥ ያሉትን ተማሪዎች በሁለት ቡድን በመክለል ከዚህ በታች የተሰጠውን ዳታ በመሰብሰብ ታሊ እና ቁጥርን በመጠቀም በሠንጠረዥ ውስጥ አሳዩ፡፡

ቡድን 1፤ ከአፋን ኦሮሞ፣ አማርኛ፣ እንግሊዘኛ እና ከሂሳብ ትምህርቶች ውስጥ የትኛውን የበለጠ ትወዱታላችሁ ብላችሁ ቡድን ሁለትን ጠይቁ፡፡

ቡድን 2፤ ከግር ኳስ፣ መረብ ኳስ እና ከሩጫ የትኛውን የበለጠ ትወዱታላችሁ ብላችሁ ቡድን አንድን ጠይቁ፡፡

አስተዋል/ይ

በስዕል የቀረቡት ግራፎች ዳታን በቀላሉ ለመግለጽ ይረዳሉ፡፡

ምሳሌ 1

በቀረበው ሰንጠረዥ ውስጥ የተሰጡትን ዳታዎች በማየት ቀጥለው ያሉትን ጥያቄዎች መልስ/ሺ፡፡

ሐሳብ 3ኛ ክፍል የተማሪ መጽሐፍ

የተማሪዎች ስም	መጽሐፍት
ቢፍቱ	
ጫላ	
ገመዳ	
ዱሬት	
ኩሜ	
ሐለኬ	

ሀ. ቢፍቱ ስንት መጽሐፎች አላት?

ለ. ሐለኬ ስንት መጽሐፎች አላት?

ሐ. ኩሜ ስንት መጽሐፎች አላት?

መ. ዱሬቲ እና ሐለኬ በአንድ ላይ ስንት መጽሐፎች አሏቸው?

ረ. በኩሜ እና በጫላ መካከል ያለው የመጽሐፍ ልዩነት ስንት ነው?

መልስ

ሀ. 2 መጽሐፍት ለ. 2 መጽሐፍት ሐ. 4 መጽሐፍት

መ. የዱሬቲ መጽሐፍት ብዛት + የሐለኬ መጽሐፍት ብዛት = $3 + 2 = 5$

ስለዚህ, 7 መጽሐፍት በአንድ ላይ አሏቸው ማለት ነው።

ረ. የኩሜ መጽሐፍት ብዛት - የጫላ መጽሐፍት ብዛት = $4 - 3 = 1$

ስለዚህ በ 2 መጽሐፍት ይበልጣል።

መልመጃ 7.1

1. ከዚህ በታች ያለው ሰንጠረዥ ተለሌ ለደንበኞቿ የሸጠችውን ብርቱካን መጠን በኢሎግራም ይገልጻል። በዚህ ሰንጠረዥ ላይ በመመስረት ቀጥሎ ያሉትን ጥያቄዎች መልስ/ሺ።

ደንበኞች	በኢ.ግ የተሸጠው የብርቱካን መጠን(በታሊ.)	በኢ.ግ የተሸጠው የብርቱካን መጠን (በቁጥር)
ሀ		4
ለ	 	5
ሐ		3
መ		2
ረ	 	7
ሰ		3

ሀ. መጠኑ ትንሽ የሆነ ብርቱካን የገዛው ማን ነው?

ለ. መጠኑ ትልቅ የሆነ ብርቱካን የገዛው ማን ነው?

ሐ. 5ኢ.ግ ብርቱካን የገዛው ማን ነው?

መ. ደንበኛ ሐ እና መ በአንድ ላይ ምን ያህል ብርቱካን ገዙ?

2. ከዚህ በታች የቀረቡትን መረጃ ብዛታቸውን በታሊ. እና በቁጥር በሰንጠረዥ ውስጥ ግለጽ/ጨ።

ስም	አትክልትና ፍራፍሬ	ታሊ	ቁጥር
ቲማቲም			
ማንጎ			
ብርቱካን			
አናናስ			
እንጆሪ			

3. በአንድ ትምህርት ቤት ውስጥ ከ 1-4ኛ ክፍል ያሉትን የተማሪዎች ብዛት ከዚህ በታች በሰንጠረዥ ውስጥ በታሊ የተሰጠውን በቁጥር ጻፍ/ፊ፡፡

ክፍል	በታሊ	በቁጥር
1ኛ		
2ኛ		
3ኛ		
4ኛ		

7.2 የግራፍ ምስሎችን ማንበብ እና መግለፅ

የስዕል ግራፎችን በማየት የተለያዩ መረጃዎችን በቀላሉ ማግኘት ይቻላል።

ትግበራ 7.2

17 ተማሪዎች ፍላጎታቸውን ተጠይቀው 6ቱ የእግር ኳስ፣ 5ቱ የመረብ ኳስ፣ 4ቱ የቅርጫት ኳስ እንዲሁም 2ቱ ደግሞ የቴኒስ ጨዋታ ይወዳሉ። ይህን መረጃ በቡድን በመሆን ስንጠረገፍ ውስጥ በታለ እና በቁጥር ግለፅ።

ምሳሌ 2

ከዚህ በታች ባለው ሠንጠረዥ ውስጥ የኮከብ ምልክት 3 ዶሮዎችን ይወክላል።

ሀ. ደራሬ ስንት ዶሮዎች አሏት?

ለ. ቦና ስንት ዶሮዎች አሉት?

ሐ. የደሜ፣ የአብዲ፣ የቦና እና የደራሬ ዶሮዎች ድምር ስንት ነው?

መ. የቦና እና የደራሬ ዶሮዎች ብዛት ስንት ነው?

ስም	አዉራ ዶሮ
ደሜ	
አብዲ	
ቦና	
ደራሬ	

መፍትሔ

ሀ. አንድ ኮከብ ምልክት 3 ዶሮዎችን ስለሚወክል ደራሬ 3 ዶሮዎች አሏት።

ለ. አንድ ኮከብ ምልክት 3 ዶሮዎችን ስለሚወክል ቦና 12 ዶሮዎች አሉት።

$$\text{ይኸውም } 3 + 3 + 3 + 3 = 12.$$

$$\text{ሐ. የደሜ እና የአብዲ ዶሮዎች ድምር } = 9 + 6 + 12 + 3 = 30$$

$$\text{መ. የቦና እና የደራሬ ዶሮዎች ልዩነት } = 12 - 3 = 9$$

መልመጃ 7.2

1. አንድ የቤተ መጽሐፍ ሰራተኛ በቤተ-መጽሐፍት ውስጥ የሚገኙትን የተለያዩ የማጣቀሻ መጽሐፍት የሚያሳይ የምስል ግራፍ እንደሚከተለው አዘጋጀ።

በትምህርት ቤቱ ውስጥ ያሉ የማጣቀሻ መጽሐፍት ብዛት	
አፋን አሮሞ	
እንግሊዘኛ	
አካባቢ ሳይንስ	
ሒሳብ	
የባህል ትምህርት	

አንዱ ምልክት 10 መጽሐፍትን ይወክላል።

በዚህ የምስል ግራፍ ላይ በመመስረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ/ሺ።

ሀ. ስንት የእንግሊዘኛ የማጣቀሻ መጽሐፍት በቤተ-መጽሐፍቱ ውስጥ ይገኛሉ?

ለ. ስንት የሒሳብ የማጣቀሻ መጽሐፍት በቤተ-መጽሐፍቱ ውስጥ ይገኛሉ?

ሐ. ብዛት ያለው የማጣቀሻ መጽሐፍት የትኛው ነው?

መ. ብዛቱ ትንሽ የሆነ የማጣቀሻ መጽሐፍት የትኛው ነው?

2. ከዚህ በታች በተሰጠው የምስል ግራፍ ላይ አቶ ኤጄታ በ2012 ዓ.ም ያመረቱት የእህል አይነት ነው።

የእህል አይነት	ብዛት በኩንታ
ስንዴ	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
በቆሎ	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
ባቄላ	<input type="text"/> <input type="text"/>
ጤፍ	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
ገብስ	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

ማስታወሻ፣ አንዱ 2 ኩንታል ይወክላል

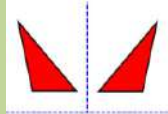

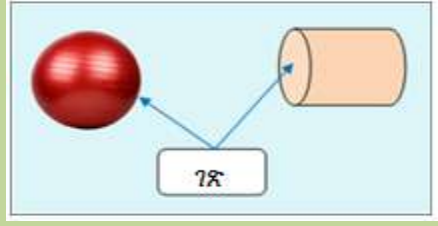
ሀ. ከእያንዳንዱ የእህል አይነት ምን የህል ኩንታል ተገኘ?

ለ. ብዙ ኩንታል የተገኘው በየትኛው የእህል አይነት ነው?

ሐ. ትንሽ ኩንታል የተመረተው በየትኛው የእህል አይነት ነው?

መ. ከስንዴ እና ከገብስ በብዛት የተመረተው የትኛው ነው?

ሠ. በአምስቱም የእህል አይነቶች በአጠቃላይ የተመረተው ስንት ኩንታል ነው?

<p>ምዕራፍ</p> <p>8</p>	<p>H I</p>
<p>የጂኦሜትሪ ምስሎች</p>	

8.1 ምስሎችን በጎንዮሽ ዙር፤ በማንቀሳቀስ እና ነቁጦችን

በማዞር የሚገኙ ውጤቶችን መገንዘብ

ሀ. የጎንዮሽ ዙር

ትግበራ 8.1

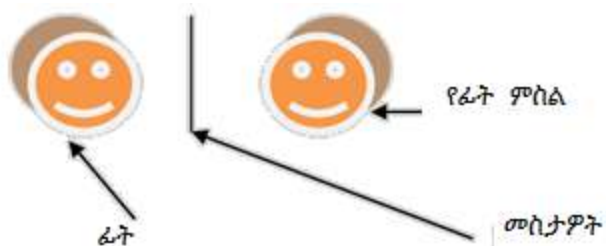
መስታወት ከፊት ለፊት/ሽ ስታስቀምጥ/ጪ ፊትህ አንዴት ዞር ታገኘዋለህ?ተወያዩበት፡፡

የጎንዮሽ ዙር፡ ምስሎችን በመስመር ላይ ማንፀባረቅ ማለት ነው፡፡

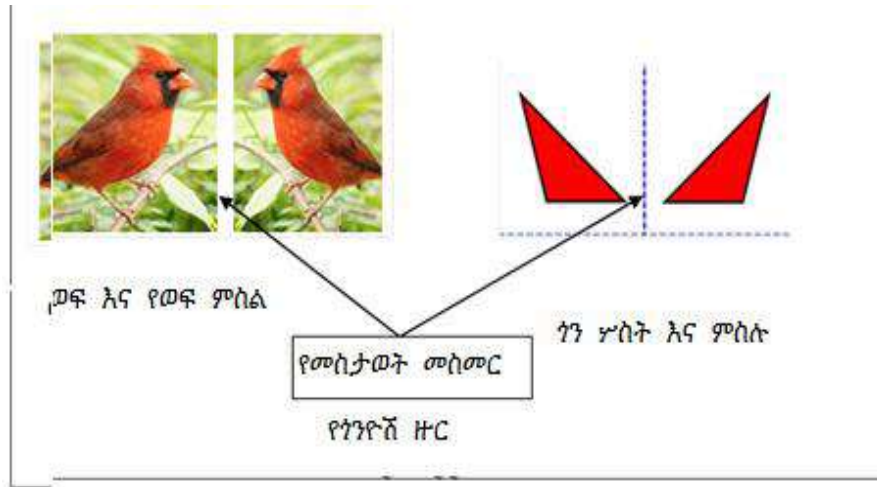
መስታወት ፊት በምንቆምበት ጊዜ ምስላችን ከመስታወቱ እኩል ርቀት ላይ ሆኖ የሚታየንን እንደምሳሌ መወሰድ ይቻላል፡፡

ምሳሌ 1

በመስታዎት ውስጥ የሚታየውን የፊት ምስል ተመልከት፡፡

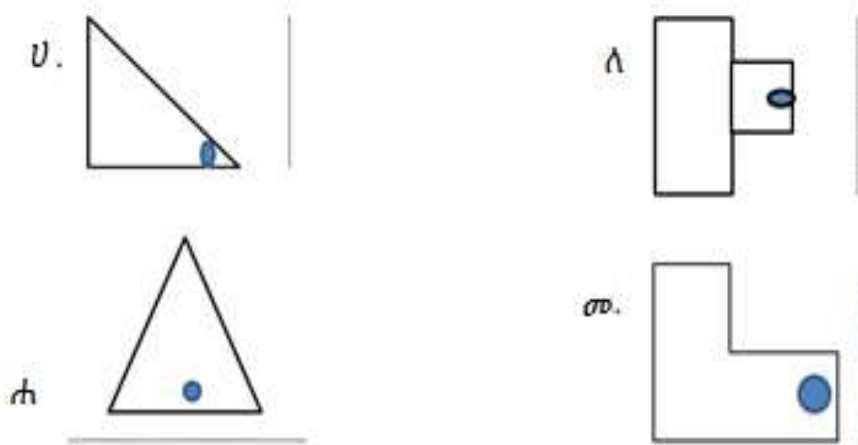

ምሳሌ፡ ከዚህ በታች ያለውን ምስል ተመልከቱ፡፡

መልመጃ 8.1

ከዚህ በታች ላሉት ምስሎች በተሰጠው መስመር ላይ የጎንዮሽ ዙር ምስላቸውን ሳል፡፡

ለ. ማንቀሳቀስ

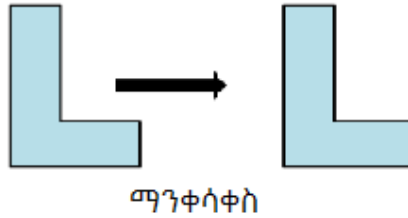
ትግበራ 8.2

ማንቀሳቀስ ማለት ምን ማለት ነው? የምታውቀውን ከጓደኛህ/ሽ ጋር ተወያዩበት ፡፡

ማንቀሳቀስ፡- አንድን ምስል በተወሰነ ርቀት ከቦታው መንሸራተት ማለት ነው፡፡

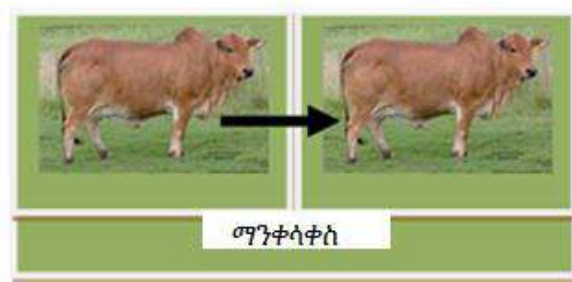
ምሳሌ 3

ከዚህ ቦታች ያለውን ምስል ተመልከት/ቺ።

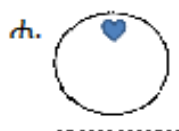
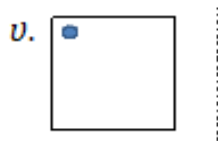
ምሳሌ 4

ከዚህ ቦታች ያለውን ምስል ብንመለከት ከነበረበት ቦታ በተወሰነ ርቀት ወደፊት መጠጋቱን እናያለን።

መልመጃ 8.2

ቀጥሎ የቀረቡትን ምስሎች በተሰጠው መስመር ላይ በማንቀሳቀስ የሚገኘውን ምስል ሳል/ይ።

ሐ. ማዞር

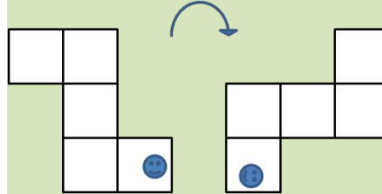
ትግበራ 8.3

ስዕሎችን ማዞር ማለት ምን ማለት ነው? ከጓደኛህ/ሽ ጋር ተወያይ/ዩ።

ማዞር : ምስሎችን በተወሰነ እምብርት ላይ ማሽከርከር ማለት ነው።

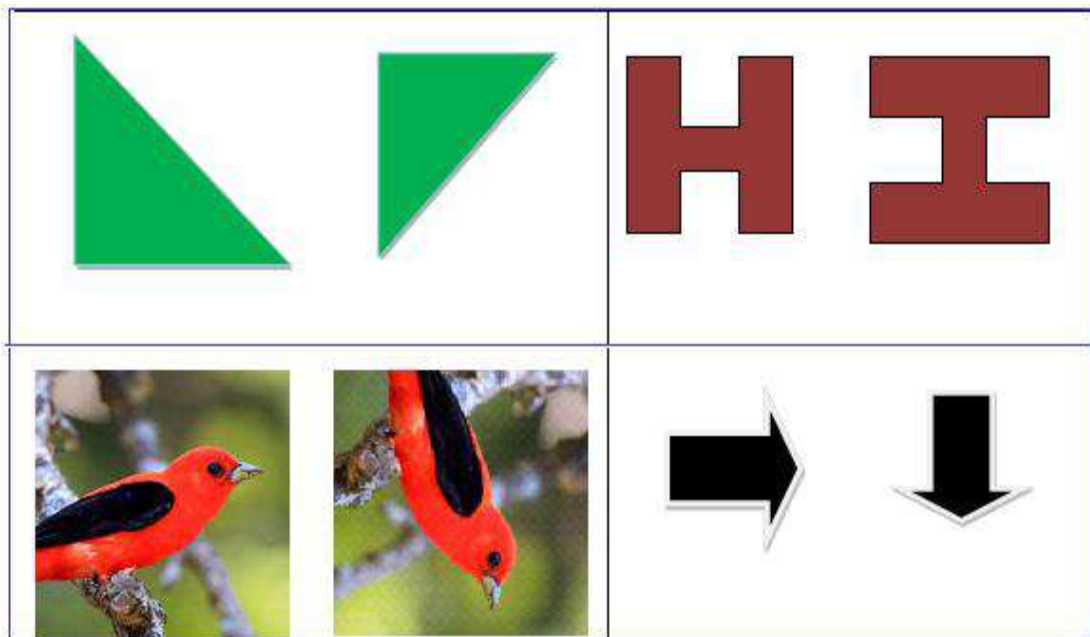
ምሳሌ 5

በግራ በኩል ያለውን ምስል ቀስቱ ወደሚያሳየው አንድ ጊዜ ብታዞር/ሪ
በቀኝ በኩል ያለውን ምስል ታገኛለህ/ሽ።

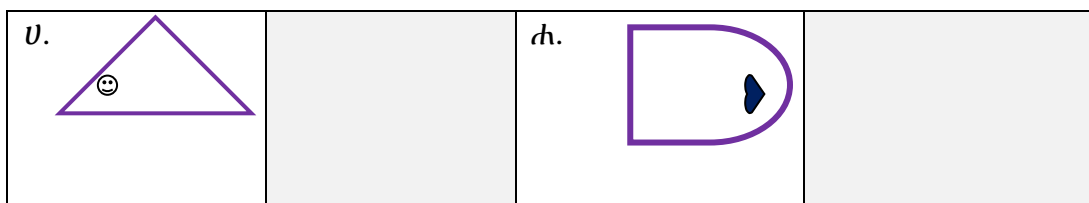
ምሳሌ 6

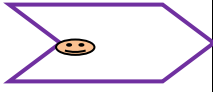
ከዚህ በታች የቀረቡት ምስሎች በግራ በኩል ያሉትን ወደ ቀኝ አንዴ
በማዞር የተገኙ ናቸው።

መልመጃ 8.3

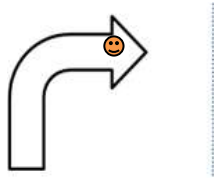
- ከዚህ በታች ያሉትን ምስሎች በተሰጡት ምልክቶች ላይ በማዞር ሊገኝ የሚችሉትን ምስሎች በቀኝ በኩል ባለው ባዶ ቦታ ላይ ሳል/ይ።

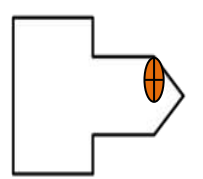
ለ.		መ.	
----	---	----	--

2. ከዚህ በታች ያሉትን ምስሎች በተሰጠው መስመር ላይ በማዞር ሊገኝ የሚችለውን ምስል ሳሉ፡፡

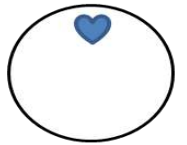
ሀ.

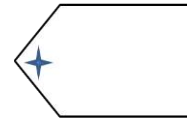
ለ

ሐ.

መ.

8.2 ሲሜትሪክ እና ሲሜትሪክ ያልሆኑ ቅርፆች

ትግበራ 8.4

- አንድ የፊክታንግል ቅርፅ ያለው ወረቀት በእኩል ቦታ ብታጠፍ የሚፈጠረው መስመር ምን ይባላል?
- ሲሜትሪክ ያልሆነ ቅርፅ ምን ይባላል?

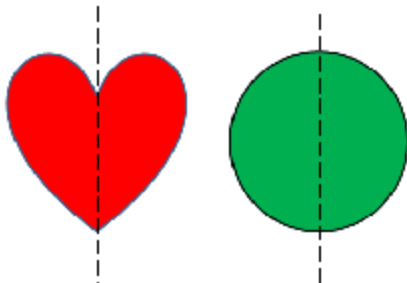
ትርጓሜ

የሲሜትሪክ ቅርፅ አንድ ምስል በመስመር ላይ ታጥፎ በሁለቱም በኩል ያሉት ነጥቦች ሙሉ በሙሉ የሚደራረቡ ከሆነ ነው፡፡ ምስሉ የታጠፈበት መስመር ደግሞ የሲሜትሪ መስመር ይባላል፡፡

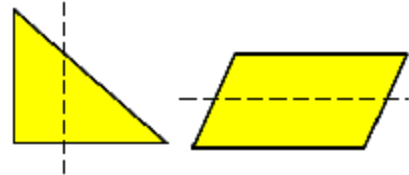
ሲሜትሪክ ያልሆነ ቅርፅ ሲሜትሪክ ያልሆነ ቅርፅ ማለት አንድ ምስል በመስመር ላይ ታጥፎ በሁለቱም በኩል ያሉት ነጥቦች ሙሉ በሙሉው ገጥመው የማይደራረቡ ማለት ነው፡፡

ምሳሌ 7

ከዚህ በታች የተሰጡት ምስሎች ሲሜትሪክ እና ሲሜትሪክ ያልሆኑ ምስሎች ናቸው፡፡

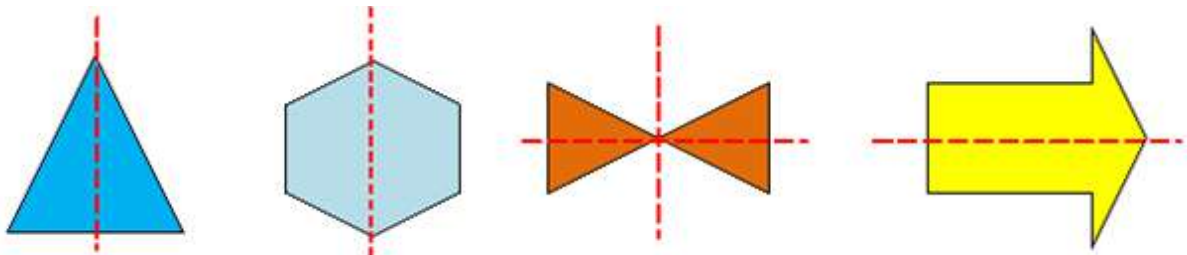
የሲሜትሪክ ቅርፅ

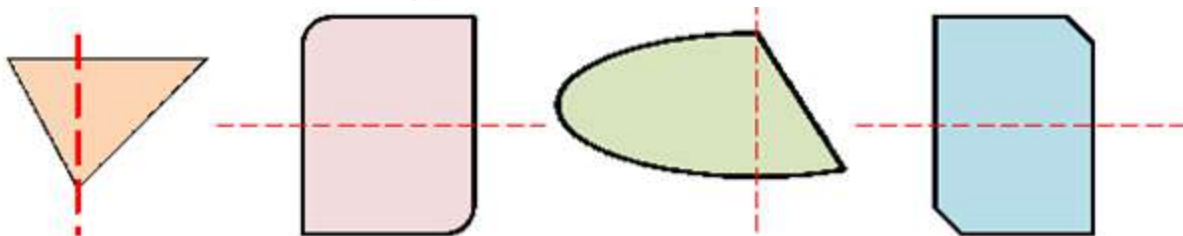
ሲሜትሪክ ያልሆኑ ቅርፅ

ምሳሌ 8

ሲሜትሪክ እና ሲሜትሪክ ያልሆኑ ምስሎች፡፡

ሲሜትሪክ ምስሎች

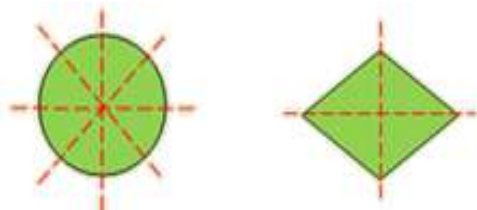
ሲሜትሪክ ያልሆኑ ምስሎች

አስተዋል/ይ

አንድ ምስል አንድና ከዚያ በላይ ሲሜትሪክ መስመር ሊኖሩት ይችላል፡፡

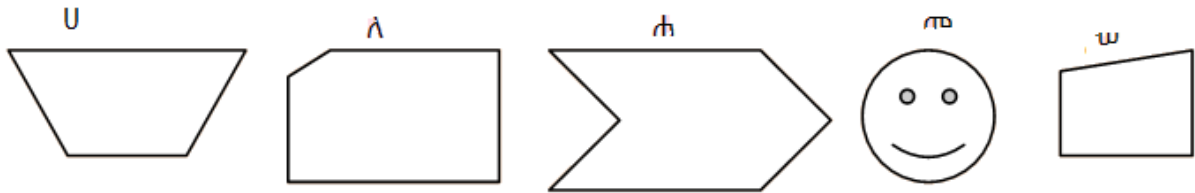
ምሳሌ 9

ከህ በታች ያሉት ምስሎች አንድ እና ከዚያ በላይ የሲሜትሪክ መስመር ያላቸው ናቸው፡፡

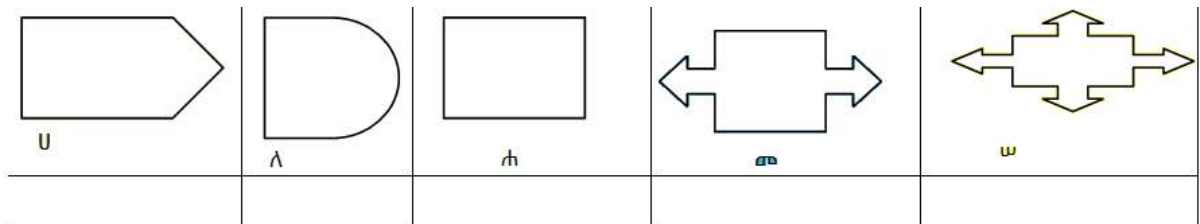

መልመጃ 8.4

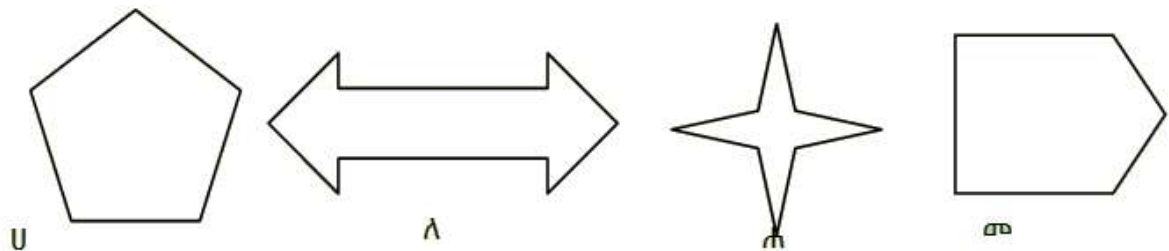
1. ከቀረቡት ቅርፆች ሲሜትሪክ እና ሲሜትሪክ ያልሆኑትን ለይ/ዩ።

2. ከዚህ በታች የተሰጡት ቅርፆች የሚኖራቸውን የሲሜትሪክ መስመር ብዛት ያሳውቁ።

3. ከዚህ በታች ያተሰጡት ቅርፆች ሊኖራቸው የሚችሉትን የሲሜትሪክ መስመር በመብሉ በማስመር አሳይ/ዩ።

8.3 የተለያዩ የጂኦሜትሪ ምስሎች ስያሜ እና ባላቸው የጎን

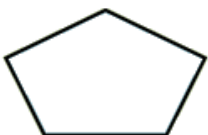
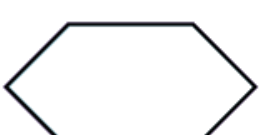
ብዛት መለየት

መደበኛ የጂኦሜትሪ ምስሎች ጠለል የጂኦሜትሪ ምስሎች እና ጠጣር የጂኦሜትሪ ምስሎችን በመባል ይታወቃሉ።

8.3.1 ባለ ብዙ ጎን የጠለል ጂኦሜትሪ ስሞች

ትግበራ 8.5

ከዚህ በታች ለተሰጡት ምስሎች የጎኖቻቸውን ብዛት ከስር ዓፍ/ፊ፡፡

ጎን-ብዙ፡ ጎን ቀጥታ መስመር የሆነ እና የተለያየ የጎን ብዛት ያለው ጠለል ምስል ነው፡፡

ምሳሌ 10

የጎን-ብዙ ስም እና የጎኖቻቸው ብዛት

የጎን-ብዙ ስም	የጎኖች ብዛት
ጎን-ሦስት	3
ጎን-አራት	4
ጎን-አምስት	5
ጎን-ስድስት	6
ጎን-ሰባት	7
ጎን-ስምንት	8
ጎን-ዘጠኝ	9
ጎን-አስር	10

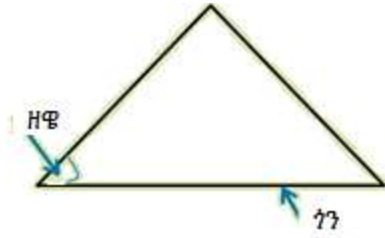
አስተዋል.

ጎን ብዙ ጠለል የተሰራበት ቀጥታ መስመር ጎን ይባላል፡፡

ሁለት ጎኖች የሚገናኙበት ቦታ ዘዊ ይባላል፡፡

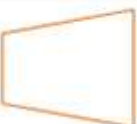

ምሳሌ 11

ከዚህ በታች ያለውን ጎን ብዙ ተመልከት/ቺ።

መልመጃ 8.5

ከዚህ በታች ላሉትን ምስሎች ስምቻቸውንና የጎኖቻቸውን ብዛት በተሰጠው ባይ በታ ላይ ዓፍ/ፊ።

	የጎን-ብዙ ስም _____ የጎን ብዛት _____
	የጎን-ብዙ ስም _____ የጎን ብዛት _____
	የጎን-ብዙ ስም _____ የጎን ብዛት _____
	የጎን-ብዙ ስም _____ የጎን ብዛት _____
	የጎን-ብዙ ስም _____ የጎን ብዛት _____

8.3.2 ጠጣር ጂኦሜትሪ

ትግበራ 8.6

1. ከተሰጡት የጂኦሜትሪ ምስሎች ጠጣር ጂኦሜትሪ የሆኑትን ለይ/ዩ።

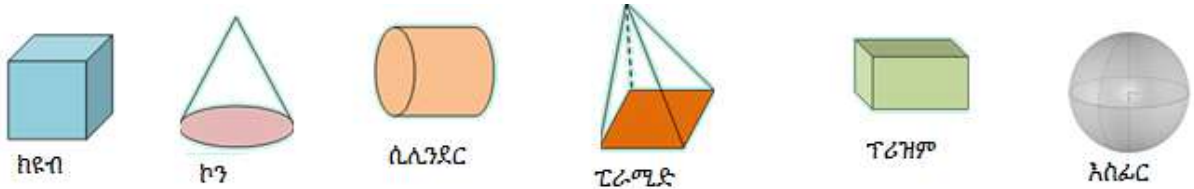

ሒሳብ 3ኛ ክፍል የተማሪ መጽሐፍ

ምሳሌ 12

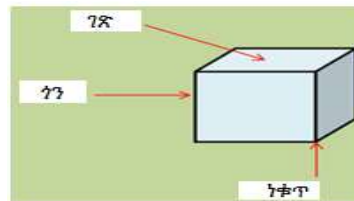
ከዚህ በታች የሚታዩት ጠጣር ጂኦሜትሪ ምስሎች ናቸው፡፡

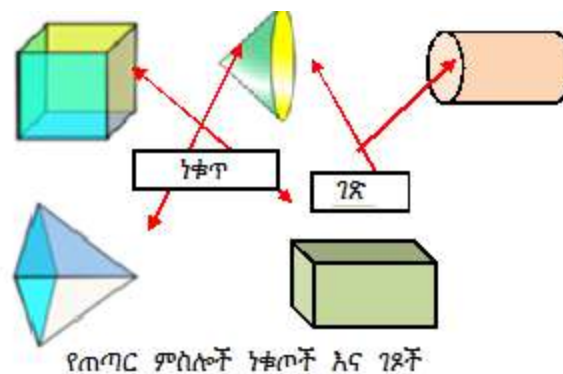
የጠጣር ጂኦሜትሪ ምስል ገጽ እና ነቁጥ

አብዛኛዎቹ የጠጣር ጂኦሜትሪ ምስሎች ገጽ እና ነቁጥ አላቸው፡፡ ነገር ግን ነቁጥ የሌላቸው አሉ፡፡

ምሳሌ 13

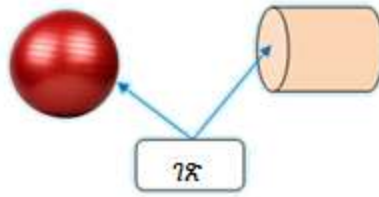
ምሳሌ 14

አስታወል/ይ

ኦሰፊር እና ሲሊንደር ገጽ ሲኖራቸው ነቁጥ የላቸውም፡፡

ምሳሌ 15

መልመጃ 8.6

ከዚህ በታች ላሉት ምስሎች የገፅ እና ነቁጥ ብዛት በተሰጠው ባዶ ቦታ ላይ ያፍሩ፡፡

ገጽ _____ ነቁጥ _____	ገጽ _____ ነቁጥ _____	ገጽ _____ ነቁጥ _____	ገጽ _____ ነቁጥ _____	ገጽ _____ ነቁጥ _____	ገጽ _____ ነቁጥ _____

8.4 የጄኦሜትሪ ምስሎችን ባህሪያት በመገንዘብ መጥቀስ

የጎነ ሦስት እና ጎነ አራት ምስል ባህሪያት

ትግበራ 8.7

1. ጎነ ሦስቶች ያላቸውን ባህሪያት በቡድን በመወያየት ለመምህራችሁ ተናገሩ፡፡
2. በምትማሩትበት ክፍል ውስጥ ጎነ-አራት ያላቸውን ነገሮች ለመምህርህ/ሽ ተናገር/ሪ፡፡

ጎነ-ሦስት፤ ሦስት ጎኖች እና ሦስት ዘዌ ያላቸው ናቸው፡፡ ጎኖችን መሰረት በማድረግ በሦስት ይከፈላሉ፡፡ እነሱም፤

1. እስኬለን ጎነ-ሦስት
2. ሁለት ጎነ እኩል ጎነ-ሦስት
3. ጎነ እኩል ጎነ-ሦስት

ሒሳብ 3ኛ ክፍል የተማሪ መጽሐፍ

እስከለን ጎን-ሦስት	ሁለት ጎን እኩል ጎን-ሦስት	ጎን እኩል ጎን-ሦስት
		
ሦስቱም ጎኖች እኩል ያልሆኑ ሦስቱም ዘዌዎች እኩል ያልሆኑ	ሁለቱ ጎኖች ብቻ እኩል የሆኑ ሁለቱ ዘዌዎች ብቻ እኩል የሆኑ	ሦስቱም ጎኖች እኩል ያሆኑ ሦስቱም ዘዌዎች እኩል ያሆኑ

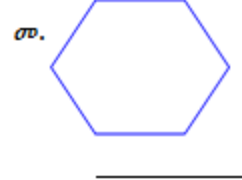
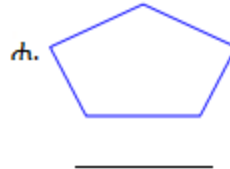
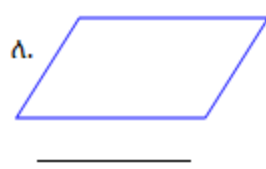
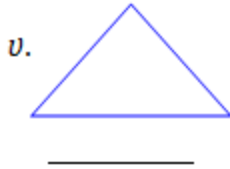
. ጎን-አራት አራት ጎኖችና አራት ነቁጦች አለው። ያተለያዩ ዓይነት ጎን-አራቶች አሉ። እነሱም

1. ሬክታንግል
2. ካሬ
3. ፓራለሎግራም
4. ሮምቦስ እና ትራፒዝየም ናቸው።.

ጎን-አራቶች	ባህሪያት	የምስሎች ቅርፅ
ፓራለሎግራም	ተዛማጅ ጎኖች እኩል ናቸው	
ሬክታንግል	ተዛማጅ ጎኖች እኩል ናቸው አራቱም ዘዌዎች እኩል ናቸው	
ካሬ	አራቱም ጎኖች እኩል ናቸው አራቱም ዘዌዎች እኩል ናቸው	
ሮምቦስ	አራቱም ጎኖች እኩል ናቸው	

መልመጃ 8.7

1. ከዚህ በታች ለተሰጡት ምስሎች የዘዌያቸውን ብዛት ያፍ/ፊ፡፡

2. ሦስቱን የጎን-ሶስት ዓኑቶች ያፍ/ፊ፡፡

3. የጎን አራት አይነቶችን ያፍ/ፊ፡፡

ምዕራፍ

9

የርዝመት መጠነ ቁስ እና ይዘት መስፈሪያዎች ዩኒቶች

9.1 ርዝመትን በሚሊ ሜትር፣ ሴንቲ ሜትር፣ በሜትር እና በኪሎ ሜትር መስፈር

ሀ. ሚሊ ሜትር(ሚ.ሜ) እና ሴንቲ ሜትር (ሴ.ሜ)

ትግበራ 9.1

1. ከአምስቱ የእጅ ጣቶችን መካከል አጭሩ የትኛው ነው?
2. ማስመሪያ በመጠቀም የተሰጡትን ውስን ቀጥታ መስመሮች ርዝመት በሴንቲ ሜትር እና በሜትር በመጽሐፍህ/ሽ ላይ ስፈር/ሪ።

ሀ. _____

ለ. _____

ሐ. _____

አስታውስ/ሽ

ሴንቲ ሜትር እና ሜትር የርዝመት መስፈሪያ ዩኒቶች ናቸው።

ሴንቲ ሜትር እና ሜትር አጫጭር ርዝመቶችን ለመስፈር ይጠቅማሉ።

ምሳሌ 1

ሀ. የተሰጠው የእርሳስ ርዝመት ስንት ነው?

መልስ

በምስሉ ላይ የተሰጠው እርሳስ ርዝመት 16 ሴ.ሜ ነው።

ለ. የባትሪ ድንጋይ ርዝመት ስንት ነው?

መልስ

በምስሉ ላይ የተሰጠው እርሳስ ርዝመት 30 ሚ.ሜ ነው።

የሴንቲ ሜትር እና ሚሊ ሜትር ተዛምዶ

$$1 \text{ ሴንቲ ሜትር} = 10 \text{ ሚሊ ሜትር}$$

$$1 \text{ ሴ.ሜ} = 10 \text{ ሚ.ሜ}$$

መልመጃ 9.1

- ከሴንቲ ሜትር እና ሚሊ ሜትር የሚመችን መስፈሪያ በመጠቀም ከዚህ በታች የተሰጡትን ነገሮች ርዝመት ስፈር/ሪ።
 - ሀ. የሒሳብ መጽሐፍችን ርዝመት
 - ለ. የክፍላቸውን በር እና መስኮት ርዝመት
 - ሐ. በክፍላችሁ ውስጥ ያለውን የጠረጴዛ ርዝመት
- ከሴንቲ ሜትር እና ሚሊ ሜትር ውስጥ የሚመችን መስፈሪያ በመጠቀም ከዚህ በታች የተሰጡትን ነገሮች ርዝመት ስፈር/ሪ።

ሀ.		ሐ		ሠ	
ለ.		መ		ረ	

ለ. ሜትር እና ኪሎ ሜትር

ትግበራ 9.2

ከዚህ በታች የተሰጡትን ለመስፈር ከሜትር እና ኪሎ ሜትር አመቺ የሆነው የትኛው ነው? ጥንድ ጥንድ ሆናችሁ ከተወያያችሁ በኋላ የጥያቄዎቹን መልስ ለመምህራችሁ ተናገሩ።

ሀ. ቁመታችሁ

ለ. ከመኖሪያ ቤታችሁ እስከ ትምህርት ቤታችሁ ያለውን ርቀት

ሐ. ከፊንፊኔ እስከ አዳማ ያለው ርቀት

መ. ከመኖሪያ ክፍላችሁ እስከ ስፖርት ሜዳችሁ ያለው ርቀት

ሠ. የአባይ ወንዝ ርዝመት

ረ. የእንጦጦ ተራራ ከፍታ

ማስታወስ/ሽ

1. ሜትር እና ኪሎ ሜትር ረጃጅም ርቀቶችን ለመስፈር ያገለግላሉ።

2. የሜትር እና ኪሎ ሜትር ተዛምዶ

$$1 \text{ ሜትር} = 100 \text{ ሴንቲ ሜትር}$$

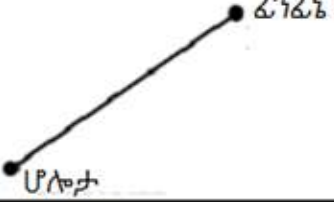

$$1 \text{ ኪሎ ሜትር} = 1000 \text{ ሜትር}$$

$$1 \text{ ሜ} = 100 \text{ ሴ.ሜ እና}$$

$$1 \text{ ኪ.ሜ} = 1000 \text{ ሜ}$$

መልመጃ 9.2

1. ከተሰጡት የርዝመት መስፈሪያዎች ውስጥ የተሰጡትን የምስሎች ርዝመት ለመስፈር የሚጠጋውን ምረጥ/ጩ::

ሀ.	ለ.	ሐ.
		
የቤት በር ሀ. 2ሴ.ሜ ለ. 2 ሜ ሐ. 2ኪ.ሜ	ከፊንፊኔ እስከ ሆሎታ ያለው ርቀት ሀ. 25ሴ.ሜ ለ. 25ሜ ሐ. 25ኪ.ሜ	የልጁ ቁመት ሀ. 50ሴ.ሜ ለ. 50ሜ ሐ. 50ኪ.ሜ

2. የተጠሰውን ባዶ ቦታ መላ/ይ

ሀ. $100 \text{ ሚ.ሜ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ሴ.ሜ}$

ሠ. $6000 \text{ ሜ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ኪ.ሜ}$

ለ. $3 \text{ ኪ.ሜ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ሜ}$

ረ. $7 \text{ ሜ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ሴ.ሜ}$

ሐ. $900 \text{ ሴ.ሜ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ሜ}$

ሰ. $5 \text{ ሜ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ሚ.ሜ}$

መ. $4000 \text{ ሚ.ሜ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ሴ.ሜ}$

ሸ. $800 \text{ ሚ.ሜ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ሴ.ሜ}$

9.2 ተመሳሳይ የርዝመት የኒቶች ያላቸውን መስፈሪያዎች መደመር እና መቀነስ

ትግበራ 9.3

በሲንቦ መኖሪያ ቤት እና ትምህርት ቤት መካከል ያለው ርቀት 150 ሜ ቢሆን ትምህርት ቤት ደርሳ ለመመለስ ስንት ሜትር ትጓዛለች?

ምሳሌ 2

የ3 ሜትር እና 50 ሜትር ድምር ስንት ነው?

መፍትሄ

3 ሜትር + 50 ሜትር = 53 ሜትር ይሆናል።

ምሳሌ 3

የ1 ኪ.ሜ እና 7 ኪ.ሜ ድምር ስንት ነው?

መፍትሄ

1 ኪ.ሜ + 7 ኪ.ሜ = 8 ኪ.ሜ ይሆናል።

ምሳሌ 4

12 ሜትር ከሚረዝመው ሽቦ 5 ሜትር ሽቦ ቢቆረጥ ስንት ሜትር ሽቦ ይቀራል?

መፍትሄ

ከረጅሙ ሽቦ ላይ አጭሩን በመቀነስ ይገኛል።

$$\text{ይኸውም } 12\text{ሜ} - 5\text{ሜ} = 7\text{ሜ}$$

ስለዚህ 7ሜ ሽቦ ይቀራል።

መልመጃ 9.3

1. የሚከተሉትን አስላ/ይ፡፡

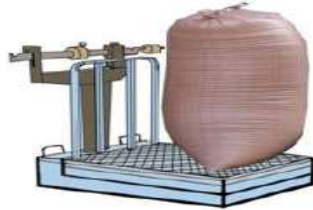
ሀ . $60 \text{ ሴ.ሜ} + 100 \text{ ሴ.ሜ} = \underline{\hspace{2cm}}$ ለ . $56 \text{ ሴ.ሜ} + 44 \text{ ሴ.ሜ} = \underline{\hspace{2cm}}$

ሐ . $32 \text{ ኪ.ሜ} - 30 \text{ ኪ.ሜ} = \underline{\hspace{2cm}}$ መ . $92 \text{ ሴ.ሜ} - 24 \text{ ሴ.ሜ} = \underline{\hspace{2cm}}$

ሠ . $324 \text{ ሜ} + 656 \text{ ሜ} = \underline{\hspace{2cm}}$ ረ . $830 \text{ ሜ} - 460 \text{ ሜ} = \underline{\hspace{2cm}}$

2. ገመቹ 40 ኪ.ሜ ርቀት ያለውን መንገድ ለመሄድ ፈለጉ። በመኪና 35 ኪ.ሜ ተጉዞ የቀረውን በእግር ቢጓዝ በእግር የተጓዘውን ርቀት ፈልግ/ጊ

9.3 መጠነ ቁስን በሚሊ ግራም ፣ በግራም፣ በኪሎ ግራም እና በኩንታል መስፈር

ሀ. ሚሊግራም እና ግራም

ትግበራ 9.4

1. የሚታወቃቸውን /ቂያቸውን የመጠነ ቁስ መስፈሪዎች ለጓደኞችህ/ሽ ተናገር/ሪ።
2. የሰው መጠነ ቁስ በምን ይመዘናል?
3. ከዚህ በታች የተሰጡት የነገሮች መጠነ ቁስ ለመመዘን ሚሊ ግራም፣ ግራም፣ ኪሎ ግራም እና ኩንታል ውስጥ ምቹ የሆነውን ተናገር/ሪ።
 - ሀ. የአልባሳት ቁልፍ መጠነ ቁስ
 - ለ. የአንድ እርሳስ መጠነ ቁስ
 - ሐ. የአንድ ሰንጋ መጠነ ቁስ
 - መ. የሂሳብ መጽሐፋችሁን መጠነ ቁስ
 - ሠ. አንድ መኪና መሸከም የሚችለውን የስኳር መጠን

አስታውስ/ሽ

ሚሊ ግራም (ሚ.ግ) እና ግራም(ግ) የመጠነ ቁስ መለኪያዎች ናቸው ።

ሚሊ ግራም(ሚ.ግ) መጠነ ቁሳቸው በጣም ቀላል የሆኑ ነገሮችን ለመመዘን ይረዳል።

$$1 \text{ ግራም} = 1000 \text{ ሚሊ ግራም}$$

$$1 \text{ ግ} = 1000 \text{ ሚ.ግ}$$

ግራም(ግ) መጠነ ቁሳቸው ቀላል የሆኑ ነገሮችን ለመመዘን ይረዳል።

ምሳሌ 5

5 ግ = _____ ሚ.ግ ?

መፍትሄ

1 ግ = 1000 ሚ.ግ ስለሆነ በ5 በ 1000 ማባዛት ነው።

ይኸውም $5 \times 1000 \text{ ሚ.ግ} = 5000 \text{ ሚ.ግ}$ ይሆናል።

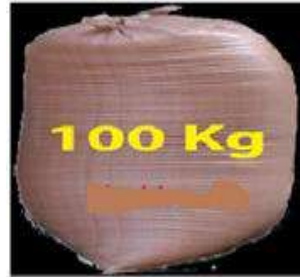
ስለዚህ 5 ግ ውስጥ 5000 ሚ.ግ አለ።

ለ. ኪሎ ግራም (ኪ.ግ) እና ኩንታል(ኩ)

ኪሎ ግራም እና ኩንታል የመጠን ቁስ ዩኒቶች ናቸው።

ይህ መግ 1 ኪ.ግ ነው

1 ኩንታል
ሰኳር

የኪሎ ግራም እና ኩንታል ተዛምዶ

ኪሎ ግራም እና ኩንታል መጠን ቁሳቸው ትልቅ የሆኑትን ለመመዘን ይጠቅማሉ።

$$1 \text{ ኪሎ ግራም} = 1000 \text{ ግራም}$$

$$1 \text{ ኩንታል} = 100 \text{ ኪሎ ግራም}$$

ምሳሌ 6

3 ኩንታል = _____ ኪሎ ግራም?

መፍትሄ

1 ኩንታል = 100 ኪሎ ግራም ስለሆነ 3 በ 100 ኪሎ ግራም ማባዛት ነው።

ይኸውም $3 \times 100 \text{ ኪሎ ግራም} = 300 \text{ ኪሎ ግራም}$ ይሆናል።

ስለዚህ 3 ኩንታል ውስጥ 300 ኪሎ ግራም አለ ማለት ነው።

መልመጃ 9.4

መጠን ቁሳቸውን ለመስፈር የሚመቸውን የመስፈሪያ ዩኒቶችን ምረጥ/ጩ::

1.		ሀ. 3ኪ.ግ ለ.3ግ ሐ.3ሚ.ግ
2.		ሀ. 2ኪ.ግ ለ.2ግ ሐ. 2ሚ.ግ
3.		ሀ. 3ኪ.ግ ለ.3ግ ሐ. 3ሚ.ግ
4.		ሀ. 700ኪ.ግ ለ.700ግ ሐ.700 ሚ.ግ
5.		ሀ. 10ኪ.ግ ለ.10ግ ሐ. 10ሚ.ግ

6. ባዶ ቦታ ሙሉ/ይ::

- ሀ. 1ግ = _____ ሚ.ግ ሠ. 7 ግ = _____ ሚ.ግ
 ለ. 1ኪ.ግ = _____ ግ ሰ. 5000 ሚ.ግ = _____ ግ
 ሐ. 1 ኩንታል = _____ ኪ.ግ ረ. 6 ኩንታል = _____ ኪ.ግ
 መ. 10,000ግ = _____ ኪ.ግ ሸ. 800 ኪ.ግ = _____ ኩንታል

9.4 ተመሳሳይ የመጠን ቁስ መስፈሪያ ዩኒቶች ያላቸውን

መደመር እና መቀነስ

ትግበራ-9.5

ከዚህ በታች የተሰጡትን አስላ/ይ::

- ሀ. $85ግ + 53ግ =$ _____ ግ ለ. $90ኪ.ግ + 110ኪ.ግ =$ _____ ኪ.ግ
 ሐ. $4000 ኪ.ግ + 60ኪ.ግ =$ _____ ኪ.ግ መ. $900ግ - 200ግ =$ _____ ግ
 ሠ. $2000ግ + 2ግ =$ _____ ግ ረ. $100ሚ.ግ - 20ሚ.ግ =$ _____ ሚ.ግ

ምሳሌ 7

የፍየል እና የበግ መጠነ ቁስ አንድ ላይ ስንት ይሆናል?

መፍትሄ

የፍየል መጠነ ቁስ 40 ኪ.ግ እና የበግ መጠነ ቁስ 50 ኪ.ግ ነው፡፡

የሁለቱን መጠነ ቁስ አንድ ላይ ስንደምራቸው $40 \text{ ኪ.ግ} + 50 \text{ ኪ.ግ} = 90 \text{ ኪ.ግ}$ ይሆናል፡፡

ስለዚህ የፍየል መጠነ ቁስ እና የበግ መጠነ ቁስ አንድ ላይ 90ኪ.ግ ይሆናል፡፡

መልመጃ 9.5

1. ከዚህ በታች የተሰጡትን አስላ/ይ፡፡

ሀ. $800ግ + 500ግ = \underline{\hspace{2cm}}ግ$ ለ. $6 \text{ ኩን} + 400\text{ኩን} = \underline{\hspace{2cm}}\text{ኩን}$

ሐ. $500\text{ሚ.ግ} - 300\text{ሚ.ግ} = \underline{\hspace{2cm}}\text{ሚ.ግ}$ መ. $100 \text{ ኪ.ግ} - 88\text{ኪ.ግ} = \underline{\hspace{2cm}}\text{ኪ.ግ}$

2. ወ/ሮ አንጋቱ ሱቅ ሄዳ 6ኪ.ግ ስኳር፣ 5ኪ.ግ ሩዝ እና 30ኪ.ግ የስንዴ ዱቄ ገዙ፡፡

ሀ. አንድ ላይ ምን ያህል ስኳር እና ሩዝ ገዙ?

ለ. አንድ ላይ ምን ያህል ስኳር እና የስንዴ ዱቄት ገዙ?

ሐ. አንድ ላይ ምን ያህል ስኳር፣ሩዝ እና የስንዴ ዱቄት ገዙ?

3. ደንበሊ ከገዛው 675 ኪ.ግ ብርቱካን ውስጥ 395 ኪ.ግ መልሰው ቢሸጥ ምን ያህል ብርቱካን ይቀሩታል?

9.5 የይዘት መስፈሪያ የኒቶች ሚሊ ሊትር እና ሊትር

ትግበራ 9.6

ከዚህ በታች የተሰጡትን ምስሎች ለመስፈር ከሚሊ ሊትር እና ሊትር ትኛው ትጠቀማለህ/ሽ?

ሒሳብ 3ኛ ክፍል የተማሪ መጽሐፍ

1.		2.		3.	
4.		5.		6.	

ማስታወሻ

ሚሊ ሊትር (ሚ.ሊ) እና ሊትር(ሊ) የፈሳሽ መስፈሪያ ዩኒቶች ናቸው።

ሚሊ ሊትር (ሚ.ሊ) በጣም ጥቂት ይዘቶችን ለመስፈር ያገለግላል።

ሊትር ጥቂት ይዘቶችን ለመስፈር ያገለግላል።

$$1\text{ሊትር} = 1000 \text{ ሚ.ሊ ሊትር}$$

$$1\text{ሊ} = 1000 \text{ ሚ. ሊ}$$

መልመጃ 9.6

ትክክል የሆነውን የይዘት መስፈሪያ ዩኒትን ምረጥ/ጩ።

1.		2.		3.	
	ሀ. 25ሊ ለ. 25ሚ.ሊ		ሀ. 250ሊ ለ. 250ሚ.ሊ		ሀ. 2ሊ ለ. 2ሚ.ሊ
4.		5.		6.	
	ሀ. 150ሊ ለ. 150ሚ.ሊ		ሀ. 1ሊ ለ. 1ሚ.ሊ		ሀ. 1ሚ.ሊ ለ. 1ሊ

ባዶ ቦታ መሙላት።

7. 5 ሊ = _____ ሚ.ሊ

9. 1000ሚ.ሊ = _____ ሊ

8. 500 0ሚ.ሊ = _____ ሊ

10. 9 ሊ = _____ ሚ.ሊ

9.6 ተመሳሳይ የይዘት መስፈሪያ ዩኒቶች ያላቸውን

መደመር እና መቀነስ

ምሳሌ 8

ሲምቦ የወተት ላም አላት፡፡ በቀን ሁለት ጊዜ ወተት ትሸጣለች፡፡ ጧት 13 ሊትር እንዲሁም ማታ 15 ሊትር ብትሸጥ በአጠቃላይ በቀን ምን ያህል ሊትር ወተት ትሸጣለች?

መፍትሄ

ሲምቦ በቀን ምን ያህል ሊትር ወተት እንደምትሸጥ ለማወቅ ጧት እና ማታ የሚታገኛውን አንድ ላይ መደመር ነው፡፡

ይኸውም $13 \text{ ሊትር} + 15 \text{ ሊትር} = 28 \text{ ሊትር}$ ይሆናል፡፡

ስለዚህ ጠዋት እና ማታ አንድ ላይ 28 ሊትር ትሸጣለች፡፡

መልመጃ 9.7

- ከዚህ በታች የተሰጡትን አስላ/ይ፡፡

ሀ. $20\text{ሊ.} + 25\text{ሊ.} = \underline{\hspace{2cm}}$	ለ. $30\text{ሚ.ሊ.} - 15\text{ሚ.ሊ.} = \underline{\hspace{2cm}}$
ሐ. $80\text{ሚ.ሊ.} + 30\text{ሚ.ሊ.} = \underline{\hspace{2cm}}$	መ. $90\text{ሊ.} - 10\text{ሊ.} = \underline{\hspace{2cm}}$
- 900 ሚ.ሊ. የጀግ ውኃ ላይ 250 ሚ.ሊ. ቢጨመርበት ስንት ሚ.ሊ. ይሆናል?
- አያንቱ ከገዢው 25ሊ. የምግብ ዘይት ላይ 9 ሊትር ለእናቷ ብትቀንስላቸው ስንት ሊትር ዘይት ይቀርላታል?
- ጫልቱ ከላት 478 ሊ. ነዳጅ ላይ 239 ሊትር ብትጠቀምበት ስንት ሊትር ነዳጅ ይቀርላታል?
- ወ/ሮ ቦንቱ ለ3 ሰዎች ወተት ኮንትራት ሰጠች፡፡ ሁልጊዜ ጠዋት ጠዋት ሎሚ 3 ሊትር፣ ፈይኔ 2 ሊትር እንደሁም ቀጂላ 4 ሊትር የሚወስዱ ከሆነ

ሀ. የበለጠ ወተት የምወስደው ማነው?
ለ. ጥቂት ወተት የምወስደው ማነው?
ሐ. የበለጠ ወተት የምወስደው ጥቂት ወተት ከምወስደው በምን ያህል ይበልጣል?

9.7 ከርዝመት፣መጠነ ቁስ እና ይዘት ጋር ተዛማጅነት

ያላቸው የቃላት ፕሮብሌሞች

ምሳሌ 9

አብዱ 2 ኪሎ ሜትር ሮጠ። አዱኛ 500 ሜትር ቢሮጥ በሁለቱ ሰዎች መካከል ያለው ርቀት ምን ያህል ነው?

መፍትሄ

አብዱ እና አዱኛ የሮጡትን ርቀት በመቀነስ እናገኛለን።

ይኸውም $2 \text{ ኪሎ ሜትር} = 2000 \text{ ሜትር}$ ስለሆነ

$2000 \text{ ሜትር} - 500 \text{ ሜትር} = 1500 \text{ ሜትር}$ ይሆናል።

ስለዚህ ልዩነቱ 1500 ሜትር ይሆናል።

መልመጃ 9.8

1. የሮባ ቦርሳ 5ኪሎ ግራም ከ75 ግራም ይከብዳል። የአነኔ ቦርሳ ደግሞ 7 ኪሎ ግራም ከ 20 ግራም ይከብዳል። የማን ቦርሳ የበለጠ ይከብዳል?
2. አንድ በርሜል 1000 ሊትር ውኃ ይይዛል። በውስጡ 450 ሊትር ውኃ ቢኖረው ለመሙላት ስንት ሊትር ውኃ ይጎለግላል?
3. ጫላ ሳይክሉን በቀን 8 ኪሎ ሜትር ይነዳል። በቀን ስንት ሜትር ይነዳል?
4. አብሌ በሁለት ቀናት 15 ሊትር ውኃ ትጠቀማለች። በቀሩት የሳምንቱ ቀናት ውስጥ ደግሞ 27 ሊትር ትጠቀማለች። በሳምንት ውስጥ ምን ያህል ሊትር ውኃ ትጠቀማለች?
5. የሁለት ህፃናት ቁመት 44 ሴንቲ ሜትር እና 35 ሴንቲ ሜትር ነው። በሁለት ህፃናት ቁመት መካከል ያለው ልዩነት ስንት ሴንቲ ሜትር ነው?

ምዕራፍ

10

የኢትዮጵያ ገንዘብ ምንዛሬ

10.1 የምንዛሬ ዩኒቶችን መቀየር

10.1.1 የኢትዮጵያ የብር ኖቶች እና የሣንቲም ዲናሮች ተዛምዶ

ትግበራ 10.1

በኢትዮጵያ ገንዘብ ኖቶችና ዲናሮች ያላቸውን ዝምድናና ግንኙነታቸውን አብራሩ፡፡

የሚከተሉትን ተዛምዶ አስተውሉ!

100 ሣንቲሞች = 1 ብር

100 ብሮች = 1 ባለ መቶ ብር

ዲናሮች

ኖቶች

10.1.2 የኢትዮጵያ ገንዘብ ዲናሮች እና ሞቶች ስዕል

ሀ. የኢትዮጵያ ገንዘብ የሣንቲም ዲናሮች ስዕል

ባለ 1 ሣንቲም

ባለ 5 ሣንቲም

ባለ 10 ሣንቲም

ባለ 25 ሣንቲም

ባለ 50 ሣንቲም

ባለ 1 ብር

ምሳሌ 1

በባለ አንድ ብር ዲናር እና በሣንቲሞች መካከል ያለውን ተዛምዶ የሚያሳየውን ምስል ተመልከቱ፡፡

<p>የባለ 1 ብር ዲናር ምስል</p> 				
	ስንት ባለ 5 ሣንቲሞች አሉት?	ስንት ባለ 10 ሣንቲሞች አሉት?	ስንት ባለ 25 ሣንቲሞች አሉት?	ስንት ባለ 50 ሣንቲሞች አሉት?
መፍትሔ	20 አለው፡፡	10 አለው፡፡	4 አለው፡፡	2 አለው፡፡

ለ. የኢትዮጵያ ገንዘብ የብር ሞቶች ምስል

ባለ 5 የብር ሞት

ባለ 10 የብር ሞት

ሐሳብ 3ኛ ክፍል የተማሪ መጽሐፍ

ባለ 50 የብር ኖት

ባለ 100 የብር ኖት

ባለ 200 የብር ኖት

ምሳሌ 2

አንድ ባለ 200ብር ኖት ከሌሎች የብር ኖቶች ጋር ያለውን ዝምድና የሚያሳየውን ምስል ተመልከቱ፡፡

 የባለ 200 ብር ኖት ምስል				
	ስንት ባለ 5 የብር ኖቶች አሉት?	ስንት ባለ 10 የብር ኖቶች አሉት?	ስንት ባለ 50 የብር ኖቶች አሉት?	ስንት ባለ 100 የብር ኖቶች አሉት?
መፍትሔ	40 አለው፡፡	20 አለው፡፡	4 አለው፡፡	2 አለው፡፡

መልመጃ 10.1

1. ከዚህ በታች በተሰጡት የብር ኖት ምስሎች ላይ በመመርኮዝ ጥያቄዎቹን መልስ/ሽ።

ሀ.

አንድ ባለ 100 ብር ኖት ስንት ባለ 50 ብር ኖቶች ይሆናል?

ለ.

አንድ ባለ 50 ብር ኖት ስንት ባለ 10 ብር ኖቶች ይሆናል?

ሐ.

አንድ ባለ 5 ብር ኖት ስንት ባለ 1 ብር ዲናር ይሆናል?

መ.

ባለ 1 ብር ዲናር ስንት ባለ 1 ሣንቲም ዲናር ይሆናል?

2. ከዚህ በታች ያሉትን ባዶ ቦታዎች ትክክለኛ በሆነ መልስ መላ/ይ።

ሀ. 1 ባለ መቶ ብር ኖት _____ ባለ አምስት ብር ኖት ይሆናል።

ለ. 3 ባለ ሃምሳ ብር ኖት _____ ባለ አስር ብር ኖት ይሆናል።

ሐ. 1 ባለ አስር ብር ኖት _____ ባለ ሃምሳ ሣንቲም ዲናር ይሆናል።

መ. 1 ባለ አምስት ብር ኖት _____ ባለ ሃያ አምስት ሣንቲም ዲናር ይሆናል።

ሠ. 1 ባለ አምስት ብር ኖት እና 1 ባለ አንድ ዲናር ብር _____ ባለ ሃምሳ ሣንቲም ዲናር ይሆናል።

3. ከዚህ በታች ያሉትን ባዶ ቦታዎች ትክክለኛ በሆነ መልስ መላ/ይ።

ሀ. 3 ብር _____ ባለ 25 ሳንቲም ዲናር ይሆናል።

ለ. 10 ብር _____ ባለ 50 ሳንቲም ዲናር ይሆናል።

ሐ. 5 ብር _____ ባለ 10 ሳንቲም ዲናር ይሆናል።

መ. 2 ብር ዲናር _____ ባለ 5 ሳንቲም ዲናር ይሆናል።

10.2 ከኢትዮጵያ የገንዘብ ምንዛሬ ጋር ተዛምዶ

ያላቸውን የቃላት ፕሮብሌሞች መፍታት

ምሳሌ 3

ሰንዳቤ አንድ ደብተር በ12 ብር ገዛች። በ48 ብር ስንት ደብተሮችን ትገዛለች?

መፍትሔ

48 ብር ለ 1 ደብተር ዋጋ በማካፈል ታገኛለህ/ሽ።

ይኸውም $48 \div 12 = 4$ ይሆናል። ስለዚህ 4 ደብተሮች ትገዛለች ማለት ነው።

ምሳሌ 4

ቢፍቱ አንድ እርሳስ እና ሁለት እስክራብቶዎችን ገዝታ 30ብር ከፈለች።

ለግዢው ስንት ባለ 10 የብር ኖቶች ያስፈልጓታል?

መፍትሔ

30 ብር ባለ 10 የብር ኖት 3 ይሆናል።

ስለዚህ 3 ባለ 10ብር የብር ኖት ትከፍላለች ማለት ነው።

ምሳሌ 5

ኡርጌሳ አንድ ባለ100 የብር ኖት በኪሱ ይዟል። ስንት ባለ 5 የብር ኖቶች ይሆናሉ?

መፍትሔ

ይህንን 100ብር ለአምስት በማካፈል ማግኘት ይቻላል።

ይኸውም $100 \div 5 = 20$ ነው።

ስለዚህ ባለ 5ብር የብር ኖት 20 ይሆናል ማለት ነው።

ምሳሌ 6

ገነሜ በ20 ብር ከ 75 ሳንቲም የጥፍር ቀለም እና በ3 ባለ 10ብር ኖቶች ሁለት ደብተሮችን ገዛች። በአጠቃላይ ለጥፍር ቀለምና ደብተሮች ግዢ ያወጣቸው ስንት ብር እና ሳንቲም ነው?

መፍትሔ

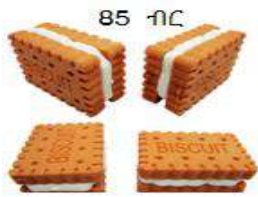

3 ባለ 10ብር ኖቶች ማለት 30ብር ነው።

ስለዚህ 20ብር ከ 75 ሳንቲም + 30ብር = 50ብር ከ75 ሳንቲም ይሆናል።

መልመጃ 10.2

1.በሰንጠረዥ ዉስጥ ለተሰጡት ጥያቄዎች ትክክለኛ በሆነ መልስ ባዶ ቦታ ላይ መላ/ይ፡፡

<p>ሀ.</p> <p>___ብር ___ ሳንቲም</p>	<p>ለ.</p> <p>___ብር ___ ሳንቲም</p>
<p>ሐ.</p> <p>___ባለ 10ብር እና ___ ባለ 1ብር ዲናር ያስፈልጋል።</p>	<p>መ.</p> <p>___ባለ 200ብር ___ባለ 100ብር ___ባለ 10ብር እና ___ባለ 25 ሳንቲም ያስፈልጋል</p>

<p>ረ.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>___ ባለ 10-ብር እና ___ ባለ 5-ብር</p>	<p>ሠ.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p>___ ባለ 100-ብር ___ ባለ 50-ብር ___ ባለ 10-ብር ___ ባለ 1ር እና ___ ባለ 10 ሳንቲም</p>
---	---

2. ከታች ያለውን ስንጠረዥ በምሳሌው መሰረት 100 ሣንቲም ሊሰጡን በሚችሉ ዲናሮች መላ/ይ፡፡

						
1	5 ዲናሮችን በመተቀም		1	2	1	1
2	6 ዲናሮችን በመተቀም					
3	7 ዲናሮችን በመተቀም					
4	10 ዲናሮችን በመተቀም					
5	12 ዲናሮችን በመተቀም					
6	24 ዲናሮችን በመተቀም					

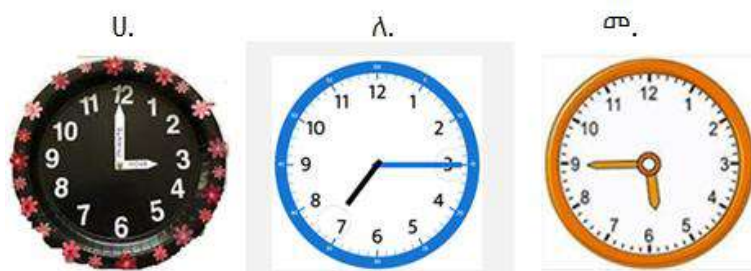
3. አንድ ደርዘን ደብተር በ188-ብር ይገዛል፡፡ ቶላ አንድ ደርዘን ደብተር ለመግዛት ባለ 200-ብር ቢከፍል ስንት ባለ 10 እና ባለ 1-ብር ዲናር መልስ ይኖረዋል?
4. የደሜ አባት ጫማ እንድትገዛበት አንድ ባለ 200-ብር ኖት ሰጧት፡፡ በ150-ብር ብትገዛ ስንት መልስ ይኖራታል?

ምዕራፍ 11		<div style="border: 1px dashed #4682b4; border-radius: 50%; padding: 10px; display: inline-block;"> 2:30 </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> 7:00 </div>
የኢትዮጵያ የሰዓት አቆጣጠር		

11.1 ሰዓትን ማንበብ

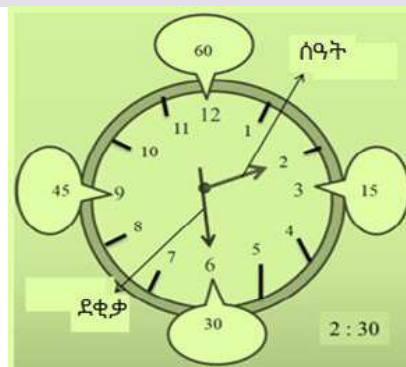
ትግበራ 11.1

ከዚህ በታች በተሰጡት የሰዓት ምስልን በመመልከት ስንት ሰዓት እንደሆነ ለንደኞቻችሁ ተናገሩ።

አስታውስ/ሽ

1. ግዜን ለመስፈር ሰዓትን እንጠቀማለን።
2. 1 ሰዓት 60 ደቂቃ ነው።

ሒሳብ 3ኛ ክፍል የተማሪ መጽሐፍ

የደቂቃ ቆጣሪ ጨረር ከ12 ተነስቶ 1ላይ ሲደርስ 5 ደቂቃ ይሆናል። በተመሳሳይ ሁኔታ የደቂቃ ቆጣሪ ጨረር እንቅስቃሴ በአምስት አምስት ደቂቃ በመቁጠር ሰዓትን መናገር ይቻላል።

ምሳሌ 1

ይህ ምስል 3 ሰዓት ከ 25 ደቂቃ ያሳያል። ሲጻፍም 3:25 ይሆናል።

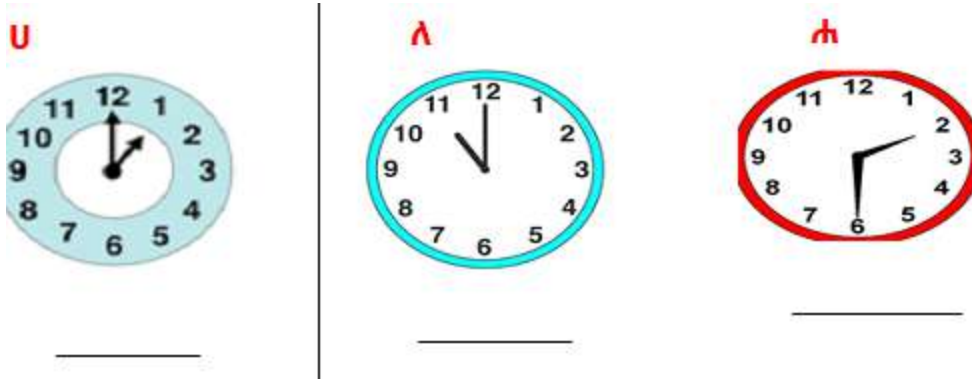
ምሳሌ 2

ይህ ምስል 8 ሰዓት ያሳያል። ሲጻፍም 8:00 ይሆናል።

መልመጃ 11.1

1. የተሰጡትን የሰዓት ምስሎች በማየት ስንት ሰዓት እንደሚያሳይ ተናገር/ሪ።

2. የተሰጡትን የሰዓት ስዕሎች በደብተርህ/ሽ ላይ በትክክል በመሳል ትክክለኛውን የሰዓት እና የደቂቃ ጨረር በመጠቀም አሳይ/ዩ።

ሀ.	ለ.	ሐ.	መ.
9.25	2.35	7.05	3.10

3. የሰዓት ቆጣሪ ጨረር ከ12 ሰዓት ተነስቶ 1 ላይ ስደርስ ስንት ሰዓት ሆነዋል እንላለን?

4. የደቂቃ ቆጣሪ ጨረር ከ12 ሰዓት ተነስቶ 1 ላይ ስደርስ ስንት ደቂቃ አለፈ እንላለን?

5. የሰዓት ቆጣሪ ጨረር ከ12 ሰዓት ተነስቶ 1 ላይ ቢደርስ የደቂቃ ቆጣሪ ስንት ደቂቃ ሄደ?

11.2 ሰዓት እና ደቂቃ

ትግበራ 11.2

መገርቱ የግድግዳ ሰዓትን ካያች በኋላ 10 : 40 መሆኑን ተናገረች። ገልገሉ ደግሞ ለአስራ አንድ ሰዓት ሃያ ጉዳይ አለ። እነዚህ ሁለቱ ልጆች ሰዓቱን ያነበቡበት ሁኔታ ልዩነት አለውን? ተወያዩበት።

አስተውል/ይ

የሰዓት እና የደቂቃ ተዛምዶ እንደሚከተለው ይሆናል፡፡

$$1 \text{ ሰዓት} = 60 \text{ ደቂቃ}$$

ሰዓትን ወደ ደቂቃ ለመቀየር የተሰጠውን ሰዓት በ60 እናባዛለን፡፡

ደቂቃን ወደ ሰዓት ለመቀየር የተሰጠውን ደቂቃ ለ60 ማካፈል ነው፡፡

ምሳሌ 3

$$2 \text{ ሰዓት} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ደቂቃ ይሆናል፡፡}$$

መፍትሄ

$$2 \times 60 = 120 \text{ ደቂቃ}$$

ስለዚህ 2 ሰዓት 120 ደቂቃ

ምሳሌ 4

$$180 \text{ ደቂቃ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ሰዓት ይሆናል፡፡}$$

መፍትሄ

$$180 \text{ ደቂቃ} = 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ} + 60 \text{ ደቂቃ}$$

$$= 1 \text{ ሰዓት} + 1 \text{ ሰዓት} + 1 \text{ ሰዓት}$$

$$= 3 \text{ ሰዓት ይሆናል፡፡} . \text{ ወይንም } 180/60 = 3$$

መልመጃ 11.2

- ከዚህ በታች የተሰጠውን ሠንጠረዥ በተሰጠው ምሳሌ መሰረት የቀረውን መላ/ይ፡፡

ሰዓት	1	2		4	5
ደቂቃ	60		150		

- ከዚህ በታች የተሰጡትን ሰዓት በቁጥር ፃፍ/ፊ፡፡

ሀ. ለዘጠኝ ሰዓት ሩብ ጉዳይ

ለ. ለሁለት ሰዓት አምስት ጉዳይ

ሐ. አስር ሰዓት ከሃያ

መ. ለአንድ ሰዓት ሃያ አምስት ጉዳይ

3. የጠዋቱ የትምህርት ክፍለ ጊዜ 4 ሰዓት ይወስዳል። የከሰዓት በኋላ ደግሞ 2 ሰዓት ይወስዳል። በአጠቃላይ በቀን ውስጥ የትምህርት ክፍለ ጊዜ የሚወስደው ምን ያህል ሰዓት ነው?

4. ሙለታ የሂሳብ ትምህርት የቤት ስራ ለመስራት 25 ደቂቃ ይወስድበታል። እንዲሁም ደግሞ የአካባቢ ሳይንስ ትምህርት የቤት ስራ ለመስራት 15 ደቂቃ ብወስድበት በአጠቃላይ የቤት ስራውን ሰርቶ ለመጨረስ ስንት ደቂቃ ይወስድበታል?

5. ገለታ የሂሳብ ፈተና ሰርቶ ለመጨረስ 38 ደቂቃ ወሰደበት። ሮቤራ ደግሞ 45 ደቂቃ ብወስድበት ገለታ በስንት ደቂቃ ከሮቤራ ቀድሞ ጨረሰ ?

11.3 ቀናት፣ ሳምንታት፣ ወራት እና አመታት

የጊዜ አቆጣጠር ዩኒቶች ተዛምዶ

ትግበራ 11.3

ጉቱ ዛሬ የአንደኛ አመት የልደት ቀኑን ያከብራል።

ሀ. ጉቱ ከተወለደ ስንት ወሩ ነው?

ለ. ጉቱ ከተወለደ ስንት ሳምንታት ሆኖታል?

በጊዜ ዩኒቶች መካከል ያለው ተዛምዶ እንደሚከተለው ተገልጿል።

1 ሰዓት = 60 ደቂቃ	1 ወር = 30 ቀናት
1 ቀን = 24 ሰዓት	1 ዓመት = 52 ሳምንታት
1 ሳምንት = 7 ቀናት	1 ዓመት = 12 ወራት

ምሳሌ 5

2 ቀናት ስንት ሰዓት አለው?

መፍትሄ

1 ቀን 24 ሰዓት አለው።

ይኸውም $2 \times 24 = 48$ ይሆናል።

ስለዚህ 2 ቀናት 48 ሰዓት አለው።

ምሳሌ 6

7 ቀናት ስንት ሰዓት አለው?

መፍትሄ

1 ቀን 24 ሰዓት አለው።

$$\text{ይኸውም } 7 \times 24 = 168 \text{ ይሆናል።}$$

ስለዚህ 7 ቀናት 168 ሰዓት አለው።

ምሳሌ 7

6 ወራት ስንት ሳምንታት አለው?

መፍትሄ

1 ወር 4 ሳምንታት አለው።

$$\text{ይሄውም } 4 \times 6 = 24 \text{ ይሆናል።}$$

ስለዚህ 6 ወራት 24 ሳምንታት አለው።

መልመጃ 11.3

- ጁቱ እና ዓደኞቿ ለ1 ሰዓት ሲጨወቱ ነበር። ለስንት ደቂቃ ተጫዋቱ?
- ደራርቱ ለሁለት ሳምንታት አያቷ ጋር ለማሳለፍ ወደ ሞጆ ከተማ ተጓዘች። ደራርቱ ለስንት ቀናት ሞጆ ከተማ ቆየች?
- በአንድ አመት ውስጥ የትምህርት ቀናት 10 ወራት ናቸው። በአንድ አመት ውስጥ የትምህርት ቀናት ስንት ሳምንታት ይሆናል?
- ሁለት አመት ስንት ወራት አለው?
- 36 ወራት ስንት አመት አለው?
- 156 ሳምንታት ስንት አመታት አለው?

11.4 የኢትዮጵያ የቀናት አቆጣጠር

ትግበራ 11.4

- የኢትዮጵያ የቀናት አቆጣጠር ስንት ወራት አለው?
- የኢትዮጵያ የቀናት አቆጣጠር ከየትኛው ወር ይጀምራል?
- የኢትዮጵያ ወራትን ከመጀመሪያ ወር በመነሳት በቅደም ተከተል ሁሉንም ዘርዘረህ/ሽ ዓፍ/ፊ።

ማስታወሻ

የኢትዮጵያ ቀናት አቆጣጠር 13 ወራት አለው። አስራ ሁለቱ ወራት እንዳንዳቸው 30 ቀናት ሲኖራቸው 13 ኛው ወር ግን 5 ቀናት ያለውና በየ4 አመቱ 6 ቀናት ይኖረዋል። የኢትዮጵያ ቀናት አቆጣጠር የምጀምረው ከመስከረም ነው።

መልመጃ 11.4

ከዚህ በታች የተሰጠውን የቀን አቆጣጠር በመጠቀም የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ/ሽ።

ሰኔ 2003						
እሁድ	ሰኞ	ማክሰኞ	ረቡዕ	ሐሙስ	አርብ	ቅዳሜ
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

1. በተሰጠው የቀን አቆጣጠር ላይ የወሩ መጀመሪያ በየትኛው ቀን ላይ ይውላል?
2. በተሰጠው የቀን አቆጣጠር ላይ የወሩ መጨረሻ በየትኛው ቀን ላይ ይውላል?
3. በተሰጠው የቀን አቆጣጠር ላይ የወሩ የመጀመሪያ እሁድ ቀኑ ስንት ነው?
4. ከሰኔ 2003 ቀጥሎ የሚመጣው ወር ሐምሌ 2003 ነው። ከላይ በተሰጠው የቀን አቆጣጠር ላይ ሐምሌ 2003 የትኛው ቀን ይጀምራል?

11.5 ከኢትዮጵያ የቀናት አቆጣጠር ጋር ተዛምዶ ያላቸው የቃላት ፕሮብሌሞችን መፍታት

ምሳሌ 8

ገላና ከጎባ ተንስቶ በእግር ተጉዞ 9 ሰዓት ላይ ሮቤ ደረሰ። የመንገዱ ርቀት 2 ሰዓት የምወስድበት ከሆነ ገላና ስንት ሰዓት ላይ ከጎባ ተነሳ?

መፍትሄ

የተሰጠው : የመድረሻ ሰዓት = 9:00 የወሰደት ሰዓት = 2 ሰዓት

የሚፈለገው : የመነሻ ሰዓት?

ስሌት: የመነሻ ሰዓት = የመድረሻ ሰዓት — የወሰደት ሰዓት

$$= 9:00 - 2:00 = 7:00$$

ስለዚህ ገላና ከጎባ የተነሳበት ሰዓት 7:00 ነው።

መልመጃ 11.5

- ጃላኔ 12:30 እራት ማዘጋጀት ጀመረች። አዘጋጅታ ለማጠናቀቅ 1:30 ቢፈጅባት በስንት ሰዓት ላይ አዘጋጅታ ትጨርሳለች?
- ቶለሼ ጠዋት 1:40 ላይ ትምህርት ቤት ቅጥር ግቢ ተገኘች። ትምህርት የሚጀምረው 2:30 ነው። ቶለሼ ስንት ደቂቃ ቀድሞ ተገኘች?
- ጀቤሳ 11:00 ሰዓት ላይ ባቡር ጣቢያ ደረሰ። ለመድረስ 1 ሰዓት ቢፈጅበት በስንት ሰዓት ወደ ባቡር ጣቢያ መጓዝ ጀመረ?
- ለሜሳ የአያቱ ቤት ለመሄድ በ3:30 ተነስቶ 3 ሰዓት ወሰደበት። በስንት ሰዓት ላይ ደረሰ?
- ከዚህ በታች የተሰጠውን ቀላል የኢትዮጵያ የቀናት አቆጣጠር ላይ በመመርኮዝ ቀጥሎ ያሉትን ጥያቄዎች መልስ/ሽ።

ሐምሌ 2013						
እሁድ	ሰኞ	ማክሰኞ	ረቡዕ	ሐሙስ	አርብ	ቅዳሜ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14			

ሀ. የጋዲሴ የልደት ቀን ሐምሌ 17 ከሆነ በምን ዕለት ተወለደች?

ለ. ሐምሌ 30 በምን ዕለት ላይ ይውላል?

ሐ. ከዚህ በላይ እንደተሰጠው የቀን አቆጣጠር ሐምሌ 30 በምን ዕለት ይውላል?

መ. የትምህርት ቤት የድራማ ቡድን ሁል ጊዜ በየሳምንቱ ሀሙስ ሀሙስ ይሰበሰባሉ፡፡ በዚህ በሐምሌ ወር ውስጥ ሰንት ጊዜ መሰብሰብ ይችላሉ?

ሠ. ረቡዕ ነሐሴ የመጀመሪያው ሳምንት ቀኑ ስንት ነው?

ረ. ሦስተኛው ሀሙስ በምን ቀን ላይ ይውላል?